

การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต
: ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อน

นายสราวุธ พิพัฒน์มโนมัย

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-4292-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ENFORCEMENT OF ANTI - MONEY LAUNDERING LAW RELATING TO THE EXCISE TAX
: A CASE STUDY OF ILLEGAL CIGARETTE BUSINESS

Mr. Sarawut Pipatmanomai

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-4292-4

สราวุธ พิพัฒน์มโนมัย : การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกี่ยวกับภาษี
 สรรพสามิต : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อน. (ENFORCEMENT OF ANTI -
 MONEY LAUNDERING LAW RELATING TO THE EXCISE TAX : A CASE STUDY OF
 ILLEGAL CIGARETTE BUSINESS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.วีระพงษ์ บุญญเษาศ, 165 หน้า.
 ISBN 974-17-4292-4.

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน เป็นอาชญากรรมทาง
 เศรษฐกิจประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม โดยมีผลประโยชน์ตอบแทนจำนวนมหาศาล
 และอาชญากรรมวิธีการกระทำความผิดที่ซับซ้อนยากแก่การปราบปราม ซึ่งเงินที่ได้จากการกระทำความผิด
 ดังกล่าวยังนำไปสู่การกระทำความผิดอื่นอีก ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
 ภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อาชญากรจึงยังคงกระทำความผิด
 อย่างต่อเนื่องและเงินที่ได้จากการกระทำความผิดก็นำไปทำการฟอกเงินเพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการกระทำ
 ความผิดครั้งต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องหามาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบ
 ปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน แม้ผู้กระทำจะมีความผิดต้องได้
 รับโทษ แต่ก็ควรนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาบังคับใช้กับการ
 กระทำความผิด เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่มีบทลงโทษในทางอาญาที่รุนแรง และมีมาตรการรับทรัพย์สิน
 ในทางแพ่งที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นมาตรการที่สามารถตัดวงจรทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมได้ จึง
 สมควรกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐาน
 ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อนำพระราชบัญญัตินี้มาใช้
 ในการแก้ปัญหาคriminalกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อผู้ผลิต.....
 ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

#4686333934 : MAJOR LAWS

KEY WORD: ANTI - MONEY LAUNDERING / EXCISE TAX / ILLEGAL CIGARETTE BUSINESS

SARAWUT PIPATMANOMAI : ENFORCEMENT OF ANTI - MONEY LAUNDERING LAW RELATING TO THE EXCISE TAX : A CASE STUDY OF ILLEGAL CIGARETTE BUSINESS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.VIRAPHONG BOONYOBHAS,165 pp. ISBN 974-17-4292-4.

Illegal cigarette business is one kind of economic crimes that offenders work as the organized crime that generates a large amount of income for the offenders. And they will bring a large amount of money to increase many kinds of serious crime. Although there are many laws to prevent and suppress illegal cigarette business, there are many problems and obstacles in the enforcement of these laws. As the result, the illegal cigarette business still be happened.

Consequently, the effective legal measure to prevent and suppress illegal cigarette business is indispensable. The outstanding legal measure is the Anti - Money Laundering Act B.E. 2542. As this law provides supreme criminal sanctions and effective civil forfeiture measure. It is expected that the number of offenders will be diminished and money laundering will restrained. Therefore, it is necessary to provide the illicit cigarette as a predicate offense in the Anti - Money Laundering Act B.E. 2542, in order that the law can be used to solve the illegal cigarette business problem.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Field of study.....Laws..... Student's signature.....

Academic year2005..... Advisor's signature.....

Sarawut P.
V. Boonyobhas

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกจากท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังค์สุวรรณ พันตำรวจเอกยุทธบูล ดิสสะมาน อาจารย์จุมพล ริมสาคร กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ น้อง ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนจนจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต เจ้าหน้าที่โรงงานยาสูบ และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่มีได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้ด้วย.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ

บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	9
1.6 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	9

บทที่ 2 การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีความผิดเกี่ยวกับการค้า บุหรี่เถื่อน.....	11
2.1 อุตสาหกรรมบุหรี่กับภาษีสรรพสามิต.....	11
2.1.1 อุตสาหกรรมบุหรี่โลก.....	11
2.1.2 อุตสาหกรรมบุหรี่ในประเทศไทย.....	12
2.1.3 ความหมายและหลักการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต.....	17
2.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้ายาบุหรี่เถื่อน.....	21
2.3 สถานการณ์การค้ายาบุหรี่เถื่อนในปัจจุบัน.....	27
2.3.1 สถานการณ์การค้ายาบุหรี่เถื่อนในต่างประเทศ.....	27
2.3.2 สถานการณ์การค้ายาบุหรี่เถื่อนในประเทศไทย.....	30
2.3.2.1 ขบวนการค้ายาบุหรี่เถื่อนในประเทศไทย.....	31
2.3.2.2 รูปแบบและวิธีการลักลอบนำเข้ายาบุหรี่เถื่อน.....	33
2.4 ลักษณะของการลักลอบนำเข้ายาบุหรี่เถื่อน.....	37
2.5 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการค้ายาบุหรี่เถื่อน.....	38
2.6 สถิติข้อมูลและประมาณการเกี่ยวกับการค้ายาบุหรี่เถื่อน.....	41

2.6.1 ปริมาณและมูลค่าการค้าบรูหรือเถื่อนระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2551.....	41
2.6.2 ประมาณการรายได้ของรัฐและโรงงานยาสูบที่สูญเสียไปอันเนื่องจากการค้าบรูหรือเถื่อน.....	42
2.7 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบรูหรือเถื่อน.....	43
2.7.1 โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง.....	43
2.7.2 กรมสรรพสามิต.....	45
2.7.3 กรมศุลกากร.....	46
2.7.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	46
บทที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการค้าบรูหรือเถื่อน.....	47
3.1 มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามการค้าบรูหรือเถื่อน.....	47
3.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา.....	47
3.1.2 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534.....	56
3.2 มาตรการทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต.....	61
3.2.1 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509.....	61
3.2.2 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469.....	74
3.3 มาตรการทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบของต่างประเทศ.....	83
3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	83
3.3.2 ประเทศแคนาดา.....	87
3.3.3 ประเทศญี่ปุ่น.....	90
บทที่ 4 วิเคราะห์สภาพบังคับของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบรูหรือเถื่อน.....	93
4.1 ความเป็นมาและแนวคิดของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	93
4.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน.....	93
4.1.2 รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน.....	96
4.2 หลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานและการพิจารณากับความผิดเกี่ยวกับการค้าบรูหรือเถื่อน.....	97

4.2.1 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานในกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย.....	97
4.2.2 การพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์.....	98
4.2.2.1 ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็น องค์กรอาชญากรรม.....	99
4.2.2.2 ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ ได้รับผลตอบแทนสูง.....	101
4.2.2.3 ความผิดที่มีลักษณะของการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การ ปราบปราม.....	103
4.2.2.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทาง เศรษฐกิจ.....	104
4.3 ลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของประเทศไทย.....	106
4.4 ลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย.....	110
4.5 เหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต กรณีการค้ามนุษย์หรือเถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	121
4.6 การนำมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับ ใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ามนุษย์หรือเถื่อน.....	123
4.6.1 การนำมาตรการในทางอาญาตามความผิดฐานฟอกเงินมาบังคับใช้กับการ กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ามนุษย์หรือเถื่อน.....	124
4.6.1.1 การกำหนดให้การฟอกเงินจากการค้ามนุษย์หรือเถื่อนเป็นความผิด อาญา.....	124
4.6.1.2 ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแม้กระทำความผิดนอก ราชอาณาจักรผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร....	126
4.6.1.3 การกำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิดหรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐาน ฟอกเงิน.....	128

4.6.1.4 การกำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	130
4.6.2 การนำมาตรการในทางแพ่งตามความผิดฐานฟอกเงินมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบหรี่เถื่อน.....	133
4.6.2.1 การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด.....	133
4.6.2.2 การขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน.....	134
4.7 การประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	139
4.8 ผลของการบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐาน.....	146
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	149
5.1 บทสรุป.....	149
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	156
รายการอ้างอิง.....	162
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	165

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 : รายได้ที่น่าส่งรัฐและภาษีต่างๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 – 2545.....	2
แผนภาพ 1 : การกำหนดราคาขายบุหรี่ของโรงงานยาสูบ.....	14
ตาราง 2 : การกำหนดราคาขายบุหรี่ของโรงงานยาสูบ.....	15
ตาราง 3 : การดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 – 2545.....	16
ตาราง 4 : เปรียบเทียบต้นทุนและกำไรต่อหน่วยของบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบและบุหรี่เถื่อน..	22
ตาราง 5 : ปริมาณและมูลค่าการค้าบุหรี่ในปี พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2548.....	25
ตาราง 6 : ปริมาณการนำเข้าและส่งออกบุหรี่ทั่วโลก ปี พ.ศ. 2536 – พ.ศ. 2539.....	28
ตาราง 7 : พื้นที่ที่มีการจับกุมบุหรี่ทรงทิพย์ 90 เดือนในพื้นที่ของภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคเหนือและภาคกลาง ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2546.....	35 - 36
ตาราง 8 : การประมาณการของปริมาณและมูลค่าการค้าบุหรี่เถื่อนระหว่าง ปี พ.ศ. 2541 - พ.ศ. 2551.....	42
ตาราง 9 : ประมาณการรายได้ของรัฐและโรงงานยาสูบที่สูญเสียไปจากการค้าบุหรี่เถื่อน.....	43
ตาราง 10 : ข้อแตกต่างระหว่างบุหรี่ของโรงงานยาสูบและบุหรี่เถื่อน.....	44
ตาราง 11 : การจ่ายเงินรางวัลจับผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติยาสูบ.....	69
ตาราง 12 : การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายว่า ด้วยศุลกากร.....	79
ตาราง 13 : การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2546.....	142

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาสูบเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากการทำไร่ยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับยาสูบเป็นธุรกิจเกษตรที่อุตสาหกรรมที่ทำรายได้อย่างมากทั้งในระดับครอบครัวและระดับประเทศ เศรษฐกิจของประเทศไทยที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งจึงเป็นการประกอบอุตสาหกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับยาสูบโดยเฉพาะการผลิตบุหรี่ยี่ โดยโรงงานยาสูบซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจผูกขาดการผลิตบุหรี่ยี่แห่งเดียวของประเทศไทย จึงนับเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาลในอันดับต้นๆ เมื่อเทียบกับรายได้ของรัฐวิสาหกิจประเภทอื่น และภาษีอันเกิดจากบุหรี่ยี่ก็เป็นแหล่งรายรับของรัฐบาลที่สำคัญอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งรายรับภาษีการบริโภคภายในประเทศของผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ เช่น ภาษีสุรา ภาษีน้ำมัน เป็นต้น โดยรายได้ที่นำส่งรัฐนั้นเป็นรายได้ที่ได้รับจากผู้มีหน้าที่เสียภาษียาสูบหรือที่เรียกว่า “ค่าแสตมป์ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ทั้งจากบุหรี่ยี่ห่อไทยซึ่งผลิตภายในประเทศและบุหรี่ยี่ห่อต่างประเทศที่นำเข้ามาในประเทศไทย อีกทั้งการจำหน่ายบุหรี่ยี่ในประเทศนั้นราคาขายปลีกบุหรี่ยี่ห้ามมิให้ขายเกินราคาที่อธิบดีกรมสรรพสามิตประกาศกำหนด¹ ซึ่งการกำหนดราคาขายปลีกของบุหรี่ยี่ภายในประเทศพิจารณาจากต้นทุน ณ โรงงาน ภาษีสรรพสามิต ค่าการตลาดและกำไรในแต่ละช่วง ดังนี้

- ต้นทุน ณ โรงงาน (cost) เป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตบุหรี่ยี่ของโรงงานยาสูบ
- ภาษีสรรพสามิต (tax) เป็นค่าแสตมป์ยาสูบ จัดเก็บในอัตราตามมูลค่า (Advalorem tax rate) คือร้อยละ 79² ของราคาขายปลีกทั้งบุหรี่ยี่ที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้นภาษีสรรพสามิตของบุหรี่ยี่แต่ละตราจึงมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับราคาขายปลีก
- ค่าการตลาด (margin) จะประกอบด้วยค่าขนส่ง ค่าส่งเสริมการขาย ซึ่งค่าการตลาดดังกล่าวจะมีความมากน้อยแตกต่างกันไปตามราคาบุหรี่ยี่แต่ละตราที่กรมสรรพสามิตเป็นผู้กำหนดราคาขายในแต่ละช่วง โดยจะทำการพิจารณาจากโครงสร้างรายได้และข้อมูลที่โรงงานยาสูบเสนอ
- กำไรที่ผู้ขายได้รับในแต่ละช่วง (profit) โดยได้รับเฉลี่ย 3 บาทต่อซอง

¹พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509, มาตรา 23.

²กฎกระทรวงฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2548)

รายได้ดังกล่าวนำมาซึ่งผลกำไรของโรงงานยาสูบที่มีจำนวนสูงถึงหลายหมื่นล้านบาทต่อปี และรายได้อันเกิดจากอุตสาหกรรมบุหรี่ที่รัฐได้รับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ภาษีที่รัฐได้รับจากบุหรี่ที่ผลิตจากอุตสาหกรรมบุหรี่ภายในประเทศแล้ว รัฐยังได้รับรายได้จากภาษีสรรพสามิตของบุหรี่ยำนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีเช่นกัน โดยอัตราส่วนระหว่างภาษีที่รัฐได้รับจากบุหรี่ที่ผลิตจากอุตสาหกรรมบุหรี่ภายในประเทศและภาษีสรรพสามิตของบุหรี่ยำนำเข้าจากต่างประเทศมีอัตราส่วนประมาณ ร้อยละ 80 : 20

ตารางที่ 1 รายได้ที่นำส่งรัฐและภาษีต่างๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 – 2545³

รายได้ที่นำส่งรัฐและภาษีต่างๆ	ปีงบประมาณ		อัตรา การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	2544	2545	
1. เงินรายได้จากผลกำไรนำส่งกระทรวงการคลัง	5,491	5,232	5.0
2. ค่าแสตมป์ยาสูบ	25,641	23,912	7.2
3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	3,041	2,869	6.0
4. ภาษีเงินได้จ่ายแทนผู้ประกอบการค้ายาสูบ	537	491	9.4
5. ภาษีอากรขาเข้า	778	521	49.3
6. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	16	16	0.0
7. ภาษีเงินได้จ่ายชำระแทนบริษัทไวยา ระหว่างประเทศ	7	6	16.7
8. ภาษีองค์การบริหารส่วนจังหวัด	1,113	1,099	1.3
9. เงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	430	-	100.0
รวม	37,055	34,146	8.5

³ สังคิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, ขบวนการค้าบุหรี่ปลอมในประเทศไทย,

(กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าอุตสาหกรรมบุหรี่ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้รัฐในรูปแบบของภาษีและค่าธรรมเนียมต่างๆ รวมกันเป็นจำนวนมากต่อปี อีกทั้งยังก่อให้เกิดรายได้ และการจ้างงานในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอีกไม่น้อย เช่น ก่อให้เกิดรายได้และการจ้างงานในภาคเกษตรกรรม ก่อให้เกิดธุรกิจการค้าบุหรี่ยี่ที่ถูกกฎหมายจากร้านค้าทั่วประเทศ

ด้วยเหตุที่รายได้ของรัฐอันเนื่องมาจากการค้าบุหรี่ยี่ในรูปแบบของค่าแสตมป์ยาสูบมีจำนวนหลายหมื่นล้านบาทต่อปี และการห้ามมิให้ขายเกินราคาตามที่อธิบดีกรมสรรพสามิตประกาศกำหนด จึงทำให้เกิดขบวนการของผู้ลักลอบค้าบุหรี่ยี่ที่ผิดกฎหมาย ที่มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งแสวงหาผลกำไรจำนวนมหาศาลจากผลต่างของรายได้โดยการลักลอบปลอมแปลงบุหรี่ยี่ของโรงงานยาสูบ แล้วนำมาเสนอขายหรือลักลอบขายในราคาเดียวกันหรือในราคาต่ำกว่าบุหรี่ยี่ที่ถูกกฎหมาย ส่งผลกระทบให้รัฐสูญเสียรายได้จากโรงงานยาสูบหลายพันล้านบาทต่อปีนอกจากนี้บุหรี่ยี่ที่ปลอมแปลงขึ้นยังผลิตโดยขาดการควบคุมคุณภาพซึ่งใช้วัตถุดิบและสารปรุงแต่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคอีกด้วย

ขบวนการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนเป็นขบวนการของบุคคลที่มีอิทธิพลหลายกลุ่มร่วมมือกัน มีลักษณะเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ จึงยากต่อการปราบปรามและสามารถปิดกั้นการกระทำ ความผิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงได้อย่างแนบเนียนไร้ร่องรอย ทำให้รัฐไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ผู้กระทำความผิดจึงไม่เกรงกลัวต่อกระบวนการยุติธรรมอันเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้รักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ อีกทั้งการใช้กำลังเจ้าหน้าที่ออกตรวจตราจับกุมไม่อาจเป็นไปได้ เพราะเจ้าหน้าที่บางคนอาจจะมี ความเอนเอียงโดยการรับสินบนหรือเป็นผู้กระทำความผิดเสียเองโดยเข้าร่วมขบวนการค้าบุหรี่ยี่เถื่อน จึงกลายเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่บางคนใช้อำนาจที่ตนมีอยู่แสวงหาประโยชน์ที่มีชอบโดยทุจริต

ปัจจุบันมีมาตรการในทางกฎหมายควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เถื่อน อยู่หลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 หากแต่ผู้กระทำความผิดยังคงอาศัยช่องว่างของกฎหมายเป็นโอกาสในการกระทำความผิดได้

ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในอดีต ดังนี้ ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มีอัตราโทษต่ำเมื่อเทียบกับกฎหมายอื่นๆ โดยในการจับกุม

ยาสูบต่างประเทศตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ความผิดฐานมียาสูบที่มีได้เสียภาษีโดยปิดแสตมป์ยาสูบไว้ในครอบครองเกินกว่า 500 กรัม โดยถือว่าเป็นบุหรี่เถื่อนทั้งหมดมิใช่เฉพาะส่วนที่เกินกว่า 500 กรัม ต้องระวางโทษปรับ 10 เท่า ของภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิด ตามมาตรา 19 และมาตรา 49 ความผิดฐานขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งยาเส้นหรือยาสูบที่มีได้เสียภาษีโดยปิดแสตมป์ยาสูบ ต้องระวางโทษปรับ 15 เท่า ของภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิด ตามมาตรา 24 และมาตรา 50 ซึ่งความผิดดังกล่าวนี้เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วย กล่าวคือ ตามมาตรา 27 ฐานนำของเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร กำหนดโทษไว้ว่าสำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือมาตรา 27 ทวิ ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 กำหนดเกี่ยวกับความผิดฐานช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ จำนำ หรือรับไว้ด้วยประการอื่นใดซึ่งของอันตนรู้ว่า เป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร มีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 บัญญัติไว้ว่า “เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด” ดังนั้น เมื่อคดีส่งฟ้องศาล ศาลย่อมลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งมีโทษจำคุกโดยถือว่าเป็นบทลงโทษที่หนักกว่าพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ที่มีเพียงโทษปรับ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 จึงไม่มีสภาพบังคับใช้สำหรับคดียาสูบต่างประเทศดังกล่าวได้เลย

อีกประการหนึ่งคือ มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 กำหนดให้บรรดาความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือผู้รับมอบหมายจากอธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ดังนั้นเมื่อยาสูบต่างประเทศมิได้เสียภาษีให้ถูกต้อง จึงมีการดำเนินการตามกฎหมายโดยส่งตัวให้พนักงานตำรวจและศาลก็ย่อมจะลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมสรรพสามิตจึงไม่สามารถเปรียบเทียบปรับคดียาสูบต่างประเทศตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 4816 / 2529 จำเลยช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ และรับไว้ซึ่งยาสูบที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยรู้หรือรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาโดยหลีกเลี่ยงอากรอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และจำเลยมียาสูบจำนวนดังกล่าวโดยมิได้ปิดแสตมป์ยาสูบไว้ในครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอันเป็น

ความผิดตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 เมื่อการมียาสูบที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรตามกฎหมายกับการมียาสูบจำนวนเดียวกันโดยมิได้ปิดแสตมป์ยาสูบในวันเวลาเดียวกัน เห็นได้ว่าจำเลยมีเจตนาในผลอย่างเดียวกันคือการหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องเสียภาษีอากรถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท แม้โจทก์จะแยกบรรยายการกระทำผิดของจำเลยเป็น 2 ข้อ และจำเลยให้การรับสารภาพก็ตาม ศาลจะลงโทษจำเลยหลายกรรมเป็นกระทงความผิดไม่ได้ ต้องลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งเป็นบทหนัก

คำพิพากษากฎีกาที่ 86 / 2533 การที่จำเลยมียาสูบที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงอากรและยาสูบนั้นมิได้ปิดแสตมป์ยาสูบตามกฎหมาย ก็กับการที่จำเลยมียาสูบจำนวนเดียวกันนั้นไว้เพื่อขายเป็นการกระทำที่มีเจตนาในผลอย่างเดียวกันคือ การหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องเสียภาษีอากรตามกฎหมาย ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันกรมสรรพสามิตได้ออกประกาศกรมสรรพสามิตเรื่อง กำหนดราคายาสูบเพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าปรับ (ฉบับลงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2548) โดยตามประกาศฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้ยาสูบชนิดบุหรี่ยี่ห้อเกรต ซึ่งมีได้ปิดแสตมป์ยาสูบมีราคาของละ 45 บาท จากเดิมกำหนดไว้ที่ของละ 35 บาท ตามประกาศเรื่องกำหนดราคายาสูบเพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าปรับ (ฉบับลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2542) อันเป็นมาตรฐานและเป็นการสะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่ในการคำนวณค่าปรับ

ด้วยเหตุผลทั้งหลายดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของนายอุทิศ ธรรมวาทีน ในโอกาสเดินทางมารับตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพสามิต เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ณ หอประชุมกรมสรรพสามิต มีใจความตอนหนึ่งว่า “เรื่องการปราบปรามบุหรี่ยี่ห้อ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เคยปรารภว่าได้สั่งการไปหลายครั้งแล้ว แต่ทำไมยังไม่ปราบไม่สำเร็จ ผมเรียนว่าบุหรี่ปราบยากกว่ายาเสพติด เพราะยาเสพติดมีโทษรุนแรง คือ จำคุกตลอดชีวิตจนถึงประหาร นอกจากนั้น ยังมีโทษยึดทรัพย์โดย ปปง. ซึ่งเมื่อรัฐบาลทำอย่างจริงจังก็สามารถประกาศชัยชนะได้ ส่วนบุหรี่ยี่ห้อจากโทษไม่รุนแรงและมีการทำเป็นขบวนการ จึงทำให้ยังมีบุหรี่ยี่ห้ออยู่ โดยบุหรี่ยี่ห้อผลิตมาจากประเทศข้างเคียง เมื่อครั้งโรงงานยาสูบขายเครื่องผลิตเก่าไป ท่านรัฐมนตรีว่าการฯ ตั้งคำถามต่อไปว่าควรทำอย่างไร ผมจึงมาขอความรู้ ขอทราบประสบการณ์

ขอให้ช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้บุหรี่เถื่อนอยู่ในระดับที่สาธารณะชนยอมรับได้ แม้ว่าเราไม่สามารถทำให้หมดสิ้นไปก็ตาม ในเรื่องบุหรี่เถื่อนนี้ ผมยังได้เรียนท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ด้วยว่าแม้แต่ชายแดนของประเทศอเมริกาและแคนาดายังมีบุหรี่และเหล้าเถื่อนหรือแม้ในประเทศอังกฤษก็ยังมีบุหรี่เถื่อน”⁴

อีกทั้งสถิติผลการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ในไตรมาสที่สองของปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 (ตุลาคม พ.ศ. 2547 – มีนาคม พ.ศ. 2548) ไม่ว่าจะเป็นการหลบหนีภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร อันเนื่องมาจากการผลิตบุหรี่เถื่อน เป็นต้น สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้จำนวน 1,901 คดี ค่าปรับเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 27,460,840.35 บาท ส่วนของกลางที่จับได้คือ บุหรี่กรองทิพย์จำนวน 18,688 ซอง บุหรี่สายฝนจำนวน 2,996 ซอง ยาสูบต่างประเทศจำนวน 80,132 ซอง ยาเส้นปรุงจำนวน 11,902.562 กิโลกรัม⁵ และเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2548 เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้จำนวน 1 ราย คือ นายฮิมรอนเอ็ม หมาดดาเว๊ะ อายุ 33 ปี โดยจับกุมได้ที่บริเวณสี่แยกเจ๊ะเนลิ้ง ตำบลพิมาน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล พร้อมของกลางเป็นบุหรี่ต่างประเทศจำนวน 5,100 ซอง ค่าปรับจำนวน 803,250 บาท ซึ่งฐานข้อมูลของทางราชการมีว่า เจ้าหน้าที่รัฐสามารถจับกุมบุหรี่เถื่อนได้น้อยกว่าร้อยละ 5 ของบุหรี่เถื่อนทั้งหมดในแต่ละปี⁶

เนื่องจากการกระทำความผิดอันเกิดจากการค้าบุหรี่เถื่อนมีโทษต่ำ ในขณะที่เดียวกันการกระทำดังกล่าวยังเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีสรรพสามิตอีกด้วยซึ่งเป็นรายได้ของรัฐในอันดับต้นๆ อันเป็นการกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้ โดยกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อตัดช่องทางของผู้ประกอบอาชญากรรมในการนำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมากระทำการฟอกเงินและนำทรัพย์สินดังกล่าวมาภายหลังจากการฟอกเงินไปใช้ประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไป ซึ่ง

⁴ อุทิศ ธรรมวาทีน, “สัมภาษณ์พิเศษอธิบดีกรมสรรพสามิต,” สามิตสาร 60,5 (กันยายน-ตุลาคม 2547) : 23.

⁵ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรมสรรพสามิต. ข่าวกรมสรรพสามิต [Online]. 2548. Available form: <http://excise.go.th> [29 พฤศจิกายน 2548]

⁶ เรื่องเดียวกัน

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญและพิเศษกว่ากฎหมายอื่นๆ คือ

1. สามารถใช้มาตรการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งควบคู่ไปกับมาตรการในทางอาญาโดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดจะถูกลงโทษในมูลความผิดทางอาญาหรือไม่ เพียงแต่ปรากฏว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดก็สามารถยึดทรัพย์สินดังกล่าวได้ทันที
2. สามารถใช้มาตรการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งย้อนหลังไปบังคับใช้กับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินใช้บังคับได้ หากปรากฏว่าทรัพย์สินที่จะใช้มาตรการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซึ่งยังคงมีอยู่ในวันที่ยึดทรัพย์สิน
3. สามารถใช้มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานตามที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้ได้ แม้ว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นสามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือแม้แต่การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่รัฐมากกว่าที่ย่อมได้

นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนนั้น มีลักษณะที่ยากต่อการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้ทั้งเครือข่ายเนื่องจากความผิดประเภทนี้มีการร่วมมือกันเป็นขบวนการ ยากที่จะหาพยานหลักฐาน หรือพยานหลักฐานอาจถูกปิดเบี่ยงข้อเท็จจริงได้ เมื่อศาลไม่อาจลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ทรัพย์สินดังกล่าวก็จะถูกนำไปเป็นต้นทุนในการกระทำความผิดครั้งต่อไป

ดังนั้นหากมีการกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว รัฐย่อมสามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ทั้งหมด รวมถึงหากมีการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ก็จะมีมูลฐานฟอกเงินซึ่งเป็นความผิดอาญาด้วย

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐในการบังคับเอาทับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยเฉพาะการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดรายได้อันมิชอบด้วยกฎหมายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน จึงสมควรที่จะกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบรูปแบบ วิธีการ และผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายของการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน
2. เพื่อศึกษามาตรการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันและปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวของการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน
3. เพื่อศึกษาถึงลักษณะความผิดมูลฐานและหลักการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
4. เพื่อสนับสนุนให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการในการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน ผลกระทบจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน ความเหมาะสมและเหตุผลในการนำการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนนำมาซึ่งการสูญเสียภาษีสรรพสามิตจำนวนนับพันล้านบาท อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการแสวงหาผลประโยชน์จำนวนมหาศาลที่มีขอบข่ายกฎหมายของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลและมีลักษณะเป็นขบวนการเกี่ยวเนื่องกับต่างประเทศ การบังคับใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาต่อตัวผู้กระทำความผิดและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนให้เกิดประสิทธิผลได้มากยิ่งขึ้น

1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยในเรื่องนี้กำหนดวิธีการศึกษาวิจัย 1 วิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Academic Research) โดยเป็นการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research)

- ศึกษาจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนในกฎหมายไทย, กฎหมายต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศ
- ศึกษาจากบทความ, ตำราวิชาการ, สิ่งพิมพ์ต่างๆ และตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาล (Case study) ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทราบถึงรูปแบบ วิธีการ และผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายของการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน
2. ทราบถึงมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันและปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายของการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน
3. ทราบถึงลักษณะความผิดมูลฐานและหลักการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4. สนับสนุนให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้ำบุนหรือเถื่อน

อุตสาหกรรมบุนหรือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของทุกประเทศและเป็นกิจการอันดับต้นๆ ที่ทำรายได้ให้กับรัฐในรูปแบบของภาษีสรรพสามิต โดยบริษัทผู้ผลิตบุนหรือที่ทั่วโลกสามารถผลิตบุนหรือออกสู่ตลาดได้มากกว่า 5 ล้านล้านมวนต่อปี มีมูลค่าทางเศรษฐกิจนับแสนล้านเหรียญสหรัฐ ทำให้การค้ำบุนหรือได้รับความสำคัญในด้านเศรษฐกิจทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยอุตสาหกรรมบุนหรือเป็นผู้รับการสนับสนุนและให้การสนับสนุนแก่สังคมในคราวเดียวกัน เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มบริษัทผู้ค้ำบุนหรือจ่ายเงินอุดหนุนให้รัฐเพื่อเป็นเงินกองทุนรักษาพยาบาลผู้ป่วยเนื่องจากการสูบบุนหรือเป็นเงินรวม 251 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือประมาณ 10,000 ล้านบาทต่อปี และด้วยเหตุนี้บริษัทผู้ค้ำบุนหรือจึงต้องปรับอัตราของราคาบุนหรือให้สูงขึ้นเพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายดังกล่าว เช่น ในช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2543 บุนหรือชายปลีกในสหรัฐอเมริกาปรับตัวสูงขึ้นจาก 1.31 ดอลลาร์สหรัฐต่อซอง เป็น 2.35 ดอลลาร์สหรัฐต่อซอง หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 79 ในช่วงเวลาเพียงสองปี¹ หรือแม้แต่ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน โรงงานยาสูบได้มีนโยบายช่วยเหลือสังคมและสิ่งแวดล้อมเช่น ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ สนับสนุนโครงการสาธารณประโยชน์ สนับสนุนหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เพื่อชุมชน เป็นต้น

2.1 อุตสาหกรรมบุนหรือกับภาษีสรรพสามิต

บุนหรือจัดว่าเป็นสินค้าที่จำเป็นจะต้องมีการควบคุมการบริโภคเนื่องจากมีความไม่เหมาะสมที่จะบริโภค (Sumtuary Excises) ในแต่ละประเทศจึงมีมาตรการหรือนโยบายเพื่อใช้สำหรับควบคุมการบริโภคโดยวิธีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้บริโภคจะทราบถึงโทษของบุนหรือที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรงก็ตาม บุนหรือก็ยังคงเป็นสินค้าประเภทที่ได้รับความนิยมอย่างมากในการบริโภค จึงมีอุตสาหกรรมบุนหรือขนาดใหญ่เกิดขึ้นไม่ว่าจะในระดับประเทศหรือต่างประเทศ

2.1.1 อุตสาหกรรมบุนหรือโลก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 28

บริษัทผู้ผลิตบุหรี่ทั่วโลกสามารถผลิตหรือออกสู่ตลาดได้มากกว่า 5 ล้านล้านมวนต่อปี โดยบริษัท Philip Morris เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการค้าขายบุหรี่ข้ามชาติที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยในปี พ.ศ. 2542 บริษัท Philip Morris มีรายได้จากการขายบุหรี่ประมาณ 47,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไม่รวมตลาดในประเทศสหรัฐอเมริกา) จากปี พ.ศ. 2532 ถึงปี พ.ศ. 2542 บริษัท Philip Morris มีรายได้จากการขายบุหรี่เพิ่มขึ้นร้อยละ 226 มีกำไรเพิ่มขึ้นร้อยละ 400 หรือประมาณ 5,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีเดียวกันบริษัท BAT มีรายได้ขายบุหรี่ทั่วโลกประมาณ 17,610 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีกำไรประมาณ 3,180 ล้านดอลลาร์สหรัฐ บริษัท Japan Tobacco International (JTI) มีรายได้จากการขายบุหรี่ทั่วโลก ประมาณ 37,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีกำไรประมาณ 1,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ²

2.1.2 อุตสาหกรรมบุหรี่ในประเทศไทย

การสูบบุหรี่ในประเทศไทยเริ่มขึ้นมาตั้งแต่ในสมัยสุโขทัย โดยมีหลักฐานจากการค้นพบกล้องยาสูบ จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 8 รัฐบาลไทยได้จัดตั้งโรงงานยาสูบขึ้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2482 โดยซื้อกิจการจากห้างหุ้นส่วน บุรพยาสูบ จำกัด (สะพานเหลือง) มาดำเนินการภายใต้การควบคุมของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง รวมทั้งได้ซื้อโรงงานผลิตยาสูบพร้อมกิจการเพาะปลูกใบยาจากหลายบริษัทและให้ชื่อว่า “โรงงานยาสูบ กรมสรรพสามิต” เมื่อปี พ.ศ. 2484 หลังจากนั้นรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2486 ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ “การประกอบอุตสาหกรรมชิกาแรตเป็นการผูกขาดของรัฐ” ครั้นถึงปี พ.ศ. 2497 โรงงานยาสูบได้แปรรูปมาเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง จนปัจจุบัน³ การผลิตและการค้าบุหรี่ในประเทศไทยจึงมีลักษณะเป็นธุรกิจผูกขาดรายเดียวโดยโรงงานยาสูบนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 จนถึงปัจจุบัน

การบริหารงานของโรงงานยาสูบมีอธิบดีกรมสรรพสามิตเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมสรรพากร รองปลัดกระทรวงการคลัง และผู้บริหารกระทรวงการคลังเป็นกรรมการ โดยในปี พ.ศ. 2547 โรงงานยาสูบมีรายได้จากการจำหน่ายบุหรี่ในประเทศ 45,477.24 ล้านบาท และนำเงิน

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 36

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 37 - 38

ส่งรัฐจำนวน 33,922.32 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2548 โรงงานยาสูบมีรายได้จากการจำหน่ายบุหรี่ในประเทศ 45,541.97 ล้านบาท และนำเงินส่งรัฐจำนวน 40,922.26 ล้านบาท⁴

โรงงานยาสูบผลิตบุหรี่เพื่อขายภายในประเทศเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนทางการค้าของตลาดภายในประเทศมากกว่าร้อยละ 99 ขณะที่มีการส่งออกไม่ถึงร้อยละ 1 ซึ่งการบริโภคบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบลดลงนั้นมีปัจจัยเกี่ยวข้องของหลายประการ อาทิเช่น สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดการว่างงาน ประชาชนมีรายได้ลดลง และประชาชนหันไปบริโภคบุหรี่ต่างประเทศเพิ่มขึ้น รวมถึงปริมาณในการลักลอบค้ายาหรืเถื่อนมีสูงขึ้นด้วย⁵

การกำหนดราคาขายบุหรี่ภายในประเทศพิจารณาจากต้นทุน ณ โรงงาน ภาษีสรรพสามิต ค่าการตลาดและกำไรในแต่ละช่วง ดังนี้⁶

- ต้นทุน ณ โรงงาน (cost) เป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตบุหรี่ของโรงงานยาสูบ
- ภาษีสรรพสามิต (tax) เป็นค่าแสตมป์ยาสูบ จัดเก็บในอัตราตามมูลค่า (Advalorem tax rate) คือร้อยละ 79⁷ ของราคาขายปลีกทั้งบุหรี่ที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้นภาษีสรรพสามิตของบุหรี่แต่ละตราจึงมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับราคาขายปลีก
- ค่าการตลาด (margin) จะประกอบด้วยค่าขนส่ง ค่าส่งเสริมการขาย ซึ่งค่าการตลาดดังกล่าวจะมีความมากน้อยแตกต่างกันไปตามราคาบุหรี่แต่ละตราที่กรมสรรพสามิตเป็นผู้กำหนดราคาขายในแต่ละช่วง โดยจะทำการพิจารณาจากโครงสร้างรายได้และข้อมูลที่โรงงานยาสูบเสนอ
- กำไรที่ผู้ขายได้รับในแต่ละช่วง (profit) โดยได้รับเฉลี่ย 3 บาทต่อซอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴ <http://thaitobacco.or.th>

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 63

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 66

⁷ กฎกระทรวงฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2548)

แผนภาพที่ 1 การกำหนดราคาขายบุหรี่ยของโรงงานยาสูบ⁸

ต้นทุน ณ โรงงาน + กำไร -----	ราคา ณ โรงงาน
+ ภาษีสรรพสามิต	V + ค่าการตลาด
	ราคาขายส่ง
	V + ค่าการตลาด
	ราคาขายส่งช่วง
	V + ค่าการตลาด
	ราคาขายปลีก

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 โรงงานยาสูบดำเนินการผลิตบุหรี่ยจำนวน 18 ตรา ผลผลิตรวม 33,658,419,540 มวน (ไม่รวมบุหรี่ยที่ทดลอง) โดยแยกเป็นบุหรี่ยชนิดมีก้นกรองและไม่มีก้นกรอง ดังนี้⁹

- บุหรี่ยชนิดมีก้นกรองจำนวน 13 ตรา คือ กรองทิพย์ 90, กรองทิพย์ รสอเมริกัน, กรองทิพย์ ไลทส์, กรองทิพย์ 90 เดอลุกซ์, กรุงทอง 90, เกล็ดทอง 90, สายฝน 90, สามิต 90, รอยแอสแตนดาร์ด 90, รอยัล สแตนดาร์ด 90 เดอลุกซ์, wonder รสอเมริกัน, wonder รสเมนทอล, blue wave ผลผลิตรวม 33,461,611,940 มวน

- บุหรี่ยชนิดไม่มีก้นกรองจำนวน 5 ตรา คือ รวงทิพย์ 33, พระจันทร์ 33, เกล็ดทอง 33, กรุงทอง 33, สามิต 33 ผลผลิตรวม 223,807,600 มวน

และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 โรงงานยาสูบดำเนินการผลิตบุหรี่ยผลผลิตรวมประมาณ 34,030,000,000 มวน (ไม่รวมบุหรี่ยที่ทดลอง) โดยแยกเป็นบุหรี่ยชนิดมีก้นกรองประมาณ 33,874,000,000 มวน และไม่มีก้นกรองประมาณ 156,000,000 มวน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 67

⁹ โรงงานยาสูบ, “รายงานประจำปี พ.ศ.2547”

ตารางที่ 2 การกำหนดราคาขายบุหรืของโรงงานยาสูบ¹⁰

ตรา	ราคาขายปลีก (บาท/ซอง)
1. กรองทิพย์ รสอเมริกัน	35
2. กรองทิพย์ 90	42
3. กรองทิพย์ 90 เดอลุกซ์	53
4. กรองทิพย์ ไลทส์	42
5. รวงทิพย์ 33	24
6. พระจันทร์ 33	24
7. รอยัล สแตนดาร์ด 90 เดอลุกซ์	53
8. รอยัล สแตนดาร์ด 90	42
9. กรุงทอง 33	36
10. กรุงทอง 90	42
11. เกล็ดทอง 33	24
12. เกล็ดทอง 90	36
13. สามิต 33	36
14. สามิต 90	42
15. สายฝน 90	42
16. wonder รสเมนทอล	30
17. wonder รสอเมริกัน	30
18. bluewave รสอเมริกัน	35

โรงงานยาสูบมีรายได้รวมในปี พ.ศ. 2545 เท่ากับ 41,124.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2544 ร้อยละ 5.9 เมื่อได้เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2543 จะพบว่าเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.1 ซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้เนื่องจากรัฐบาลได้ปรับเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตและจัดเก็บภาษีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้น ทำให้รายได้ของโรงงานยาสูบในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 เพิ่มขึ้น¹¹

¹⁰ โรงงานยาสูบ, “รายงานประจำปี พ.ศ.2547”

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 70

ตารางที่ 3 การดำเนินงานของโรงงานยาสูบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 - 2545¹²

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2543	2544	2545	อัตราการเปลี่ยนแปลง 2544/2543	อัตราการเปลี่ยนแปลง 2545/2544
รายได้ค่าขายบุหรี	38,477	38,487	40,811	0.3	6.0
หัก ต้นทุนขาย	7,236	6855	7.35	-5.3	2.6
ค่าแถมปียาสูบ	2,3450	23,912	25,641	1.6	7.2
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	-	-	430	-	-
ภาษีเงินได้จ่ายแทนผู้ประกอบการค้ายาสูบ	496	491	537	-1.0	9.4
กำไรขั้นต้น	7,205	7,229	7,168	0.3	-0.8
ค่าใช้จ่ายในการขาย	226	273	291	20.8	6.6
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	1,789	1,459	2,017	-18.4	38.3
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	2,015	1,732	2,309	-14.0	33.3
กำไรจากการดำเนินงาน	5,190	5,497	4,859	5.9	-11.6
รวมรายได้อื่นๆ	191	175	133	-8.4	-24.0
กำไรสุทธิก่อนแสดงผลการดำเนินงาน ของโรงพยาบาลโรงงานยาสูบ	5,381	5,672	4,992	5.4	-12.0
บวก รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายของ โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ	(35)	(42)	(32)	20.0	-23.8
หัก ขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน และการเลิกใช้สินทรัพย์	5,346	5,630	4,960	5.3	-11.9
	(10)	-	(1)	-	
กำไรสุทธิ	5,336	5,630	4,959	5.5	-11.9

เมื่อพิจารณาโครงสร้างรายได้ของโรงงานยาสูบพบว่ารายได้ของโรงงานยาสูบ ร้อยละ 98 มาจากการขายบุหรี ขณะที่อีกประมาณร้อยละ 2 เป็นรายได้อื่นๆ เช่น รายได้จาก โรงพยาบาลโรงงานยาสูบและรายได้ที่ไม่เกี่ยวกับการดำเนินงาน เป็นต้น¹³

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 71

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 72

2.1.3 ความหมายและหลักการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

บุหรือจัดว่าเป็นสินค้าที่จำเป็นจะต้องมีการควบคุมการบริโภคซึ่งไม่เหมาะสมที่จะบริโภค (Sumtuary Excises) รัฐจึงต้องจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 โดยกรมสรรพสามิตได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2486 เป็นฉบับแรก และได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลายครั้ง ในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตนั้นอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

“ภาษีสรรพสามิต” คือ ภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าหรือโภคภัณฑ์เฉพาะอย่าง อาจเก็บจากวัตถุดิบหรือสิ่งของในระหว่างที่กำลังดำเนินการผลิตหรือที่ผลิตเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปพร้อมที่จะอุปโภคหรือบริโภคได้ทันที¹⁴ ดังนั้นภาษีสรรพสามิตจึงมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ภาษีสรรพสามิตมีลักษณะเป็นภาษีประเภทการบริโภค (Consumption Tax) ที่เรียกเก็บจากสินค้าและโภคภัณฑ์

2. ภาษีสรรพสามิตเรียกเก็บจากสินค้าบางประเภทเท่านั้น มิได้เก็บจากสินค้าทุกประเภท มีความแตกต่างจากภาษีการขาย (Sales Tax) ซึ่งเก็บจากการขายสินค้าทุกประเภทเมื่อได้รับค่าขายสินค้านั้น แต่ภาษีสรรพสามิตเรียกเก็บจากผู้ผลิตมิใช่ผู้ขายรายย่อย จึงทำให้ดูคล้ายกับว่าภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีการผลิต

3. การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตนั้นนิยมเก็บจากตัวสินค้าสำเร็จรูปมากกว่าเก็บจากวัตถุดิบหรือวัตถุดิบที่กำลังอยู่ในระหว่างการผลิต อย่างไรก็ตามภาษีสรรพสามิตอาจจะเก็บจากวัตถุดิบหรือสิ่งของในระหว่างที่กำลังดำเนินการผลิต หรือที่ผลิตเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปพร้อมที่จะอุปโภคบริโภคได้ทันที แต่ไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากมีข้อยุ่งยากและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี และทำให้สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods) ซึ่งทำมาจากวัตถุดิบมีราคาสูงตามไปด้วย

หลักในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตมี 4 หลักการ ดังนี้¹⁵

1. ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากสินค้าฟุ่มเฟือย (The Luxury Excises) โดยทั่วไปแล้วอาจให้คำจำกัดความของคำว่า “สินค้าฟุ่มเฟือย” (Luxury goods) ได้ 3 ประการ

¹⁴ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์, “ปัญหาในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของประเทศไทย”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2515), หน้า 1

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3

- การใช้จ่ายเพื่อสินค้าและบริการที่ส่วนมากแล้วคนร่ำรวยเท่านั้นสามารถซื้อหาได้ตามต้องการ

- สินค้าที่มีความยืดหยุ่นของอุปสงค์สูง (Elasticity of demand) หมายความว่า เมื่อราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ความต้องการในสินค้าจะเปลี่ยนแปลงทันที

- สินค้าหรือบริการใดก็ตามที่ผู้บริโภคสามารถถ่วงหนการบริโภคได้โดยไม่เสียสุขภาพหรือเสียหายแก่สังคมเป็นส่วนรวม

การเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าประเภทนี้ จึงเป็นการส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรต่างๆ ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดไปในทางผลิตสินค้าที่จำเป็นมากกว่าจะใช้ไปในการผลิตสินค้าที่ฟุ่มเฟือย

2. ภาษีสรรพสามิตซึ่งจัดเก็บเพื่อควบคุมการบริโภคสินค้าบางประเภทซึ่งไม่เหมาะสมที่จะบริโภค (Sumtuary Excises) หลักการคือ การบริโภคสินค้าประเภทที่ทำการจัดเก็บนี้จะทำให้เกิดผลเสียแก่สังคมเป็นส่วนรวม ซึ่งไม่อาจจะคำนวณออกมาให้เห็นชัดในรูปของเงินตราได้ เหมือนกับการคิดต้นทุนการผลิตที่ผู้ผลิตจ่ายไป ตัวอย่างของสินค้าที่ต้องเสียภาษีประเภทนี้ เช่น สุรา ยาสูบ เป็นต้น

3. ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากสินค้าหรือบริการบางประเภทซึ่งได้รับประโยชน์เป็นพิเศษจากกิจการของรัฐบาล (Benefit Based Excise) หมายถึง สินค้าใดๆ ที่ได้รับประโยชน์จากกิจการซึ่งรัฐเป็นผู้ให้บริการ ซึ่งผู้ผลิตควรเสียค่าบริการซึ่งรัฐเป็นผู้ให้บริการ และผู้ผลิตควรเสียค่าบริการเป็นการชดเชยให้แก่รัฐ เช่น ผลิตภัณฑ์น้ำมันและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เป็นต้น ซึ่งหากปราศจากบริการเหล่านี้แล้ว ธุรกิจก็ไม่ว่าจะดำรงอยู่ได้เพราะสินค้าอาจจะไม่มีประโยชน์แก่การบริโภค

4. ภาษีสรรพสามิตเบ็ดเตล็ด (Miscellaneous Excises) หลักการนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลพิเศษ เช่น ในยามสงครามรัฐอาจเก็บภาษีจากสินค้าบางประเภทเพื่อให้ประชาชนลดการบริโภคลงหรือเพื่อนำวัตถุดิบหรือปัจจัยอื่นๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการทำสงครามโดยตรง ดังนั้นประเภทของสินค้าจึงขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลในแต่ละประเทศว่าจะเก็บจากสินค้าใดบ้าง

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป้าหมายของภาษีสรรพสามิตคือ มีความประสงค์ที่จะเก็บภาษีจากสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นภายในประเทศเป็นหลัก แต่รัฐก็มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้านำเข้าในราชอาณาจักรอันมีประเภทและลักษณะ

เดียวกันกับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นในประเทศบางชนิดซึ่งต้องเสียภาษีสรรพสามิต แม้ว่าสินค้าที่นำเข้าเหล่านั้นจะต้องเสียภาษีศุลกากรในการนำเข้าแล้วก็ตาม¹⁶

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับสำหรับการจัดเก็บภาษีสินค้าประเภทยาสูบซึ่งหมายความรวมถึงบุหรี่ยด้วย โดยได้กำหนดให้บุหรี่ยเป็นยาสูบตามบทนิยามในมาตรา 4 ความว่า “ยาสูบ” หมายความว่า บุหรี่ยชีกาแรต บุหรี่ยชีการ์ บุหรี่ยอื่น ยาเส้นปลุง และให้รวมตลอดถึงยาเคี่ยด้วย โดยพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง¹⁷ เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือออกประกาศให้กรมศุลกากรเรียกเก็บภาษีหรือค่าแสตมป์ยาสูบเพื่อกรมสรรพสามิตสำหรับยาสูบ (รวมถึงบุหรี่ย) ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร¹⁸

2) อธิบดีกรมสรรพสามิตมีอำนาจประกาศกำหนดราคายาสูบที่ทำในราชอาณาจักร เพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษี¹⁹

3) ผู้มีหน้าที่เสียภาษียาสูบหรือที่เรียกว่า “ค่าแสตมป์ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 คือ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ²⁰ และผู้นำยาเส้นหรือยาสูบเข้ามาในราชอาณาจักรต้องเสียค่าแสตมป์ยาสูบก่อนนำออกจากโรงงานอุตสาหกรรมยาสูบ²¹ ส่วนยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรต้องเสียค่าแสตมป์ยาสูบก่อนทำการรับมอบไปจากเจ้าพนักงานศุลกากร²² ซึ่งฐานภาษีสำหรับยาสูบที่ผลิตในราชอาณาจักรเป็นไปตามราคาที่ยกขึ้นโดยอธิบดีกรมสรรพสามิตประกาศกำหนด²³ โดยให้รวมค่าแสตมป์ยาสูบที่ต้องพึงชำระด้วย²⁴ ส่วนฐานภาษีสำหรับยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร กำหนดให้ถือตามผลรวมของราคา C.I.F. , อากาศเข้า

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 54

¹⁷ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 4, 5

¹⁸ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 5 เบญจ

¹⁹ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 5 ตริ

²⁰ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 4, 17, 18

²¹ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 18 วรรคหนึ่ง

²² พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 27 วรรคสี่

²³ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 23

²⁴ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 5 ตริ (1) วรรคสาม

, ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, ภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา, ค่าแสตมป์ยาสูบที่ต้องพึงชำระ²⁵

ในกรณีของการเสียภาษีตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้กำหนดให้เสียภาษีโดยใช้วิธีปิดแสตมป์ยาสูบ ทั้งที่ผลิตในราชอาณาจักร²⁶ และนำเข้ามาในราชอาณาจักร²⁷ ส่วนแสตมป์ยาสูบกฎหมายกำหนดให้หมายความรวมถึงเครื่องหมายอย่างอื่นที่ใช้แทนแสตมป์ยาสูบด้วย²⁸ อย่างไรก็ตาม สำหรับยาสูบที่ผลิตภายในประเทศได้มีการผลิตและการจำหน่ายเฉพาะบุหรี่ซิการ์เท่านั้นและถูกผูกขาดโดยรัฐวิสาหกิจชื่อ “โรงงานยาสูบ” สังกัดกระทรวงการคลัง ส่วนยาสูบชนิดอื่นให้เอกชนทำได้แต่ต้องขออนุญาตเสียก่อน

สำหรับยาสูบที่นำเข้ามาในประเทศ เพื่อความสะดวกแก่การตรวจตราและควบคุมทั้งปริมาณและคุณภาพ จึงมีนโยบายของรัฐในการมอบหมายให้โรงงานยาสูบเป็นผู้นำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศมาจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นเอกชนจึงไม่มีสิทธิที่จะนำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศมาในราชอาณาจักร เว้นแต่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบคือ การขออนุญาตนำเข้า ชื้อแสตมป์ไปปิดที่ซองหรือหีบห่อบรรจุภัณฑ์ของบุหรี่ตามอัตราที่กฎหมายกำหนดเพื่อการเสียภาษีสรรพสามิต²⁹

ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า ด้วยข้อเท็จจริงและเหตุผลทางกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นสาเหตุหลักของการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการนำเข้าหรือเถื่อนในประเทศไทย กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง ผลประโยชน์ที่รัฐได้รับจากโรงงานยาสูบนั้นก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศอย่างมหาศาลโดยพิจารณาจากสถิติเงินรายได้ที่รัฐได้รับจากโรงงานยาสูบมีจำนวนมากขึ้นทุกปี ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากบุหรี่ที่ผลิตภายในประเทศที่ถูกผูกขาดโดยโรงงานยาสูบ หรือนโยบายของ

²⁵ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 5 ตรี (2)

²⁶ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 18 วรรคหนึ่ง

²⁷ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 27 วรรคสี่

²⁸ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 4

²⁹ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์, “ปัญหาในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของประเทศไทย”,

รัฐในการมอบหมายให้โรงงานยาสูบเป็นผู้นำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศเพื่อจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว และรัฐจะเป็นผู้กำหนดราคาขายปลีกของบุหรี่โดยรวมภาษียาสูบไว้แล้ว ทำให้ผู้ขายในแต่ละระดับไม่ว่าจะเป็นผู้ขายส่งหรือขายปลีกได้รับกำไรต่อการขายบุหรี่ที่ถูกกฎหมาย 1 ของน้อยกว่าบุหรี่เถื่อนที่ลักลอบค้าขายหลายเท่า

ประการที่สอง รัฐสามารถเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตที่เก็บจากบุหรี่ได้มากตามต้องการ เมื่อรัฐจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้สูงขึ้นแทนที่จะเป็นการลดปริมาณการสูบบุหรี่ของประชาชนลงได้ กลับกลายเป็นการเพิ่มยอดจำหน่ายของบุหรี่เถื่อนที่มีราคาถูกกว่า ทั้งบุหรี่ห่อไทยที่ทำปลอมขึ้นมาหรือบุหรี่ห่อต่างประเทศที่ถูกลักลอบนำเข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งสามารถแข่งขันกับบุหรี่ที่ถูกกฎหมายได้ อีกทั้งบุหรี่เถื่อนนั้นสามารถซื้อขายได้ง่าย สะดวก และราคาถูกกว่าบุหรี่ที่ถูกกฎหมายเพราะไม่ต้องเสียภาษี ซึ่งราคาขายของบุหรี่เถื่อนมิได้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดราคาขายปลีกตามที่กรมสรรพสามิตประกาศกำหนดแต่อย่างใด

จากการให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานร่วมป้องกันและปราบปรามการปลอมแปลงยาสูบ ณ โรงงานยาสูบเมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2549 พบว่า เมื่อได้มีการปรับเปลี่ยนสรรพสามิตเกี่ยวกับบุหรี่ย่อมมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของบุหรี่เถื่อนกล่าวคือการปรับเปลี่ยนภาษีสรรพสามิตเกี่ยวกับบุหรี่ทำให้บุหรี่มีราคาขายปลีกสูงขึ้น ซึ่งขบวนการค้าบุหรี่เถื่อนจะอาศัยช่องว่างดังกล่าวในการสอดแทรกบุหรี่เถื่อนที่มีราคาถูกกว่าเข้ามาในตลาดได้มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา อีกทั้งในปัจจุบันมีการขยายฐานการจำหน่ายบุหรี่เถื่อนไปยังผู้ค้าปลีกรายย่อย ทำให้การปราบปรามบุหรี่เถื่อนเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น

2.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้ำบุหรี่เถื่อน

ปัจจัยและเงื่อนไขที่เป็นเหตุให้เกิดการค้ำบุหรี่เถื่อนขึ้นในปัจจุบันคือ³⁰

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองในระดับภูมิภาคเอเชีย เริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศระบบสังคมนิยมที่แต่เดิมใช้นโยบายระบบเศรษฐกิจแบบปิด (Closed Economy) มาเป็นระบบเศรษฐกิจตลาด (Market

³⁰ สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, ขบวนการค้ำบุหรี่ปลอมในประเทศไทย

(กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า

Economy) ทำให้ประเทศเหล่านี้คือ จีน เวียดนาม กัมพูชา พม่า และลาว กลายเป็นประเทศที่เป็นแหล่งผลิตและเป็นเส้นทางผ่านของบุหรี่เถื่อน

2. ผู้ลักลอบค้าบุหรี่เถื่อนได้รับผลตอบแทนสูง ซึ่งผลตอบแทนนั้นมาจากส่วนต่างของการขายปลีกที่มีราคาสูงและต้นทุนการผลิตที่มีราคาต่ำ อันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เกิดการค้ายาสูบเถื่อน เช่น ต้นทุนการผลิตบุหรี่กรองทิพย์ 90 ของโรงงานยาสูบเฉลี่ย 5 บาทต่อซอง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตบุหรี่เถื่อนเฉลี่ยเพียง 3 บาทต่อซองเท่านั้น แต่ราคาขายปลีกเท่ากับบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบซึ่งถูกต้องตามกฎหมายคือ ราคาประมาณซองละ 42 บาท ดังนั้นเมื่อหักต้นทุนการผลิตแล้ว ผู้ค้าบุหรี่เถื่อนจะมีกำไรเฉลี่ยซองละ 39 บาทโดยไม่ต้องเสียภาษีใดๆ ให้แก่รัฐ ในขณะที่โรงงานยาสูบจะมีรายได้เฉลี่ยจากการขายบุหรี่เพียงซองละ 3.14 บาทเท่านั้น ส่วนที่เหลือประมาณ 38.86 บาท เป็นส่วนที่จะต้องจ่ายให้กับรัฐในรูปของภาษีสรรพสามิตหรือค่าแสตมป์ยาสูบ (ประมาณ 33.86 บาท) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้จ่ายแทนผู้ประกอบการค้ายาสูบ ภาษีอากรขาเข้า ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีเงินได้จ่ายชำระแทนบริษัทไวยาต่างประเทศ ภาษีองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบต้นทุนและกำไรต่อหน่วยของบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบและบุหรี่เถื่อน³¹

	ต้นทุน	ภาษีสรรพสามิต	ราคาขาย	กำไร
บุหรี่โรงงานยาสูบ	5	33.86	42	3.14
บุหรี่เถื่อน	3	-	42	39

3. กระบวนการผลิตบุหรี่เถื่อนค่อนข้างง่าย โดยใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ไม่ซับซ้อนและสามารถเคลื่อนย้ายเครื่องจักรในการผลิตจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้สะดวก อีกทั้งต้นทุนในการผลิตเครื่องจักรก็ไม่ได้มีราคาสูงมาก โดยเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตบุหรี่ยั้นส่วนใหญ่มาจากประเทศเยอรมัน อิตาลี สเปน และอังกฤษ ซึ่งมีเทคโนโลยีที่เหมือนกันและสามารถทดแทนกันได้ การใช้เทคโนโลยีในการผลิตแบบเดียวกันนี้เองเป็นเหตุให้เทคโนโลยีดังกล่าวอยู่ในระดับที่บุหรี่เถื่อนสามารถผลิตได้ค่อนข้างง่าย

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 89

4. กระบวนการกระจายสินค้าที่กระทำได้ง่ายและกว้างขวาง เนื่องจากร้านค้าทั้งที่เป็นร้านค้าขายส่ง ร้านค้าขายส่งช่วง และร้านค้าขายปลีกมีการกระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นเหตุให้ขบวนการค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นใช้ร้านค้าต่างๆ ดังกล่าวเป็นเส้นทางในการกระจายบุหรี่ยี่ห้อที่ผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบการค้าบุหรี่ยี่ห้อที่ถูกกฎหมาย โดยเฉพาะร้านค้าปลีกที่มีจำนวนกว่า 500,000 ราย เป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของขบวนการค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่น

อีกสาเหตุหนึ่งคือความล่าช้าในการกระจายบุหรี่ยี่ห้อจากโรงงานยาสูบไปสู่ร้านค้าที่อยู่ในเขตพื้นที่ห่างไกลและการจัดส่งบุหรี่ยี่ห้อในพื้นที่ใกล้เคียงกันแต่ต่างวันและเวลา กลายเป็นสาเหตุของบุหรี่ยี่ห้อข้ามเขตและการแข่งขันทางด้านราคาของร้านค้าในพื้นที่นั้นๆ ก่อให้เกิดผลกระทบในเรื่องปริมาณการจำหน่าย ร้านค้าบางรายจึงนำบุหรี่ยี่ห้อที่มีการเสนอขายถึงที่และมีราคาต่ำกว่าบุหรี่ยี่ห้อจากโรงงานยาสูบมาค้าขายแทน เช่น จังหวัด ก. และจังหวัด ข. อยู่ห่างกันประมาณ 40 กิโลเมตร แต่บุหรี่ยี่ห้อจากโรงงานยาสูบจะส่งถึงร้านค้าในจังหวัด ก. ก่อนจังหวัด ข. 1 วัน ทำให้ร้านค้าในจังหวัด ข. ไปซื้อบุหรี่ยี่ห้อจากร้านค้าในจังหวัด ก. เพื่อนำเข้ามาจำหน่ายให้แก่ลูกค้าของตนในจังหวัด ข. ก่อนจากสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดการมีอำนาจต่อรองเพื่อซื้อบุหรี่ยี่ห้อเกิดขึ้น อันเป็นช่องว่างให้บุหรี่ยี่ห้อแทรกตัวเข้าสู่ร้านค้าในระดับต่างๆ ได้

5. ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายต่ำ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเติบโตของการค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นและธุรกิจผิดกฎหมายทุกประเภท หากเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยหรือรู้เห็นเป็นใจยอมเป็นบ่อเกิดของการขยายตัวของการค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ผู้ผลิตบุหรี่ยี่ห้ออื่นและผู้ค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นรายใหญ่ขาดความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนนำแบบอย่างดังกล่าวไปเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบต่อไป

6. กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งมีกฎหมายเพียง 2 ฉบับเท่านั้นที่สามารถลงโทษผู้ผลิตและผู้ค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นได้โดยตรงคือ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มีโทษสูงสุดจำคุกได้ไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 4,000 บาทและพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มีโทษสูงสุดจำคุกได้ไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกิน 6,000 บาท โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีบทลงโทษที่ไม่รุนแรงอันเป็นการไม่เหมาะสมกับลักษณะและผลของการกระทำผิดที่เกิดขึ้น จึงไม่เพียงพอที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดให้เกิดความเกรงกลัวได้

7. การกำหนดนโยบายของคณะกรรมการอำนวยการโรงงานยาสูบในอดีตดังนี้

- มติแรก การอนุมัติให้ส่งบุหรี่กรองทิพย์ 90 ไปขายในประเทศที่มีคนงานไทยทำงานอยู่ โดยให้มีการยกเว้นภาษีต่างๆ ทำให้ราคาบุหรี่กรองทิพย์ 90 ที่ขายในประเทศและที่ส่งไปยังต่างประเทศมีความแตกต่างกันมาก จึงเกิดการลักลอบปลอมบรรจุภัณฑ์ (Re-Packing) ในเวลาต่อมา

- มติที่สอง คณะกรรมการอำนวยการโรงงานยาสูบอนุมัติให้โรงงานยาสูบร่วมลงทุนกับ บริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด ณ ประเทศเวียดนาม โดยผลิตบุหรี่ภายใต้ลิขสิทธิ์ชื่อ “กรองทิพย์” “สามิต 14” “กรงทอง 90” และ “สายฝน 90” โดยให้จำหน่ายในประเทศเวียดนาม ลาว พม่า กัมพูชา ที่สำคัญคือ มีการขายยาเส้นปรุงผสมเสร็จและเครื่องจักรเก่าของโรงงานยาสูบให้แก่ บริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด ณ ประเทศเวียดนาม ต่อมาโรงงานยาสูบได้บอกเลิกสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจดังกล่าวเนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีได้นำเอาเครื่องจักรเก่าของโรงงานยาสูบให้แก่บริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด กลับมาด้วย จึงเป็นข้อสันนิษฐานได้ว่าเป็นปัจจัยหลักอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการผลิตบุหรี่กรองทิพย์เถื่อนจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ทำให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมายอดขายของบุหรี่กรองทิพย์ภายในประเทศไทย ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบมีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการค้าบุหรี่ในปี พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2548³²

ปี พ.ศ.	ปริมาณการขายบุหรี่ (ล้านมวน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ภาษีของรัฐ (ล้านบาท)
2538	42,199	34,930.42	26,499.21
2539	47,884	40,383.18	29,601.94
2540	46,414	47,008.38	35,782.05
2541	35,867	44,723.32	35,466.41
2542	31,495	40,816.15	32,638.44
2543	31,756	42,705.65	33,909.95
2544	29,531	42,628.41	34,145.62
2545	29,682	45,219.98	36,978.93
2546	31,366	46,739.70	35,999.34
2547	34,174	45,112.19	33,922.32
2548	34,030*	44,002.11	40,922.26

*หมายเหตุ ในปี พ.ศ. 2548 เป็นปริมาณการผลิตบุหรี่สำเร็จรูป (บรรจุหีบ)

เมื่อพิจารณาข้อมูลทางสถิติจากตารางข้างต้นพบว่าปริมาณการขายบุหรี่ของโรงงานยาสูบลดลงอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามการที่มูลค่าของการขายบุหรี่ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2546 มีปริมาณเพิ่มขึ้นนั้นเนื่องจากทางรัฐบาลได้มีนโยบายในการปรับภาษีสรรพสามิตให้สูงขึ้นถึง 2 ครั้งติดต่อกันคือ วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ปรับจากราคาซองละ 29 บาท เป็น 31 บาท และวันที่ 24 มีนาคม 2544 ปรับราคาเพิ่มเป็นซองละ 35 บาท ส่งผลให้ภาษีที่นำส่งรัฐมีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วย และเหตุที่ภาพรวมการจำหน่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ของโรงงานยาสูบเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากภาคการผลิตเพื่อส่งออก และการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ ประกอบกับมีข่าวการปรับภาษีสรรพสามิต ส่งผลให้ร้านขายส่งยาสูบสั่งซื้อบุหรี่เพิ่มขึ้น เพราะคาดการณ์ว่าจะมีการปรับเพิ่มราคาบุหรี่³³ โดยในปัจจุบันค่าแถมปี

³² กองธุรกิจและสถิติ ฝ่ายตลาด โรงงานยาสูบ

³³ โรงงานยาสูบ, “รายงานประจำปี พ.ศ. 2547”

ยาสูบที่จัดเก็บในอัตราตามมูลค่า (Advalorem tax rate) เท่ากับร้อยละ 79 ของราคาขายปลีกทั้งหมดหรือที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2548)

8. พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มีอัตราโทษต่ำเมื่อเทียบกับกฎหมายอื่นๆ

ในการจับกุมยาสูบต่างประเทศตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ความผิดฐานมียาสูบที่มีได้เสียภาษีโดยปิดแสตมป์ยาสูบไว้ในครอบครองเกินกว่า 500 กรัม ต้องระวางโทษปรับ 10 เท่า ของภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิด ตามมาตรา 19 และมาตรา 49 ความผิดฐานขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งยาเส้นหรือยาสูบที่มีได้เสียภาษีโดยปิดแสตมป์ยาสูบ ต้องระวางโทษปรับ 15 เท่า ของภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิด ตามมาตรา 24 และมาตรา 50 ซึ่งความผิดดังกล่าวนี้เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วยกล่าวคือ ตามมาตรา 27 ฐานนำของเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร กำหนดโทษไว้ว่าสำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมอากรเข้าด้วยแล้วหรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือมาตรา 27 ทวิ ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 กำหนดเกี่ยวกับความผิดฐานช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำอ จำนำ หรือรับไว้ด้วยประการอื่นใดซึ่งของอันตนรู้ว่า เป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร มีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อคดีส่งฟ้องศาล ศาลก็ลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งเป็นบทหนักพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 จึงไม่มีสภาพบังคับใช้สำหรับคดียาสูบต่างประเทศดังกล่าวได้เลย

อีกประการหนึ่งคือ มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 กำหนดให้บรรดาความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือผู้รับมอบหมายจากอธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ดังนั้นเมื่อยาสูบต่างประเทศมีได้เสียภาษีให้ถูกต้อง จึงมีการดำเนินการตามกฎหมายโดยส่งตัวให้พนักงานตำรวจและศาลก็ยอมจะลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมสรรพสามิตจึงไม่สามารถเปรียบเทียบปรับคดียาสูบต่างประเทศตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 4816 / 2529 จำเลยช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำอ และรับไว้ซึ่งยาสูบที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยรู้ๆอยู่ว่าเป็นของที่นำเข้ามาโดยหลีกเลี่ยงอากรอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และจำเลยมียาสูบจำนวนดังกล่าวโดยมิได้ปิดแสตมป์ยาสูบไว้ในครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอันเป็น

ความผิดตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 เมื่อการมียาสูบที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรตามกฎหมายกับการมียาสูบจำนวนเดียวกันโดยมิได้ปิดแสตมป์ยาสูบในวันเวลาเดียวกัน เห็นได้ว่าจำเลยมีเจตนาในผลอย่างเดียวกันคือการหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องเสียภาษีอากรถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท แม้โจทก์จะแยกบรรยายการกระทำผิดของจำเลยเป็น 2 ข้อ และจำเลยให้การรับสารภาพก็ตาม ศาลจะลงโทษจำเลยหลายกรรมเป็นกระทงความผิดไม่ได้ ต้องลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งเป็นบทหนัก

คำพิพากษากฎีกาที่ 86 / 2533 การที่จำเลยมียาสูบที่มีผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงอากรและยาสูบนั้นมิได้ปิดแสตมป์ยาสูบตามกฎหมาย กับการที่จำเลยมียาสูบจำนวนเดียวกันนั้นไว้เพื่อขายเป็นการกระทำที่มีเจตนาในผลอย่างเดียวกันคือ การหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องเสียภาษีอากรตามกฎหมาย ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท

2.3 สถานการณ์การค้าบุหรี่เถื่อนในปัจจุบัน

ปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เกิดการค้ายาสูบเถื่อนก็คือ ผู้ลักลอบค้ายาสูบเถื่อนได้รับผลตอบแทนสูง ซึ่งผลตอบแทนนั้นมาจากส่วนต่างของการขายปลีกที่มีราคาสูงกับต้นทุนการผลิตที่มีราคาต่ำโดยไม่เสียภาษีสรรพสามิตให้ถูกต้องตามกฎหมาย อีกทั้งการผลิตบุหรี่เถื่อนค่อนข้างง่ายโดยใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ไม่ซับซ้อนและสามารถเคลื่อนย้ายเครื่องจักรในการผลิตจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้สะดวก อีกทั้งต้นทุนในการผลิตเครื่องจักรก็ไม่ได้มีราคาสูงมาก ทำให้สถานการณ์การค้าบุหรี่เถื่อนในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น ทั้งการค้าบุหรี่เถื่อนในต่างประเทศและการค้ายาสูบเถื่อนในประเทศไทย

2.3.1 สถานการณ์การค้าบุหรี่เถื่อนในต่างประเทศ³⁴

ในปี พ.ศ. 2536 องค์การอนามัยโลกมีรายงานว่าทั่วโลกมีการค้ายาสูบเถื่อนประมาณ 318 พันล้านมวน เป็นการค้ายาสูบเถื่อนในยุโรป 135 พันล้านมวน เอเชีย - แปซิฟิก 85 พันล้านมวน

³⁴ สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, ขบวนการค้ายาสูบปลอมในประเทศไทย

(กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า

และกระจายอยู่ในส่วนอื่นๆ ของโลกอีก 98 พันล้านมวน ในปี พ.ศ. 2539 มีรายงานเพิ่มเติมว่า การค้าบุหรี่เถื่อนทั่วโลกอยู่ในราว 300 - 400 พันล้านมวน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของบุหรี่ที่นำเข้า อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ตารางที่ 6 ปริมาณการนำเข้าและส่งออกบุหรี่ทั่วโลก ปี พ.ศ. 2536 – พ.ศ. 2539³⁵

หน่วย : พันล้านมวน

ปี พ.ศ.	นำเข้า (1)	ส่งออก (2)	ส่วนต่าง (2 – 1)
2523	254	323	69
2529	313	356	43
2533	418	543	125
2534	526	712	186
2535	568	804	236
2536	600	780	179
2537	886	1,156	270
2538	668	987	319
2539	707	1,107	400

จากสถิติในส่วนต่างของปริมาณการนำเข้าและส่งออกบุหรี่ทั่วโลกเป็นการสอดคล้องกับ รายงานของกระทรวงเกษตรแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่ระบุว่าในช่วงปี พ.ศ. 2536 – พ.ศ. 2539 มี ปริมาณบุหรี่ส่งออกทั่วโลกหายไปจากระบบระหว่าง 179 - 400 พันล้านมวน

ในปี พ.ศ. 2545 มีปริมาณรวมของการค้าบุหรี่ที่ผิดกฎหมายทั่วโลกประมาณ 1,019 พันล้านมวน โดยจำแนกได้ดังนี้ มีปริมาณรวมของการค้าบุหรี่ที่ผิดกฎหมายอยู่ในอเมริกากลาง ประมาณ 448 พันล้านมวน อยู่ในเอเชีย - แปซิฟิกประมาณ 327 พันล้านมวน อยู่ในสหภาพยุโรป ประมาณ 199 พันล้านมวน อยู่ในลาตินอเมริกาประมาณ 23 พันล้านมวน อยู่ในนอกสหภาพยุโรป ประมาณ 22 พันล้านมวน จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2545 จำนวนการค้าบุหรี่เถื่อนทั่วโลกน่าจะเพิ่มขึ้นกว่า 200 % ในรอบ 10 ปี³⁶

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 79

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 80

ประเทศที่ประสบปัญหาการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนในยุโรปได้แก่ สเปน อิตาลี เยอรมัน ออสเตรีย เบลเยียม อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ กรีซ โปรตุเกส โดยประเทศอิตาลีและสเปนมีการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนในรูปแบบของขบวนการมา ยาวนาน ปัจจุบันยุโรปตะวันออกและอดีตสหภาพโซเวียตกลายเป็นตลาดใหม่และเป็นที่พักเพื่อกระจายบุหรี่ยี่เถื่อนเข้าสู่ยุโรปตะวันตก ทำให้ทุกประเทศในยุโรปต่างได้รับผลกระทบจากการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนอย่างทั่วหน้า³⁷ ส่วนในเอเชียได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฮองกง ไทย จอร์แดน เลบานอน ปากีสถาน อัฟกานิสถาน อิหร่าน อิรัก คูเวต เวียดนาม ในอเมริกากลางได้แก่ แคนาดา สหรัฐอเมริกา และในอเมริกาใต้ได้แก่ บราซิล อาร์เจนตินา และโคลัมเบีย

แหล่งผลิตบุหรี่ยี่เถื่อนที่สำคัญของโลกในปัจจุบันได้แก่ จีน บราซิล สหรัฐอเมริกา อาร์เจนตินา บัลกาเรีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฮองกง กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งในทวีปเอเชีย ประเทศจีนเป็นตลาดบุหรี่ยี่เถื่อนขนาดใหญ่ที่มีผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก แต่ในขณะเดียวกันก็เชื่อกันว่าประเทศจีนเป็นแหล่งผลิตบุหรี่ยี่เถื่อนที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก³⁸

ในการสัมมนาและดูงานของกรมสรรพสามิตเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการนุหรี่ปลอม ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 19 – 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ได้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนของต่างประเทศในปัจจุบันว่า เหตุที่เกิดการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนเนื่องมาจากว่า บุหรี่ยี่เถื่อนมีผลกำไรสูงสุด (Max Profit) ง่ายต่อการนำเข้า ยากในการตรวจสอบ วัสดุอุปกรณ์จัดหาได้ง่ายสามารถหาซื้อได้ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ต้นทุนของบุหรี่ยี่เถื่อนต่ำมาก (Low Cost) อัตราเสี่ยงมีน้อยเนื่องจากบางประเทศไม่มีบทลงโทษ หรือบทลงโทษมีแต่น้อย แต่บางประเทศมีบทลงโทษสูง เช่น ประเทศสิงคโปร์ หากตรวจพบบุหรี่ยี่เถื่อน 2 - 3 ห่อ มีโทษจำคุก 5 ปี จึงไม่ค่อยพบปัญหาดังกล่าว บุหรี่ยี่เถื่อนพบว่ามีการผลิตมากในประเทศจีน ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นการยากในการหาสถานที่ตั้งของโรงงาน เช่น ในประเทศจีนมีการขุดอุโมงค์ผลิตบุหรี่ยี่เถื่อน หรือแยกกายการผลิตตามบ้านเรือนต่างๆ และสิ่งที่น่ากลัวคือ คุณภาพของบุหรี่ยี่เถื่อน การพัฒนาการผลิต วัตถุ ห่อ มวน ของบุหรี่ยี่เถื่อนได้ถูกพัฒนาให้ดูเหมือนของจริงมาก ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดเรื่องคุณภาพของบุหรี่ยี่เถื่อนของบริษัท โดยคิดว่าบุหรี่ยี่เถื่อน

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 80 - 81

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 84

เป็นบุหรี่ยี่ห้อของบริษัทและเลิกสูบ ทำให้บริษัทขาดลูกค้าที่จะบริโภคสินค้าของบริษัท และกลุ่มผู้ทำการผลิตบุหรี่ยี่ห้ออื่นมีความตั้งใจและเจาะจงผลิตบุหรี่ยี่ห้ออื่นเข้าไปจำหน่ายในประเทศต่างๆ เช่น พิมพ์คำเตือนสุขภาพในประเทศที่เข้าไปจำหน่าย รวมทั้งมีการปลอมแถมมียาสูบของรัฐ ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีของทุกประเทศที่ถูกปลอม³⁹

2.3.2 สถานการณ์การค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นในประเทศไทย

จากคำกล่าวของนายอุทิศ ธรรมวาทีน ในโอกาสเดินทางมารับตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพสามิต เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ณ หอประชุมกรมสรรพสามิต มีใจความตอนหนึ่งว่า “เรื่องการปราบปรามบุหรี่ยี่ห้ออื่น ท่านรัฐมนตรีว่าการฯ เคยปรารถนาจะได้สั่งการไปหลายครั้งแล้ว แต่ทำไมยังปราบไม่สำเร็จ ผมเรียนว่าบุหรี่ยี่ห้อปราบยากกว่ายาเสพติด เพราะยาเสพติดมีโทษรุนแรง คือ จำคุกตลอดชีวิตจนถึงประหาร นอกจากนั้น ยังมีโทษยึดทรัพย์โดย ปง. ซึ่งเมื่อรัฐบาลทำอะไรจริงจังก็สามารถประกาศชัยชนะได้ ส่วนบุหรี่ยี่ห้ออื่นจากโทษไม่รุนแรงและมีการทำเป็นขบวนการ จึงทำให้ยังมีบุหรี่ยี่ห้ออื่นอยู่ โดยบุหรี่ยี่ห้ออื่นผลิตมาจากประเทศข้างเคียง เมื่อครั้งโรงงานยาสูบขายเครื่องผลิตเก่าไป ท่านรัฐมนตรีว่าการฯ ตั้งคำถามต่อไปว่าควรทำอย่างไร ผมจึงมาขอความรู้ ขอทราบประสบการณ์ ขอให้ช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้บุหรี่ยี่ห้ออื่นอยู่ในระดับที่สาธารณชนยอมรับได้ แม้ว่าเราไม่สามารถทำให้หมดสิ้นไปก็ตาม ในเรื่องบุหรี่ยี่ห้ออื่นนี้ ผมยังได้เรียนท่านรัฐมนตรีว่าการฯ ด้วยว่าแม้แต่ชายแดนของประเทศอเมริกาและแคนาดายังมีบุหรี่ยี่ห้อและเหล่าเถื่อนหรือแม้ในประเทศอังกฤษก็ยังมีบุหรี่ยี่ห้ออื่น”⁴⁰

จะเห็นได้ว่าการค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นนั้นเป็นสถานการณ์ที่สร้างปัญหาให้แก่ประเทศไทยมานานแล้ว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกรกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีโทษรุนแรงกว่าคือ จำคุกตลอดชีวิตจนถึงประหาร และยังมีโทษยึดทรัพย์โดยใช้มาตรการในทางแพ่งได้เนื่องจากเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แต่การกระทำคามผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่ห้ออื่นนั้นมีโทษที่ไม่รุนแรงและมีการทำเป็นขบวนการซึ่งเป็นการ

³⁹ ธนาศักดิ์ วิวัฒน์นรินทร์, “โครงการสัมมนาและดูงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามบุหรี่ยี่ห้ออื่น,” สามิตสาร 60,5 (กันยายน-ตุลาคม 2547) : 44-45.

⁴⁰ อุทิศ ธรรมวาทีน, “สัมภาษณ์พิเศษอธิบดีกรมสรรพสามิต,” สามิตสาร 60,5 (กันยายน-ตุลาคม 2547) : 23.

ยากที่จะป้องกันและปราบปรามให้หมดสิ้นไปได้ แม้ว่าจะมีการยึดของกลางในคดีที่ศาลพิพากษาได้ก็ตามแต่ก็เป็นเพียงการลงโทษที่ปลายเหตุเท่านั้น โดยผู้กระทำความผิดก็ยังคงไม่ได้รับการลงโทษทั้งต่อตัวผู้กระทำความผิดเองและต่อทรัพย์สินอื่นๆ ที่ได้มาจากการกระทำความผิดอันเนื่องมาจากการค้าบุหรี่เถื่อน

ปัจจุบันการค้าบุหรี่เถื่อนจึงมีไม่เพียงธุรกิจการค้าที่ประชาชนทั่วไปจะสามารถดำเนินการขบวนการได้เพียงลำพัง แต่ขบวนการค้าบุหรี่เถื่อนได้กระจายตัวอยู่ในหลายสาขาอาชีพทั้งในระบบราชการ การเมืองและธุรกิจ เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงและโทษปรับสูงถึงของละประมาณ 450 ถึง 675 บาท สำหรับประชาชน ผู้กระทำจึงต้องเป็นกลุ่มผู้มีเงินทุนมาก มีความสัมพันธ์กับข้าราชการและนักการเมืองในพื้นที่เป็นอย่างดี

2.3.2.1 ขบวนการค้าบุหรี่เถื่อนในประเทศไทย มีอยู่ 5 กลุ่มใหญ่ คือ⁴¹

- (1) กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรี เป็นกลุ่มของผู้มีอิทธิพล
- (2) กลุ่มนักธุรกิจสองสัญชาติ ไทย - กัมพูชา
- (3) กลุ่มนักธุรกิจ - การเมือง
- (4) กลุ่มข้าราชการในเครื่องแบบ
- (5) กลุ่มเจ้าหน้าที่โรงงานยาสูบ (insider) ร่วมมือกับผู้ผลิตบุหรี่เถื่อนจาก

ต่างประเทศ

กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีและกลุ่มนักธุรกิจสองสัญชาติ ไทย - กัมพูชา เป็นกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่ในพื้นที่ภาคตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการนำเข้าบุหรี่เถื่อนทั้งบุหรี่ต่างประเทศและบุหรี่ไทยยี่ห้อกรองทิพย์ 90 ค่อนข้างรุนแรงและมีจำนวนมาก โดยกลุ่มนักธุรกิจสองสัญชาติ ไทย - กัมพูชา ทำการค้าบุหรี่เถื่อนและสินค้าเถื่อนประเภทอื่น ๆ ควบคู่กันไป ผลตอบแทนจำนวนมากศาลจากการค้าบุหรี่เถื่อนทำให้ผู้นำของกลุ่มมีบ้านพักทั้งในกรุงเทพมหานครและกรุงเทพมหานคร

⁴¹ สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, ขบวนการค้าบุหรี่ปลอมในประเทศไทย

(กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า

ประเทศกัมพูชา ลักษณะการดำเนินการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนของกลุ่มนักธุรกิจสองสัญชาติ ไทย - กัมพูชา นั้นมีเจ้าหน้าที่บางคนของไทยเข้าร่วมขบวนการดังกล่าวด้วย

ขบวนการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนจะขนย้ายบุหรี่ยี่เถื่อนโดยรถยนต์และจะใช้พื้นที่ซึ่งเป็นเขตหวงห้ามในการลำเลียง ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นถนนมีระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร ปิดเวลา 18.00 นาฬิกาของทุกวันหรือเมื่อใดที่เห็นว่ามีควมจำเป็น ทำให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ในการปราบปรามมักจะจับกุมไม่ได้ แม้ว่าจะทราบข่าวหรือขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบพื้นที่นั้นอยู่ก็ตาม

สำหรับกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีเป็นกลุ่มของผู้มีอิทธิพล มีธุรกิจของกลุ่มเป็นจำนวนมากทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย อันเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังมีเครือข่ายทางการเมืองและสังคมอย่างกว้างขวางจนสามารถควบคุมและมีอิทธิพลเหนือการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติในจังหวัดของตนได้ ทำให้การดำเนินธุรกิจของกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานใดเข้าไปทำการตรวจสอบหรือจับกุม

กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีทำการลักลอบนำเข้าบุหรี่ยี่เถื่อนเป็นธุรกิจหลัก บุหรี่ที่ลักลอบนำเข้ามาส่วนใหญ่จะเป็นบุหรี่ยี่ห่อต่างประเทศ โดยนำเข้ามาทางเรือขนาดใหญ่จากแหล่งผลิตในประเทศสิงคโปร์และจะนำมาขึ้นฝั่งในบริเวณพื้นที่เขตบางแสนแล้วนำไปเก็บไว้ที่เขาสามมุกก่อนกระจายไปจังหวัดต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีได้เริ่มทำการลักลอบนำเข้าบุหรี่ยี่เถื่อน 90 โดยจะนำมาขึ้นฝั่งที่แหลมฉบัง แล้วลำเลียงของมาเก็บไว้ที่เขาวราชก่อนกระจายไปตามแหล่งต่าง ๆ

ปัจจุบันนี้กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีได้ถูกเจ้าหน้าที่ปราบปรามการลักลอบนำเข้าบุหรี่ยี่เถื่อนจนหมดสิ้นไปแล้ว แต่มีบุคคลกลุ่มใหม่เข้ามาแทนที่คือกลุ่มเจ้าหน้าที่โรงงานยาสูบ (insider) ร่วมมือกับผู้ผลิตบุหรี่ยี่เถื่อนจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเวียดนาม เนื่องจากคณะกรรมการในอดีตรองโรงงานยาสูบอนุมัติให้โรงงานยาสูบร่วมลงทุนกับบริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด ณ ประเทศเวียดนาม โดยผลิตบุหรี่ยี่เถื่อนได้ลิขสิทธิ์ยี่ห้อ “กรองทิพย์” “สามิต 14” “กรงทอง 90” และ “สายฝน 90” ให้จำหน่ายในประเทศเวียดนาม ลาว พม่า กัมพูชา ที่สำคัญคือ ให้เครื่องจักรเก่าของโรงงานยาสูบแก่บริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด ณ ประเทศเวียดนาม ต่อมาโรงงานยาสูบได้บอกเลิกสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจดังกล่าวเนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีได้นำเอาเครื่องจักรเก่าของโรงงานยาสูบที่ให้แก่บริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด กลับมาด้วย จึงทำให้

เกิดการผลิตบุหรี่หรือทอพิพย์เถื่อนจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย โดยมีความเหมือนทั้งผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการใส่แถบรหัสของสินค้า (bar code) ในบุหรี่ทุกซองที่ผลิตขึ้นจากโรงงานยาสูบก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่หรือบุคคลวงในซึ่งทราบถึงเลขแถบรหัสดังกล่าวร่วมมือกับผู้ผลิตบุหรี่เถื่อนจากประเทศเวียดนาม หากมิได้มีการพิจารณาแถบรหัสของสินค้าจะทำให้บุหรี่เถื่อนและบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานยาสูบมีความเหมือนกันเกือบทุกประการ

2.3.2.2 รูปแบบและวิธีการลักลอบนำเข้าบุหรี่เถื่อนข้ามพรมแดนเข้าสู่ประเทศไทยมีดังนี้⁴²

- ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การขนส่งบุหรี่เถื่อนนั้นเริ่มต้นจากแหล่งผลิตที่อยู่นอกประเทศคือ เมืองกวางโจว ประเทศจีน นำผ่านมายังประเทศพม่าก่อนเข้าสู่ประเทศลาว หลังจากนั้นจึงนำมาขายในร้านค้าปลอดภาษีแล้วเข้าสู่ประเทศไทยผ่านจังหวัดหนองคายมาจังหวัดอุดรธานีและกรุงเทพมหานคร หากเป็นแหล่งผลิตในประเทศกัมพูชาจะนำผ่านเข้าสู่ประเทศไทยตามจังหวัดแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกจังหวัด ผู้ลักลอบค้าบุหรี่เถื่อนจะทำการขนส่งบุหรี่เถื่อนโดยใช้แรงงานคนแบกหาม ครั้งละ 200 - 300 หีบ ใช้คนขน 1 คนต่อบุหรี่ 2 หีบ จำนวนคนที่ขนครั้งละประมาณ 100 - 150 คน ซึ่งหากเป็นพื้นที่เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีคนไทยนำทาง คนกัมพูชาเป็นแรงงานแบกหามและมีทหารกัมพูชาคุ้มครองเข้ามาในเขตประเทศไทย เมื่อบุหรี่เถื่อนข้ามเขตชายแดนไทยมาแล้ว จะทำการขนส่งต่อไปโดยรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กที่มีการปรับแต่งให้มีความเร็วสูงไปยังเครือข่ายในจังหวัดสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดตราด จังหวัดจันทบุรี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครนายก จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี หลังจากนั้นจึงกระจายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

- ภาคใต้

วิธีขนส่งบุหรี่เถื่อนข้ามเขตแดนในทางภาคใต้มี 2 ทางคือ

1) ทางบก มีการลำเลียงบุหรี่เถื่อนผ่านบริเวณแนวชายแดนด้านปาดังเบซาลูโงโก-ลก เมื่อมีการลำเลียงบุหรี่เถื่อนข้ามชายแดนเข้ามายังประเทศไทยแล้วจะมีแหล่งพักสินค้าก่อนที่จะกระจายสู่ตลาดค้าบุหรี่ต่อไปโดยใช้การขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศ มีการตรวจพบ

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 97 - 103

บุหรีเถื่อนจากเครื่องบินโดยสารของบริษัท การบินไทย จำกัด ที่บินระหว่างจังหวัดในทางภาคใต้กับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในทางภาคใต้ด้วยกัน

2) ทางทะเล มีการลำเลียงบุหรีเถื่อนเข้ามายังประเทศไทย 3 วิธีการ ดังนี้

- ขนส่งโดยเรือจากเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย ผ่านทะเลอันดามันและลำเลียงขึ้นบกที่จังหวัดสตูล

- ขนส่งโดยเรือที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่มาทำการถ่ายบุหรีเถื่อนกลางทะเลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชหรือสุราษฎร์ธานี แล้วนำไปซุกซ่อนตามเกาะต่าง ๆ ที่ไม่มีประชาชนพักอาศัย หลังจากนั้นจึงลำเลียงด้วยเรือที่มีความเร็วสูงไปส่งขายให้แก่ร้านค้าต่าง ๆ

- ขนส่งโดยเรือสินค้าขนาดใหญ่เพื่อมาขึ้นตามท่าเรือต่าง ๆ โดยลำแดงสินค้าเป็นเท็จ การขนส่งสินค้าเถื่อนในลักษณะนี้จะผ่านพิธีการทางศุลกากรครบถ้วน ทำให้สามารถลักลอบนำเข้าบุหรีเถื่อนได้ครั้งละเป็นจำนวนมาก เช่น กรณีบริษัท โฟโตโค จำกัด ได้ลำแดงสินค้าเป็นบุหรี IPS แต่ข้อเท็จจริงพบว่าเป็นบุหรีกรองทิพย์ 90 ปลอมจำนวนมาก เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 พื้นที่ที่มีการจับกุมบุหรี่ปริกรงทิพย์ 90 เกือบในพื้นที่ของภาคตะวันออก ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2546⁴³

ภาค	ปีงบประมาณ / พื้นที่ที่มีการจับกุม			
	2543	2544	2545	2546
ตะวันออก	ชลบุรี สระแก้ว	ชลบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด	ชลบุรี - - ระยอง - ตราด	ชลบุรี - - ระยอง - ตราด
ตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา	- ร้อยเอ็ด หนองคาย อุดรธานี	นครราชสีมา - หนองคาย - เลย	นครราชสีมา - หนองคาย - เลย
ใต้	ระนอง ภูเก็ต นครศรีธรรมราช สงขลา	- ภูเก็ต นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ชุมพร ตรัง ปัตตานี นราธิวาส สุราษฎร์ธานี	- - นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ชุมพร - - - นราธิวาส สุราษฎร์ธานี พัทลุง	ระนอง - - - สตูล - - - - - - -

⁴³ เรืองเดียวกัน, หน้า 104

ในกรณีของการจับกุมบุหรี่ปริศนา 90 เดือนในพื้นที่ของทางภาคเหนือและภาคกลางก็พบได้เช่นเดียวกัน ดังตารางที่แสดงไว้ดังนี้

ภาค	ปีงบประมาณ / พื้นที่ที่มีการจับกุม			
	2543	2544	2545	2546
เหนือ	เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน	- - -	- - -	- - -
กลาง	กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นครนายก ลพบุรี นนทบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี สมุทรปราการ	กรุงเทพมหานคร นครปฐม - นครนายก ลพบุรี นนทบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี สมุทรปราการ	กรุงเทพมหานคร - ปทุมธานี - - นนทบุรี - - - สมุทรปราการ สมุทรสาคร อยุธยา	กรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี - - - - - สมุทรปราการ - อยุธยา

ในปัจจุบันการกระจายสินค้าบุหรี่ปริศนาของขบวนการดังกล่าวพยายามที่จะนำสินค้าคือบุหรี่ปริศนาเดือนสอดแทรกเข้าสู่ตลาดด้วยวิธีการใหม่ๆ เช่น ร้านขายส่งหรือส่งสินค้าให้แก่ร้านค้าย่อยที่ไม่มี ความรู้ที่จะตรวจสอบ ว่าเป็นบุหรี่ปริศนาแท้หรือบุหรี่ปริศนาเดือน โดยส่งในราคาที่ถูกกว่าราคาที่กำหนดไว้ตาม กฎหมาย อ้างว่าเป็นโควตาของพนักงานโรงงานยาสูบ หรือได้รับโบนัสจากโรงงานยาสูบ เพื่อให้ ร้านค้าเชื่อถือ รวมทั้งมีการสับเปลี่ยนสินค้ากับห้างจำหน่ายสินค้า เช่น โลตัส แมคโคร คาร์ฟูร์ โดย ซื้อบุหรี่ปริศนาจากห้างดังกล่าวแล้วนำเอาบุหรี่ปริศนาเดือนส่งคืน อ้างว่าซื้อผิดไป สินค้ามีอยู่แล้ว เพื่อขอเงินคืน เป็นต้น ⁴⁴ แต่การกระทำดังกล่าวก็ไม่อาจที่จะพบได้บ่อยมากนักเพราะน่าจะเป็นที่สังเกตได้ง่าย

อย่างไรก็ตาม การส่งคืนบุหรี่เถื่อนในห้างจำหน่ายสินค้าย่อมจะเป็นที่ยืนยันได้ว่ายังมีการลักลอบผลิตและค้าบุหรี่เถื่อนอยู่โดยทั่วไปและยังมีรูปแบบและวิธีการใหม่ในการกระจายบุหรี่เถื่อนอยู่เรื่อยๆ

2.4 ลักษณะของการลักลอบนำบุหรี่เถื่อนเข้ามาในประเทศไทย

การค้าบุหรี่เถื่อนในประเทศไทยเริ่มต้นมาตั้งแต่ช่วงสงครามเกาหลีและสงครามเวียดนาม ในช่วงเวลาดังกล่าวมีการลักลอบนำบุหรี่ต่างประเทศมาจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวและจังหวัดที่มีกองทัพสหรัฐอเมริกาตั้งอยู่ จึงเป็นการนำเข้ามาเพื่อตอบสนองของความต้องการของทหารอเมริกันเป็นหลัก

ปัจจุบันลักษณะของการลักลอบนำบุหรี่เถื่อนเข้ามาในประเทศไทยมี 3 ประการคือ⁴⁵

1. การลักลอบนำเข้าบุหรี่หรือยาสูบต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายในประเทศ
2. การนำเข้าบุหรี่หรือยาสูบต่างประเทศโดยไม่เสียภาษีโดยการสำแดงสินค้าเป็นเท็จ
3. การผลิตบุหรี่หรือยาสูบ 90 ปลอมจากต่างประเทศ แล้วลักลอบนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย

การลักลอบนำเข้าบุหรี่ต่างประเทศมีลักษณะเหมือนกับการลักลอบนำเข้าสินค้าอื่น ๆ คือ ทำการหลีกเลี่ยงภาษีโดยไม่ผ่านด่านศุลกากรไม่ว่าจะเป็นการลักลอบนำเข้าตามชายแดนประเทศของประเทศไทยหรือการไม่ปฏิบัติตามพิธีการทางศุลกากรคือ ทำให้ผู้ค้ามีกำไรเกินกว่าปกติค่อนข้างมาก โดยหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมทั้งการจ่ายสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ผู้ค้าบุหรี่เถื่อนจะมีกำไรระหว่าง 10 - 15 บาทต่อซอง โดยในปัจจุบันยังมีการลักลอบผลิตบุหรี่ไทยในต่างประเทศและนำเข้ามาจำหน่ายอย่างผิดกฎหมายในประเทศไทยด้วย โดยบุหรี่ของโรงงานยาสูบยี่ห้อกรองทิพย์ 90 เป็นเป้าหมายในการผลิตที่สำคัญของกระบวนการค้าบุหรี่เถื่อน เนื่อง

⁴⁴ธนาศักดิ์ วิวัฒน์นรินทร์, “สถานการณ์ยาสูบปลอม” สามิตสาร 60,6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2547) : 24.

⁴⁵สังศิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, ขบวนการค้าบุหรี่ปลอมในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 87- 88

บุหรี่ยี่ห้อกรองทิพย์ 90 มีส่วนแบ่งตลาดขนาดใหญ่ในประเทศไทย อีกทั้งเป็นที่นิยมของผู้บริโภค ทำให้มีการซื้อขายง่ายและให้ผลตอบแทนมากกว่าบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศ

2.5 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการค้าบุหรี่ยี่ห้อ

การค้าบุหรี่ยี่ห้อเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แม้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีบทบัญญัติในฐานความผิดและบทลงโทษก็ตาม แต่การกระทำความผิดดังกล่าวก็ยังคงรุนแรงขึ้นทุกขณะซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในทางเศรษฐกิจและสังคม ดังต่อไปนี้

1. การสูญเสียรายได้ของรัฐ

บุหรี่ยี่ห้อเป็นสินค้าที่จำเป็นจะต้องมีการควบคุมการบริโภคเนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมที่จะบริโภค รัฐจึงต้องจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ให้สูงขึ้นโดยรัฐมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในรูปแบบของ “ค่าแถมบียาสูบ” หลายหมื่นล้านบาทต่อปี ด้วยเหตุดังกล่าวจึงก่อให้เกิดกระบวนการค้าบุหรี่ยี่ห้อ โดยผู้ลักลอบค้าบุหรี่ยี่ห้อจะได้รับผลตอบแทนมาจากส่วนต่างของการขายปลีกที่มีราคาสูงและต้นทุนการผลิตที่มีราคาต่ำ เช่น ต้นทุนการผลิตบุหรี่ยี่ห้อกรองทิพย์ 90 ของโรงงานยาสูบเฉลี่ย 5 บาทต่อซอง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตบุหรี่ยี่ห้อเฉลี่ยเพียง 3 บาทต่อซองเท่านั้น แต่ราคาขายปลีกเท่ากับบุหรี่ยี่ห้อที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบซึ่งถูกต้องตามกฎหมายคือ ราคาประมาณซองละ 42 บาท ดังนั้นเมื่อหักต้นทุนการผลิตแล้ว ผู้ค้าบุหรี่ยี่ห้อจะมีกำไรเฉลี่ยซองละ 39 บาทโดยไม่ต้องเสียภาษีใดๆ ให้แก่รัฐ ในขณะที่โรงงานยาสูบจะมีรายได้เฉลี่ยจากการขายบุหรี่ยี่ห้อเพียงซองละ 3.14 บาทเท่านั้น ส่วนที่เหลือประมาณ 38.86 บาท เป็นส่วนที่จะต้องจ่ายให้กับรัฐในรูปแบบของภาษีสรรพสามิตหรือค่าแถมบียาสูบ (ประมาณ 35.86 บาท) ทำให้เกิดกระบวนการค้าบุหรี่ยี่ห้อเข้ามาแทรกแซงการค้าขายบุหรี่ยี่ห้อตามกฎหมาย จึงเป็นสาเหตุให้รัฐสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมากต่อปี

2. โรงงานยาสูบสูญเสียรายได้ การจ้างงานและรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกใบยาสดลดลงจนส่งผลกระทบต่อผู้ค้าบุหรี่ยี่ห้อที่ถูกกฎหมาย

โรงงานยาสูบเป็นรัฐวิสาหกิจที่ผูกขาดการผลิตบุหรี่ยี่ห้อเดียวของประเทศไทย จึงนับเป็นแหล่งรายได้ของรัฐในอันดับต้นๆ เมื่อเทียบกับรายได้ของรัฐวิสาหกิจประเภทอื่น ซึ่งภาษีอันเกิดจากบุหรี่ยี่ห้อเป็นแหล่งรายรับของรัฐบาลที่สำคัญอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งรายรับภาษีการ

บริโศกภายในประเทศของผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ เช่น ภาษีสุรา ภาษีน้ำมัน เป็นต้น โดยรายได้ที่นำส่งรัฐนั้นเป็นรายได้ที่ได้รับจากผู้มีหน้าที่เสียภาษียาสูบหรือที่เรียกว่า “ค่าแถมปียาสูบ” ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ทั้งจากบุหรี่หรือห่อไทยซึ่งผลิตภายในประเทศและบุหรี่หรือห่อต่างประเทศที่นำเข้ามาในประเทศไทย อุตสาหกรรมบุหรี่จึงเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้รัฐในรูปแบบของภาษีและค่าธรรมเนียมต่างๆ รวมกันเป็นจำนวนมากต่อปี อีกทั้งยังก่อให้เกิดรายได้ และการจ้างงานของประชาชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอีกไม่น้อย เช่น ก่อให้เกิดรายได้และการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมไร่ยาสูบซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ใช้แรงงานตลอดทั้งปี หรือ ก่อให้เกิดธุรกิจการค้าบุหรี่ที่ถูกกฎหมายจากกลุ่มผู้ค้าปลีกบุหรี่ทั่วประเทศกว่า 500,000 ราย

3. ภาพลักษณ์ของโรงงานยาสูบสูญหายไป

ผู้บริโศกย่อมไม่อาจทราบได้ว่าบุหรี่ของใดเป็นบุหรี่เถื่อนซึ่งมิได้ผลิตขึ้นตามมาตรฐานของโรงงานยาสูบ เนื่องจากบุหรี่เถื่อนมักจะวางปะปนไปกับบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบ อีกทั้งกระบวนการผลิตบุหรี่เถื่อนค่อนข้างง่าย ใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ไม่ซับซ้อนและสามารถเคลื่อนย้ายเครื่องจักรในการผลิตจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้สะดวก ต้นทุนในการผลิตเครื่องจักรก็ไม่ได้มีราคาสูงมาก โดยเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตบุหรือนั้นส่วนใหญ่มาจากประเทศเยอรมัน อิตาลี สเปน และอังกฤษ ซึ่งมีเทคโนโลยีที่เหมือนกันและสามารถทดแทนกันได้ ดังนั้นบรรจุกฎบัตรของบุหรี่เถื่อนจึงมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับบรรจุกฎบัตรที่ผลิตจากโรงงานยาสูบมากจนในบางครั้งไม่อาจทราบได้โดยการสัมผัสซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นในการพิสูจน์ ถึงแม้ว่าบรรจุกฎบัตรจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันจนแยกไม่ออกด้วยตาเปล่า แต่คุณภาพของบุหรี่เถื่อนก็ไม่ได้มีมาตรฐานในระดับเดียวกับโรงงานยาสูบ จากการสอบถามอดีตเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิตได้อธิบายว่า บุหรี่เถื่อนนั้นได้ใช้ซีลี้อยเป็นส่วนผสมในการทำก้นกรองซึ่งเป็นการทำลายสุขภาพของผู้บริโศก และผู้บริโศกต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น อีกทั้งการกระทำผิดในคดียาสูบส่วนใหญ่ มักจะนำบุหรี่ยี่ห้อที่ไม่ได้มาตรฐานและหลบหนีภาษีบรรจุกฎบัตรในถุงพลาสติก แล้วลักลอบขนย้ายทางทะเล มีผลทำให้บุหรี่ยี่ห้ออื่นมีความอับชื้น เมื่อถึงฝั่งก็จะนำไปวางไว้ในหลุมขนาด 10 x 10 เมตร แล้วนำผ้าใบซึ่งปิดปากบ่อ เมื่อนำมาวางขายปะปนกับบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบ จึงทำให้ผู้บริโศกมองว่าคุณภาพของบุหรี่ยี่ห้อที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบเสื่อมลง ภาพลักษณ์ของโรงงานยาสูบที่มีต่อผู้บริโศกย่อมสูญหายไป

4. เป็นการก่อให้เกิดกระบวนการผู้มีอิทธิพลนอกระบบเพิ่มมากขึ้น

จากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าขบวนการค้าบุหรี่เถื่อนในประเทศไทยมีอยู่ 5 กลุ่มใหญ่คือ⁴⁶

- (1) กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรี เป็นกลุ่มของผู้มีอิทธิพล
- (2) กลุ่มนักธุรกิจสองสัญชาติ ไทย - กัมพูชา
- (3) กลุ่มนักธุรกิจ - การเมือง
- (4) กลุ่มข้าราชการในเครื่องแบบ
- (5) กลุ่มเจ้าหน้าที่โรงงานยาสูบ (insider) ร่วมมือกับผู้ผลิตบุหรี่เถื่อนจาก

ต่างประเทศ

โดยกระบวนการของผู้มีอิทธิพลนอกระบบมีธุรกิจของกลุ่มเป็นจำนวนมากทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมายอื่นเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังมีเครือข่ายทางการเมืองและสังคมอย่างกว้างขวางจนสามารถควบคุมและมีอิทธิพลเหนือการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติในจังหวัดของตนได้ ทำให้การดำเนินธุรกิจของกระบวนการผู้ที่มีอิทธิพลนอกระบบไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานใดเข้าไปทำการตรวจสอบหรือจับกุมได้ ตลอดจนมีการใช้เงินเป็นเครื่องตอบแทนแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือจึงเกิดความจงรักภักดีต่อกันทำให้กระบวนการผู้ที่มีอิทธิพลนอกระบบสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่เกรงกลัวต่ออำนาจรัฐและมีความมั่นคงมากขึ้นเรื่อยๆ

5. ภาพลักษณ์ของประเทศไทยสูญเสียไป

การค้าบุหรี่เถื่อนถือว่าการกระทำผิดต่อกฎหมายที่ร้ายแรงอีกประเภทหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไม่เพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น ในต่างประเทศก็เช่นกัน โดยผลกระทบดังกล่าวทำให้รัฐสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมหาศาลต่อปี แม้ว่าในประเทศไทยจะมีกฎหมายที่พอจะสามารถนำมาบังคับใช้กับกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนได้แต่ก็ไม่มีประสิทธิภาพดีพอเนื่องจากการค้าบุหรี่เถื่อนยังสามารถตรวจจับโดยเจ้าหน้าที่ได้อยู่บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็แหล่งผลิตภายในประเทศ แหล่งกระจายสินค้า หรือทางผ่านของสินค้าเพื่อต่อไปยังประเทศอื่น ดังนั้นเมื่อกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถที่จะยับยั้งหรือปราบปรามการกระทำผิดได้ ย่อมจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มในการกระทำผิดที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยดูเสมือนหนึ่งว่าเป็นแหล่งการค้าบุหรี่เถื่อน

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 87

2.6 สถิติข้อมูลและการประมาณการเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เดือน

ขบวนการค้าบุหรี่ยี่เดือนและแหล่งผลิตบุหรี่ยี่เดือนอยู่นอกประเทศไทย แต่ผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศไทย อีกทั้งการจำหน่ายก็เป็นไปในลักษณะที่หลบซ่อน ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เดือนจึงมิได้บันทึกไว้อย่างเป็นทางการ ดังนั้นข้อมูลประมาณการมูลค่าของบุหรี่ยี่เดือนจึงอยู่บนพื้นฐานข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในการปราบปรามบุหรี่ยี่เดือนทั้งจากกรมสรรพสามิตและโรงงานยาสูบ

2.6.1 ปริมาณและมูลค่าการค้าบุหรี่ยี่เดือนระหว่างปี พ.ศ. 2541 - พ.ศ. 2551⁴⁷

ศูนย์ประสานงานร่วมป้องกันการลักลอบปลอมแปลงบุหรี่ยี่เดือน โรงงานยาสูบ ประมาณการว่าระหว่างปี พ.ศ. 2541 - พ.ศ. 2547 บุหรี่ยี่เดือนได้แทรกแซงส่วนแบ่งตลาดของโรงงานยาสูบราว 5,600 ล้านมวน คิดเป็นมูลค่า 8,400 ล้านบาท โดยคำนวณจากมูลค่าบุหรี่ยี่เดือนละ 1.5 บาท หากสถานการณ์บุหรี่ยี่เดือนที่ได้แทรกแซงส่วนแบ่งตลาดของโรงงานยาสูบไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก คาดว่าในช่วงปี พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2551 จะมีบุหรี่ยี่เดือนอยู่ในระบบประมาณ 5,500 ล้านมวน คิดเป็นมูลค่า 8,325 ล้านบาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁷ เรืองเดียวกัน, หน้า 117

ตารางที่ 8 ประมาณการของปริมาณและมูลค่าการค้าบุหรี่ยี่เดือนระหว่างปี พ.ศ. 2541 - พ.ศ. 2551

ปี พ.ศ. (ปีงบประมาณ)	จำนวนบุหรี่ยี่เดือน		มูลค่า (ล้านบาท)
	ล้านมวน	ล้านซอง	
2541	300	15	450
2542	500	25	750
2543	800	40	1,200
2544	1,100	55	1,650
2545	1,500	75	2,250
2546	1,400	70	2,100
2547	1,300	65	1,950
2548	1,200	60	1,800
2549	1,100	55	1,650
2550	1,000	50	1,500
2551	950	47.5	1,425

จากตารางดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประมาณการของการค้าบุหรี่ยี่เดือนในระหว่างปี พ.ศ. 2541 - พ.ศ. 2551 มีจำนวนประมาณ 11,000 ล้านมวน และมูลค่าของบุหรี่ยี่เดือนอยู่ในราว 16,700 ล้านบาท หรือมูลค่าเฉลี่ยของบุหรี่ยี่เดือนประมาณ 1,520 ล้านบาทต่อปี

2.6.2 ประมาณการรายได้ของรัฐและโรงงานยาสูบที่สูญเสียไปอันเนื่องมาจากการค้าบุหรี่ยี่เดือน⁴⁸

การประมาณการมูลค่าบุหรี่ยี่เดือนอาศัยฐานข้อมูลของทางราชการที่ว่า เจ้าหน้าที่รัฐสามารถจับกุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เดือนได้น้อยกว่าร้อยละ 5 ของบุหรี่ยี่เดือนทั้งหมดในแต่ละปี โดยผู้เชี่ยวชาญของกรมสรรพสามิต ประมาณว่าในแต่ละวันจะมีการค้าบุหรี่ยี่เดือน 90 ล้านมวนอย่างน้อย 4 หีบหรือ 40,000 มวนต่อจังหวัดต่อวัน บุหรี่ที่จำหน่ายอย่างถูกต้อง

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 118 - 119

ตามกฎหมายราคาหีบละ 15,000 บาท ดังนั้นในปีหนึ่งๆ จึงมีการค้าบุนหรือกระทงทิพย์ 90 เกือบทั่วประเทศราว 1,100 ล้านมวน คิดเป็นมูลค่าราว 1,700 ล้านบาท

ตารางที่ 9 ประมาณการรายได้ของรัฐและโรงงานยาสูบที่สูญเสียไปจากการค้าบุนหรือกระทง

ข้อสมมติ	รัฐสูญเสียรายได้	โรงงานยาสูบสูญเสียรายได้	มูลค่ารวม
1.0 %	15,000 - 20,000	13,200 - 17,600	1,800 - 2,400
2.5 %	6,000 - 8,000	5,200 - 7,000	800 - 1,000
5.0 %	3,000 - 4,000	2,600 - 3,500	400 - 500
รวมมูลค่า	3,000 - 20,000	2,600 - 17,600	400 - 2,400

จากตารางแสดงประมาณการรายได้ของรัฐและโรงงานยาสูบที่สูญเสียไปจากการค้าบุนหรือกระทงทิพย์ 90 เกือบเท่า่นั้น หากรวมบุนหรือตราอื่นๆ ที่ถูกลักลอบปลอมและเป็นบุนหรือกระทงทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ มูลค่าของบุนหรือกระทงทั้งระบบน่าจะสูงกว่านี้มาก

2.7 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุนหรือกระทง

หน่วยงานที่มีบทบาทหรือเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน ตลอดจนการปฏิบัติการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุนหรือกระทงประกอบด้วย โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง กรมสรรพสามิตกรมศุลกากร และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยสรุปมีดังนี้

1) โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง⁴⁹

โรงงานยาสูบและกระทรวงสรรพสามิตได้ตระหนักถึงปัญหาการระบาดของบุนหรือกระทง โดยเฉพาะบุนหรือกระทงทิพย์ 90 จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานร่วมป้องกันและปราบปรามการปลอมแปลงยาสูบของโรงงานยาสูบเพื่อประสานงานกับสำนักตรวจสอบป้องกันและปราบปราม

⁴⁹ ธนาศักดิ์ วิวัฒน์นรินทร์, “สถานการณ์ยาสูบปลอม” สยามิตสาร 60,6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2547) : 24-25.

(สตป.) ของกรมสรรพสามิตทำการสืบสวนค้นหาแหล่งผลิต และผู้จำหน่ายที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ อีกทั้งยังได้จัดโครงการฝึกอบรมความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ รวมทั้งมีการจ่ายเงินรางวัลในการจับกุมผู้ลักลอบปลอมแปลงบุหรี่ของโรงงานยาสูบให้แก่ผู้นำจับหรือเจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุม โดยได้มีคำสั่งของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ที่ 57/2544 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 เป็นแนวทางในการปฏิบัติและโรงงานยาสูบได้จัดพิมพ์เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง ข้อแตกต่างระหว่างบุหรี่กรองทิพย์ 90 ของโรงงานยาสูบและบุหรี่กรองทิพย์ 90 เกือบ แจกจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ร้านค้าที่จำหน่ายบุหรี่ ให้ทราบถึงโทษและข้อแตกต่างระหว่างบุหรี่ของโรงงานยาสูบและบุหรี่เถื่อน สำหรับข้อสังเกตของบุหรี่เถื่อนมีข้อเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 10 ข้อแตกต่างระหว่างบุหรี่ของโรงงานยาสูบและบุหรี่เถื่อน

หีบบรรจุของโรงงานยาสูบ	หีบบรรจุบุหรี่เถื่อน
<ul style="list-style-type: none"> - หีบกระดาษลูกฟูกสีน้ำตาล พิมพ์ตรากรองทิพย์ โดยพิมพ์ข้อความตัวอักษรสัญลักษณ์ลงบนหีบมีรหัสบรรจุประจำเครื่องจักร - มีเทปกาวปิดหีบบรรจุบุหรี่ (พื้นเทปกาวเป็นสีน้ำตาล) ตราสัญลักษณ์ของโรงงานยาสูบและไทยแลนด์แบรนด์เป็นสีน้ำเงินเข้ม 	<ul style="list-style-type: none"> - หีบกระดาษลูกฟูกสีน้ำตาล พิมพ์ตรากรองทิพย์ ไม่มีรหัสบรรจุประจำเครื่องจักร - เทปกาวปิดหีบธรรมดาสีน้ำตาล บางรุ่นทำเลียนแบบของโรงงานยาสูบ แต่สีจะแตกต่างกัน - ภายในหีบบรรจุมีถุงพลาสติกกันน้ำอีกชั้นหนึ่ง
ห่อสิบของของโรงงานยาสูบ (1 ห่อใหญ่)	ห่อสิบของของบุหรี่เถื่อน (1 ห่อใหญ่)
<ul style="list-style-type: none"> - กระดาษปิดหัวห่อมีขนาดมาตรฐาน - กระดาษห่อสิบของมีลักษณะเฉพาะ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดไม่เท่ากับของโรงงานยาสูบ - กระดาษห่อสิบของมีลักษณะแตกต่างจากของโรงงานยาสูบ

สายคาดซองของโรงงานยาสูบ	สายคาดซองของของบุหรี่เถื่อน
<p>- อักษร “THAILAND TTM TOBACCO TTM MONOPOLY TTM” สีแดงคมชัด สายคาดซองเป็นแบบชนิดมีกาวในตัวสามารถปิดผนึกกับกระดาษแก้วได้เอง</p>	<p>- อักษร “THAILAND TTM TOBACCO TTM MONOPOLY TTM” ไม่คมชัด สายคาดซองเป็นแบบชนิดไม่มีกาวในตัวต้องใช้กาวในการปิดผนึกกับกระดาษแก้ว จะสังเกตเห็นคราบน้ำกาวได้อย่างชัดเจน</p>
กระดาษซองของโรงงานยาสูบ	กระดาษซองของของบุหรี่เถื่อน
<p>- ความหนาของกระดาษตรงตามมาตรฐานของโรงงานยาสูบ</p> <p>- ตัวอักษรบนซองชัดเจน สะกดไม่ผิดพลาด</p> <p>- สัญลักษณ์ ยรส อ่านออกชัดเจน</p> <p>- ซองม้วนมีมาร์คสีดำในกรอบสี่เหลี่ยมขาว ด้านล่างของซอง 2 ตำแหน่ง</p> <p>- ซองแผ่นไม่มีโค้ดสีดำ แต่มีแถบตรวจสอบสีอยู่มุมล่างขวามือ</p>	<p>- ความหนาของกระดาษหนาและมันกว่ากระดาษของจริง</p> <p>- ตัวอักษรบางตัวบนซองสะกดผิด</p> <p>- ซองปลอมชนิดม้วนไม่มีชายทำยซอง</p> <p>- ซองปลอมชนิดแผ่นบางรุ่นไม่มีแถบตรวจสอบสี</p> <p>- ซองปลอมตัดมุมไม่เท่ากับซองจริง และขนาดกว้างxยาว ไม่เท่ากับซองจริง</p>

2) กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือที่เรียกว่า “ค่าแสตมป์ยาสูบ” ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตในราชอาณาจักรโดยโรงงานยาสูบ ซึ่งมีอำนาจผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผลิตภัณฑ์ยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น กรมศุลกากรเป็นผู้เรียกเก็บแทน ส่วนในเรื่องของการกำหนดค่าแสตมป์ยาสูบและการกำหนดราคายาสูบนั้นพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการกำหนดค่าแสตมป์ยาสูบเพื่อใช้ในการคำนวณฐานภาษี รวมทั้งกรมสรรพสามิตโดยอธิบดีกรมสรรพสามิตมีอำนาจประกาศกำหนดราคายาสูบสำหรับการขายปลีกยาสูบแต่ละหน่วยได้อีกด้วย ส่วนอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเฉพาะกรณีของบุหรี่เถื่อนนั้น ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

กำหนดให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเป็นผู้มีอำนาจในการปราบปรามและจับกุมได้ทั้งตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ที่ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานในการยึดยาสูบของผู้กระทำความผิดหรือของผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมาย ส่วนในกรณีอื่นๆ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในปัจจุบันกรมสรรพสามิตได้มอบให้สำนักตรวจสอบป้องกันและปราบปราม (สตป.) ประสานงานกับศูนย์ประสานงานร่วมป้องกันและปราบปรามการปลอมแปลงยาสูบของโรงงานยาสูบทำการสืบสวนค้นหาแหล่งผลิต และผู้จำหน่ายที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่

3) กรมศุลกากร

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือออกประกาศให้กรมศุลกากรเรียกเก็บภาษีหรือค่าแสตมป์ยาสูบเพื่อกรมสรรพสามิตสำหรับยาสูบ (รวมถึงบุหรี่ยี่) ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร กรมศุลกากรจึงเป็นอีกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เถื่อน ในกรณีที่เจ้าพนักงานศุลกากรมีการตรวจพบการลักลอบหรือหลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามที่กำหนดในกฎหมายศุลกากร อันเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานศุลกากรเฉพาะแต่ในความผิดตามกฎหมายศุลกากรที่มีและใช้บังคับอยู่ในอาณาเขตของประเทศไทยเท่านั้น หากอยู่นอกอาณาเขตของประเทศไทยหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีศุลกากรยังไม่เกิดขึ้น สิ่งของต่างๆ จึงยังไม่ถือว่าเป็นของที่ยังไม่เสียภาษี ดังนั้นกรณีดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้อำนาจของเจ้าพนักงานศุลกากร

4) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดทั้งหลาย รวมถึงการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวน สอบสวน การติดตาม ตลอดจนการจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการค้ามนุษย์เถื่อน

กฎหมายของประเทศไทยที่จะนำมาบังคับใช้ต่อความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เถื่อน มีอยู่หลายฉบับได้แก่

1. ประมวลกฎหมายอาญา
2. พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534
3. พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509
4. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

กฎหมายที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีบทบัญญัติในฐานความผิดและบทลงโทษ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามการค้ามนุษย์เถื่อน

3.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เถื่อนมีทั้งการนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์มนุษย์เถื่อนและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นการปลอมหรือเลียนไม่ว่าจะเป็นซองบรรจุ แสตมป์ยาสูบ หรือแม้แต่เครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ (รยส) ทำให้ผู้บริโภคหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ จึงถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งสิ้น ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ ซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้กับกรณีการค้ามนุษย์เถื่อนได้ดังนี้

มาตรา 254 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งแสตมป์รัฐบาล ซึ่งใช้สำหรับการไปรษณีย์ การภาษีอากรหรือการเก็บค่าธรรมเนียม หรือแปลงแสตมป์รัฐบาล ซึ่งใช้ในการเช่นนั้นให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีทำปลอมขึ้นซึ่งแสตมป์ยาสูบหรือทำแปลงขึ้นซึ่งแสตมป์ยาสูบไว้ 2 กรณี ได้แก่

ความผิดแรก มีองค์ประกอบความผิดดังนี้

1. ทำปลอมขึ้น
2. แสตมป์รัฐบาลซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากร
3. โดยเจตนา

คำอธิบาย

- ปลอมขึ้น หมายความว่า ทำของใหม่ขึ้นมาให้เหมือนของแท้ที่มีอยู่แล้วโดยไม่มีอำนาจ
- แสตมป์รัฐบาลซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากร หมายความว่า การทำปลอมขึ้นที่จะเป็นความผิดตามมาตรา 254 นี้ จะต้องเป็นการปลอมขึ้นซึ่งแสตมป์ของรัฐบาลและแสตมป์นั้นจะต้องเป็นแสตมป์ซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากร ได้แก่ อากรแสตมป์ แสตมป์สุรา และแสตมป์ยาสูบ เป็นต้น
- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง

ความผิดที่สอง มีองค์ประกอบความผิดดังนี้

1. แปลงให้ผิดไปจากเดิม
2. แสตมป์รัฐบาลซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากร
3. โดยเจตนา
4. เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง

คำอธิบาย

- แปลงให้ผิดไปจากเดิม หมายความว่า แก้ไขดัดแปลงให้ผิดไปจากเดิม
- แสตมป์รัฐบาลซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากร มีลักษณะความหมายเหมือนกับในความผิดแรกคือ เป็นการแปลงให้ผิดไปจากเดิมซึ่งแสตมป์ของรัฐบาลและแสตมป์นั้นจะต้องเป็นแสตมป์ซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากร ได้แก่ อากรแสตมป์ แสตมป์สุรา และแสตมป์ยาสูบ เป็นต้น
- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง และมีเจตนาพิเศษเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริงด้วย
- เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง หมายความว่า ผู้กระทำมีเจตนาพิเศษในการกระทำเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่าแสตมป์ที่ผู้กระทำได้แปลงแล้วนั้นมีมูลค่าสูงกว่าแสตมป์เดิม

มาตรา 255 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดนำเข้าไปในราชอาณาจักรซึ่งดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน พระปรมาภิไธย ดวงตราหรือรอยตราของทบวงการเมือง ขององค์การสาธารณะ หรือของเจ้าพนักงาน หรือแสตมป์ซึ่งระบุไว้ในมาตรา 250 มาตรา 251 หรือมาตรา 254 อันเป็นของปลอมหรือของแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งแสดมปียาสูบอันเป็นของปลอมหรือของแปลงตามที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 254 ดังนี้

องค์ประกอบความผิด

1. นำเข้าในราชอาณาจักร
2. ซึ่งแสดมปียาสูบตามที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 254 อันเป็นของปลอมหรือของแปลง
3. โดยเจตนา

คำอธิบาย

- นำเข้าในราชอาณาจักร หมายความว่า นำเข้ามาในประเทศไทย
- ซึ่งแสดมปีตามที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 254 อันเป็นของปลอมหรือของแปลง หมายความว่า สิ่งที่ถูกกระทำความผิดนำเข้ามาในประเทศไทยอันจะเป็นความผิดตามมาตรา 255 นี้ต้องเป็นของปลอมหรือของแปลงตามมาตรา 254
- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง ในการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสิ่งดังกล่าวในองค์ประกอบความผิดที่ 2

มาตรา 257 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งแสดมปีอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา 254 หรือมาตรา 256 ไม่ว่าจะกระทำความผิดตามมาตรานั้น ๆ จะได้กระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีการใช้แสดมปียาสูบอันเป็นของปลอมหรือของแปลง ดังนี้

องค์ประกอบความผิด

1. ใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยน
2. แสดมปีอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา 254 ไม่ว่าจะกระทำภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร
3. โดยเจตนา

คำอธิบาย

- ใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยน หมายความว่า การกระทำซึ่งจะเป็นความผิดตามมาตรา 257 นี้คือ การกระทำ 5 ประการดังระบุไว้ในมาตรานี้ไม่รวมถึงการให้โดยเสน่หา การใช้ หมายถึง การใช้อย่างแสดมปีที่แท้จริงเท่านั้น แต่การขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยน จะกระทำในลักษณะที่เป็นแสดมปีปลอมหรือแปลงก็ได้

- แสตมป์อันเกิดจากการกระทำดังกล่าวในมาตรา 254 ไม่ว่าจะกระทำภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร หมายความว่า แสตมป์ปลอมหรือแปลงตามมาตรา 254 ซึ่งผู้กระทำความผิดใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือเสนอแลกเปลี่ยนนั้นจะได้ปลอมหรือแปลงภายในหรือภายนอกราชอาณาจักรก็ได้

- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง และผู้กระทำต้องรู้ว่าแสตมป์นั้นเป็นแสตมป์ปลอมหรือแปลง

มาตรา 271 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีการขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งหรือที่อื่นอันเป็นเท็จ ดังนี้

องค์ประกอบความผิด

1. ขายของ
2. โดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของนั้น
3. อันเป็นเท็จ
4. ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง
5. โดยเจตนา

คำอธิบาย

- ขาย หมายความว่า การขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 453 รวมถึงการขายฝากและการขายทอดตลาดด้วย การวางสินค้าไว้ในร้านเพื่อขาย เมื่อยังไม่มี การซื้อ ขายเป็นการพยายามขาย

- ของ หมายความว่า ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138 รวมถึงทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างอันอาจมีราคาและถือเอาได้ด้วย

- โดยการหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของนั้น หมายความว่า การทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อ ผู้ขายจะหลอกลวงด้วยประการใด ๆ เช่น พูต เขียน พิมพ์ วาดภาพ รวมถึงการนิ่งเฉยไม่บอกความจริง ฯลฯ การหลอกลวงให้ผู้ซื้อ

หลงเชื่อนั้นเฉพาะในเรื่องแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของที่ขายเท่านั้น แต่ถ้า หลอกหลวงแล้วผู้ซื้อไม่เชื่อก็เป็นการพยายามกระทำผิด

- อันเป็นเท็จ หมายความว่า การหลอกหลวงผู้ซื้อให้หลงเชื่อดังกล่าวนั้นผู้กระทำได้กระทำไปโดยรู้ว่าสิ่งที่ตนได้กระทำอยู่นั้นเป็นเท็จ

- การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง หมายความว่า การหลอกหลวงที่จะเป็นความผิดตามมาตรา 271 นี้เป็นการหลอกหลวงที่ไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 241 ถึงมาตรา 248 หลักกฎหมายในความผิดฐานฉ้อโกงคือ “โดยทุจริตหลอกหลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกหลวงดังกล่าวนี้ ผู้หลอกหลวงได้ไปซื้อทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกหลวง...” ตามมาตรา 241

- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง ในการหลอกหลวงผู้อื่นให้หลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของที่ขาย

มาตรา 272 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใด

(1) เอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบการค้าของผู้อื่นมาใช้ หรือทำให้ปรากฏที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ แฉ่งความ รายการแสดงราคา จดหมาย เกี่ยวกับการค้า หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของผู้อื่นนั้น

(2) เลียนป้าย หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกันจนประชาชนน่าจะหลงเชื่อว่าเป็นสถานที่การค้าของตนเป็นสถานที่การค้าของผู้อื่นที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง

(3) ไซข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความเท็จเพื่อให้เสียความเชื่อถือในสถานที่การค้า สินค้า

อุตสาหกรรม หรือพาณิชย์การของผู้หนึ่งผู้ใด โดยมุ่งประโยชน์แก่การค้าของตน

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีการ นำเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ (รยส) ซึ่งอยู่บนบรรจุภัณฑ์ของบุหรี่เถื่อน โดยมีลักษณะ การกระทำตามอนุมาตรา (1) คือ

องค์ประกอบความผิด

1. เอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบการค้าของผู้อื่นมาใช้หรือ ทำให้ปรากฏ

2. ที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ แฉ่งความ รายการแสดงราคา จดหมายเกี่ยวกับการค้า หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน

3. โดยเจตนา

4. เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของผู้อื่น

คำอธิบาย

- ชื่อ หมายถึง ชื่อในการประกอบการค้า รวมทั้งชื่อผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และชื่อสถานประกอบการค้า

- รูป หมายถึง ภาพในการประกอบการค้าใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นภาพคน ภาพสัตว์ หรือภาพทิวทัศน์ก็ตาม เช่น ดวงแสดมภ์เป็นรูปวงกลมมีรูปนกวางอุกฤษอยู่กลาง เป็นต้น

- รอยประดิษฐ์ หมายถึง รอยประดิษฐ์ในการประกอบการค้า จะเป็นรอยประดิษฐ์ที่เป็นลวดลายหรือสัญลักษณ์อย่างใดก็ได้ เช่น แสดมภ์ยาสูบที่ใช้สำหรับผลิตกัทธยาสูบในประเทศที่ทำด้วยกระดาษสีชาวยุโรปสีเหลี่ยมผืนผ้ามีขนาด 1.2×6.2 เซนติเมตร มีเส้นสองเส้นเป็นกรอบมีเส้นลูกฟักสามด้าน พื้นภายในพิมพ์เส้นลายน้ำ เป็นต้น

- ข้อความใด ๆ หมายถึง ข้อความใด ๆ ที่ใช้ในการประกอบการค้า เช่น เซลล์ชวนชิม แม่ช้อยนางรำ เป็นต้น

- ชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความเหล่านี้ต้องเป็นของที่ใช้ในการประกอบการค้าของผู้อื่น แม้จะยังมีได้มีการจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าก็ตาม

- เอามาใช้ หมายถึง เอามาใช้ติดไว้ที่สินค้า พิมพ์ไว้ที่ฉลาก ปิดไว้ที่ภาชนะบรรจุสินค้า เป็นต้น

- ทำให้ปรากฏ หมายถึง ทำให้มองเห็นหรือสัมผัสได้

- ที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ แฉงความ รายการแสดงสินค้า จดหมายเกี่ยวกับการค้า หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน หมายความว่า การใช้หรือทำให้ปรากฏ ชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ นั้นกระทำที่ตัวสินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ (ใบ) แฉงความ รายการแสดงราคา จดหมายเกี่ยวกับการค้า หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เช่น เอาเครื่องหมายการค้ามาพิมพ์ไว้ที่บรรจุภัณฑ์ของตน พิมพ์ชื่อบริษัทอื่นบนหั่วกระดาษจดหมายเกี่ยวกับการค้าของตน เป็นต้น

- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง และมีเจตนาพิเศษเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของผู้อื่นด้วย

- เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของผู้อื่น หมายความว่า ผู้กระทำได้กระทำโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของตนเป็นสินค้าของผู้อื่นคือ การเอาเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นมาใช้ในการค้าของตน แต่เป็นเครื่องหมายการค้าที่ยังมิได้จดทะเบียน หากเป็นเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วเป็นความผิดตามมาตรา 273

- มาตรา 272 วรรคท้าย กำหนดให้ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้ หมายความว่า ความผิดฐานหลอกลวงเกี่ยวกับการค้าของมาตรา 272 เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา 273 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีการนำเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ (รยส) มาใช้บนบรรจุภัณฑ์ของบุหรี่เถื่อน หรือแม้แต่บุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศก็ได้รับความคุ้มครองตามมาตราเช่นเดียวกัน กล่าวคือ

องค์ประกอบความผิด

1. ปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น
2. ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร
3. โดยเจตนา

คำอธิบาย

- ปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น หมายความว่า ทำเครื่องหมายการค้าของตนขึ้นให้มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น

- ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะการจดทะเบียนนั้นจะได้กระทำภายในหรือภายนอกราชอาณาจักรก็ตาม

- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง และผู้กระทำต้องรู้ด้วยว่าเครื่องหมายการค้าที่ตนทำปลอมนั้นได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา 274 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีการนำเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ (รยส) มาใช้บนบรรจุภัณฑ์ของบุหรี่เถื่อน หรือแม้แต่บุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศก็ได้รับความคุ้มครองตามมาตราเช่นเดียวกัน กล่าวคือ

องค์ประกอบความผิด

1. เลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น

2. ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร
3. โดยเจตนา
4. เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น

คำอธิบาย

- เลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น หมายความว่า ทำเครื่องหมายการค้าของตนให้คล้ายคลึงกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในลักษณะว่าการคล้ายคลึงนั้นถึงขนาดที่บุคคลธรรมดาอาจเข้าใจผิดว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น

- ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร หมายความว่า เครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ผู้กระทำลอกเลียนนั้นต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้ว ทำนองเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 273

- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง และมีเจตนาพิเศษเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นด้วย

- เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น หมายความว่า ผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่เลียนแบบของผู้กระทำนั้นเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น

มาตรา 275 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่าย หรือเสนอจำหน่าย ซึ่งสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 272 (1) หรือสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามความในมาตรา 273 หรือมาตรา 274 ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ”

ตามมาตรานี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีนำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่าย หรือเสนอจำหน่าย ซึ่งบุหรี่ยี่ห้อ ที่มีชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ หรือสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบหรือบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศ กล่าวคือ

องค์ประกอบความผิด

1. นำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่าย หรือเสนอจำหน่าย
2. ซึ่งสินค้าดังต่อไปนี้

(1) สินค้าอันเป็นสินค้าที่มีชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ดัง บัญญัติไว้ในมาตรา 272 (1)

(2) สินค้าอันเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมตามมาตรา 273

(3) สินค้าอันเป็นสินค้าที่เลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามมาตรา 274

3. โดยเจตนา

คำอธิบาย

- นำเข้า หมายความว่า นำเข้าสินค้าตามมาตรา 275 นี้จากต่างประเทศ แม้จะยังมีได้จำหน่ายหรือเสนอจำหน่ายก็ผิดแล้ว
- จำหน่าย หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน หรือให้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมถึงการขายฝากและการขายทอดตลาดด้วย
- เสนอจำหน่าย หมายความว่า เสนอขาย เสนอแลกเปลี่ยน หรือเสนอให้
- สินค้าที่มีชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความตามมาตรา 272 (1) สินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมตามมาตรา 273 สินค้าที่เลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามมาตรา 274 มีความหมายของสินค้าทั้ง 3 ประการนี้เป็นเช่นเดียวกันกับสินค้าตามมาตรา 272 (1) มาตรา 273 และมาตรา 274 ดังที่กล่าวมาข้างต้น
- โดยเจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง และต้องรู้ข้อเท็จจริงว่าสินค้านำเข้า จำหน่าย หรือเสนอจำหน่ายนั้นเป็นสินค้าตามมาตรา 272 (1) มาตรา 273 และมาตรา 274 ดังกล่าวด้วย

ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาข้างต้นได้กำหนดฐานความผิดและบทลงโทษซึ่งสามารถนำมาบังคับใช้กับกรณีการค้าหรือเถื่อนได้แต่เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

1. การปลอมหรือแปลงแสตมป์ ตามมาตรา 254
2. การนำเข้าแสตมป์ซึ่งได้ปลอมหรือแปลง ตามมาตรา 255
3. การขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งแสตมป์อันเกิดจากการปลอมหรือแปลง ไม่ว่าจะกระทำตามมาตราอื่น ๆ จะได้กระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 257
4. การขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ตามมาตรา 271
5. การเอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบการค้าของผู้อื่นมาใช้หรือทำให้ปรากฏที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ แจ็งความ รายการแสดงราคา จดหมายเกี่ยวกับการค้า หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของผู้อื่นนั้น ตามมาตรา 272(1)
6. การปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 273

7. การเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น ตามมาตรา 274

8. การนำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่าย หรือเสนอจำหน่ายซึ่งสินค้าที่มีชื่อ รูป รอย ประดิษฐ์ หรือข้อความใดๆ ตามมาตรา 272 (1) หรือสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมตามมาตรา 273 หรือสินค้าที่เลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามมาตรา 274 ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 275

ฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวมีการกำหนดบทลงโทษที่ไม่มี ความรุนแรงและครอบคลุมการกระทำ ความผิดอันจะเป็นการป้องกันหรือปราบปรามความผิดเกี่ยวกับ ภาษีสรรพสามิตกรณีการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนได้ อีกทั้งหากเป็นกรณีที่ดีขึ้นสู่ศาลแล้วหากจะมีการยึดทรัพย์สินในทางอาญา หลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินทางอาญานั้น กำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้กล่าวอ้าง โดยโจทก์มีหน้าที่จะต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้ กระทำ ความผิดและพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่จำเลยได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำ ความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดจนเมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงจึงจะสามารถลงโทษโดยการริบทรัพย์สินนั้นๆ ได้ ซึ่งเป็นการยากในคดีฟ้องเงินที่จะให้โจทก์พิสูจน์ ได้เช่นนั้นเพราะการกระทำความผิดมีลักษณะซับซ้อนมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มา เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดทำให้ไม่อาจพบพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดหรือหากพบพยานหลักฐานแต่ไม่มีมีน้ำหนักพอที่จะทำให้ศาลเชื่อได้ว่าเป็นเจ้าของ ทรัพย์สินดังกล่าวที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย

3.1.2 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

กฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าเดิม (พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474) ไม่ได้บัญญัติความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้า รวมทั้งจำหน่าย สินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าไว้ ดังนั้นการฟ้องคดีอาญาจึงต้อง อาศัยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 273 ถึงมาตรา 275 ซึ่งคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่จด ทะเบียนภายในประเทศและต่างประเทศ แต่กฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าในปัจจุบัน (พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534) ได้บัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดอาญา ดังกล่าวไว้ในมาตรา 108 ถึงมาตรา 110 ซึ่งมีข้อแตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญาก็คือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้ขยายขอบเขตของเครื่องหมายที่ได้รับความ คุ้มครองออกไป โดยนอกจากจะคุ้มครองเครื่องหมายการค้าแล้ว ยังคุ้มครองเครื่องหมายบริการ

เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมด้วย แต่จำกัดความคุ้มครองเฉพาะเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น ส่วนอัตราโทษสูงกว่าประมวลกฎหมายอาญามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษปรับ ในขณะที่เดียวกันประมวลกฎหมายอาญามาตรา 273 ถึงมาตรา 275 ก็ยังไม่ได้มีการยกเลิกบทบัญญัติอย่างชัดแจ้ง¹

เนื่องจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 คือ การกำหนดหลักเกณฑ์ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า รวมทั้งเครื่องหมายประเภทอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วม และให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายเหล่านั้น

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือเดือนมีการทำปลอมขึ้นซึ่งบรรจุกฎหมายโดยมีตรา รยศ ซึ่งเป็นเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบอยู่บนซองบรรจุกฎหมายดังกล่าว พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ฉบับนี้จึงมีบทบัญญัติหมวด 6 ว่าด้วยบทกำหนดโทษในความผิดอันเกี่ยวกับการทำปลอมขึ้นซึ่งบรรจุกฎหมายโดยมีตรา รยศ ซึ่งเป็นเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบอยู่บนซองบรรจุกฎหมายที่ได้จดทะเบียนแล้วในประเทศไทย ดังต่อไปนี้²

(1) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 108 กำหนดไว้ว่า “บุคคลใดปลอมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในประเทศไทย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

(2) ความผิดเกี่ยวกับการเลียนเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ

¹ วัช ติงสมิตร, คำอธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545), หน้า 127

² ไชยยศ เหมรัชตะ, ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545), หน้า 319 - 325

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 109 กำหนดไว้ว่า “บุคคลใดเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในประเทศไทย เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

(3) ความผิดเกี่ยวกับการหาประโยชน์จากการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 110 กำหนดไว้ว่า “หากบุคคลใดกระทำการ

(1) นำเข้ามาในประเทศไทย จำหน่าย เสนอจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่าย ซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม ปลอมตามมาตรา 108 หรือที่เลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นตามมาตรา 109 หรือ

(2) ให้บริการ หรือเสนอให้บริการที่ใช้เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม ปลอมตามมาตรา 108 หรือที่เลียนเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นตามมาตรา 109

ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้”

(4) การกระทำความผิดอีกในการปลอม หรือการเลียน หรือหาประโยชน์จากการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบ

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 113 กำหนดไว้ว่า “บุคคลใดกระทำความผิดอันต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับนี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนดห้าปี ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อีกให้ระวางโทษวิฑูรย์”

นอกจากการกำหนดบทลงโทษในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือเลียนกรณีการปลอม หรือการเลียน หรือหาประโยชน์จากการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของโรงงานยาสูบแล้ว พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ยังได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ในการจัดการกับสินค้าอันเกิดจากการกระทำความผิดอีก ดังนี้

(1) การริบบุญหรืออันเกิดจากการกระทำความผิด

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 115 กำหนดไว้ว่า “บรรดาสินค้าที่ได้้นำเข้ามาในประเทศไทยเพื่อจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่าย อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับนี้ ให้ริบสินค้าเหล่านั้นเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม”

(2) ความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 112 ทวิ กำหนดไว้ว่า “บุคคลใดที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบ ตรวจสอบจับกุม ยึด หรืออายัด ตามมาตรา 106 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

(3) กรณีนิติบุคคลกระทำผิด

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 114 กำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลนั้น เกิดจากการสั่งการ การกระทำ หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการ อันเป็นหน้าที่ต้องกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย”

(4) คำสั่งของศาลเพื่อระงับการกระทำผิด

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 116 กำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่มีหลักฐานโดยชัดแจ้งว่ามีผู้กระทำ หรือกำลังกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ การปลอมตาม มาตรา 108 การเลียนตามมาตรา 109 หรือการนำเข้าหรือการให้บริการตามมาตรา 110 ซึ่งเกี่ยวกับเครื่องหมายประเภทใด ๆ ที่ได้จดทะเบียนแล้วในประเทศไทย เจ้าของเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม อาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลผู้กระทำการดังกล่าวระงับหรือละเว้นการกระทำดังกล่าวนั้นได้”

(5) อำนาจของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 106 ทวิ กำหนดไว้ว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับนี้ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

ก) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่รับซื้อ หรือสถานที่เก็บสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจ หรือของบุคคลใด หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติ นี้ หรือเข้าไปในยานพาหนะของบุคคลใด หรือสิ่งเจ้าของ หรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุดหรือจอด เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยไม่ต้องมีหมายค้นในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำในสถานที่หรือยานพาหนะ

(2) บุคคลซึ่งได้กระทำความผิดซึ่งหน้าซึ่งถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่น

แฟ้นควรสงสัยว่าได้ซุกซ่อนอยู่ในสถานที่หรือยานพาหนะ

(3) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าพยานหลักฐานหรือทรัพย์สินที่อาจจับได้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ในสถานที่หรือยานพาหนะ ประกอบทั้งมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ พยานหลักฐานหรือทรัพย์สินจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(4) เมื่อผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าของสถานที่หรือยานพาหนะ และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับได้โดยไม่ต้องมีหมาย

ในการนี้ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นจากผู้ประกอบธุรกิจ เจ้าของ หรือผู้ควบคุมยานพาหนะ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง ตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่หรือยานพาหนะนั้นปฏิบัติตามการเท่าที่จำเป็น

ข) ในกรณีที่มีหลักฐานชัดเจนเป็นที่เชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้นีอำนาจอายัดหรือยึดสินค้า ยานพาหนะ เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปก่อนได้ แต่ต้องรายงานต่ออธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ความเห็นชอบภายในสามวัน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีฯ กำหนดโดยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อนุมัติ”

จากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ข้างต้นจะพบว่ามีการกำหนดโทษทางอาญาไว้โดยได้กำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษที่รุนแรงกว่าประมวลกฎหมายอาญาหลายเท่า อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้จำกัดความคุ้มครองไว้เฉพาะเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งยังไม่เป็นการครอบคลุมการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่ห้อที่มีวิธีการทางการค้าอันเป็นความผิดที่หลากหลายและต้นกำเนิดหรือแหล่งผลิตบุหรี่ยี่ห้อที่มีเพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นเพียงแต่ฐานความผิดและบทลงโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 นั้นจึงยังไม่เป็นการเพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่ห้อ

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

3.2.1 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

ภาษีสรรพสามิตถือว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศมาเป็นเวลาช้านาน การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้ดำเนินการมาตั้งแต่สมัยที่ยังมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช และได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ซึ่งการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยนั้นจะทำการจัดเก็บจากสินค้าบางประเภท เช่น สุรา ยาสูบ ไฟ น้ำมัน และผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม โดยยังคงจัดเก็บภาษีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน และมีสินค้าบางประเภทที่ได้ยกเลิกการจัดเก็บภาษีไปแล้ว เช่น สินค้าจำพวกฝิ่น เกลือ ซีเมนต์ ยานต์ถู่ ไม้ขีดไฟ และเครื่องขีดไฟ เป็นต้น³ ซึ่งลักษณะการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในอดีตนั้นหากจะเก็บภาษีสำหรับสินค้าใดก็จะตรากฎหมายออกมาแต่ละฉบับเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในสินค้านั้นเป็นเรื่องๆ ไป⁴

³ ประภาศ คงเอียด, คำอธิบายกฎหมายภาษีสรรพสามิต, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545), หน้า 10

⁴ ญาดา กาศยปนนท์, “ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศึกษากรณี : การกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2547), หน้า 68

การจัดเก็บภาษีสำหรับยาสูบนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2486 โดยพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2486 กฎหมายฉบับนี้ได้บังคับใช้จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2509 ก็ได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 และยังคงใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบัน⁵

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้มีการแก้ไขปรับปรุงทั้งหมด 7 ครั้ง ครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. 2534 คือ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2534 กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติทั้งหมด 55 มาตรา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 5 ส่วนคือ

1. ชื่อกฎหมายและคำนิยาม (มาตรา 1 - มาตรา 4)
2. การจัดเก็บภาษียาสูบ (มาตรา 5 - มาตรา 5 เบญจ, มาตรา 18 - มาตรา 20, มาตรา 42)
3. การควบคุมยาสูบ (มาตรา 6 - มาตรา 17, มาตรา 21 - มาตรา 41, มาตรา 43 - มาตรา 44)
4. การแต่งตั้งเจ้าพนักงาน (มาตรา 55)
5. ความผิดและบทลงโทษ (มาตรา 45 - มาตรา 54)

3.2.1.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 เป็นกฎหมายที่รัฐใช้ในการจัดเก็บค่าแสตมป์ยาสูบ (ภาษี) และบริหารงานยาสูบ ทั้งนี้ยาสูบถือเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่รัฐได้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดนับตั้งแต่การเพาะปลูกต้นยาสูบ การใช้เมล็ดพันธุ์ การบ่มใบยา การอบใบยา การนำเข้า การจำหน่าย การประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องมีการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานที่มีอำนาจก่อนที่จะดำเนินกิจการเกี่ยวกับยาสูบในขั้นตอนต่าง ๆ สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมบุหรี่ยีกาเรต (บุหรี่ที่มวนด้วยกระดาษ) รัฐผูกขาดให้โรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง ดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว

(1) คำจำกัดความของ “ยาสูบ”

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 4 มีการกำหนดบทนิยามไว้ดังนี้ “ยาสูบ” หมายความว่า บุหรี่ยีกาเรต บุหรี่ยีการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นปรุง และให้รวมตลอดถึงยา

⁵ ประชาศ คงเอียด, คำอธิบายกฎหมายภาษีสรรพสามิต, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545), หน้า 11

เคียงด้วย กรณีจะถือว่าเป็นบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ บุหรี่อื่นนั้นพิจารณาได้คือ ถ้ามวนด้วยกระดาษคือ บุหรี่ยิกาแรต ถ้ามวนด้วยใบยาแห้งหรือยาอัดคือ บุหรี่ยิการ์ ถ้ามวนด้วยวัตถุอย่างอื่นคือ บุหรี่อื่น

การกำหนดขอบเขตบทนิยามของคำว่า “ยาสูบ” ให้รวมถึงบุหรี่อื่น ๆ ซึ่งไม่ว่าจะมวนด้วยวัตถุใดที่นอกเหนือจากกระดาษหรือใบยาแห้งหรือยาอัดทำให้สามารถนำมาตรการตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาใช้กับบุหรี่ใด ๆ ที่อาจมีผู้กระทำการที่ไม่สุจริต นำไปทำการปลอมและลักลอบค้า เช่น การลักลอบผลิตบุหรี่ที่มีได้อยู่ภายใต้การควบคุมของโรงงานยาสูบ การลักลอบนำบุหรี่ที่ผลิตภายใต้การควบคุมของโรงงานยาสูบออกมานอกระบบ การลักลอบนำเข้าบุหรี่เถื่อนจากต่างประเทศเพื่อการค้าภายในประเทศ รวมถึงการประกอบอุตสาหกรรมบุหรี่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจและการปลอมแปลงแสตมป์ยาสูบ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นถือได้ว่าเป็นบุหรี่เถื่อนทั้งสิ้น

(2) การกำหนดและควบคุมการค้าเนนิกิจการเกี่ยวกับยาสูบ

เนื่องจากรัฐได้ทำการผูกขาดให้โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ดำเนินการประกอบอุตสาหกรรมบุหรี่ยิกาแรตหรือที่เข้าใจกันโดยทั่วไปคือ “บุหรี่” แต่เพียงผู้เดียว หรือการเพาะปลูกต้นยาสูบ การใช้เมล็ดพันธุ์ การบ่มยา การอบใบยา การนำเข้า การจำหน่าย การประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ ต้องมีการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ทำให้รัฐมีรายได้ที่เก็บจากผู้ประกอบการในรูปของแสตมป์ยาสูบเป็นจำนวนมากต่อปี ดังนั้นรัฐจึงต้องกำหนดในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ว่าจะต้องทำการจัดเก็บอย่างไร จึงจะเป็นการสะดวกและเหมาะสม

2.1 การคิดอัตราภาษียาสูบตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

ตามมาตรา 5 กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าแสตมป์ยาสูบไม่ให้เกินอัตราที่กำหนดไว้ท้ายกฎหมายฉบับนี้ (ภาคผนวก 1) อย่างไรก็ตามการคำนวณค่าแสตมป์ยาสูบตามกฎหมาย มาตรา 5 ทวิ กำหนดให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ โดยให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตราที่คิดเป็นเงินสูงกว่า

จากบทบัญญัติดังกล่าว การเสียค่าแสตมป์ยาสูบมีการคำนวณภาษีโดยใช้อัตราภาษี 2 ประเภท คือ

2.1.1 อัตราภาษีตามปริมาณ (Specific tax rate) เป็นอัตราภาษีตามปริมาณสินค้าโดยคิดจากหน่วยสินค้าเป็นน้ำหนักหรือปริมาตร ดังนี้

$$\text{ภาษีตามปริมาณ} = \text{ปริมาณสินค้า} \times \text{อัตราภาษีต่อหน่วย}$$

2.1.2 อัตราภาษีตามมูลค่า (Advalorem tax rate) เป็นอัตราภาษีที่คิดเป็นร้อยละของราคาสินค้า ดังนี้

$$\text{ภาษีตามมูลค่า} = \text{ราคาสินค้า} \times \text{อัตราภาษีตามมูลค่า} \times \text{ปริมาณสินค้า}$$

อย่างไรก็ดี สำหรับอัตราภาษีตามมูลค่านี้อาจแยกออกได้เป็นอีก 2 ประเภท คือ

- อัตราภาษีรวมใน (Inclusive rate) เป็นภาษีที่เก็บจากยอดรายรับ โดยที่ฐานภาษี คือ มูลค่าราคาสินค้าที่ผู้ผลิตสินค้าได้รับซึ่งรวมค่าภาษีสรรพสามิตไว้ด้วย

- อัตราภาษีแยกนอก (Exclusive rate) เป็นภาษีที่เก็บโดยใช้อัตราภาษีที่คูณกับมูลค่าราคาสินค้าที่ไม่รวมภาษีสรรพสามิต

2.2 หลักเกณฑ์การคำนวณภาษียาสูบ อาจแยกออกได้เป็น 2 กรณีคือ

2.2.1 กรณียาสูบที่ผลิตในราชอาณาจักร ให้ถือตามราคายาสูบที่อธิบดีกรมสรรพสามิตประกาศกำหนดตามมาตรา 23 เป็นราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งราคาดังกล่าวนั้นต้องรวมภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่พึงต้องชำระด้วย ดังนั้นมูลค่าแสตมป์ยาสูบที่นำมาคำนวณภาษีค่าแสตมป์ยาสูบจะเป็นราคาที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบกำหนดโดยได้รวมภาษีค่าแสตมป์ยาสูบไว้ด้วยแล้ว

ราคาขาย ณ โรงงานยาสูบที่เป็นมูลค่ายาสูบที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีจะประกอบด้วยค่าวัสดุใบยา ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการประกอบการ ค่ากำไรของผู้ประกอบการ และภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่ต้องเสีย

วิธีการคำนวณค่าแสดมปียาสูบในกรณีที่กรมสรรพสามิตกำหนดราคาขาย ณ โรงงานยาสูบ ที่เป็นมูลค่าที่รวมค่าแสดมปียาสูบตามที่กฎหมายกำหนดคือ

$$\text{ค่าแสดมปียาสูบ} = \frac{\text{ราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรมยาสูบ} \times \text{อัตราค่าแสดมปียาสูบ}}{1 - 1 \times \text{อัตราค่าแสดมปียาสูบ}}$$

2.2.2 กรณียาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร กฎหมายได้กำหนดให้กรณียาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ถือราคา ซี.ไอ.เอฟ.⁶ ของยาสูบบวกด้วยอากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ค่าภาษี และค่าธรรมเนียมอื่นตามที่ได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กำหนดในหมวด 4 ลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร

การคำนวณภาษีได้กำหนดมูลค่ายาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ได้แก่ รายการข้างต้นแล้วต้องนำค่าแสดมปียาสูบมารวมด้วย เพื่อจะได้เป็นฐานในการคำนวณค่าแสดมปียาสูบที่นำเข้ามาต่อไป ดังนั้นสูตรที่คำนวณค่าแสดมปียาสูบสำหรับยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรตามที่กฎหมายกำหนดจะเป็นดังนี้

$$\text{ค่าแสดมปียาสูบ} = \frac{(\text{ราคา ซี.ไอ.เอฟ.} + \text{อากรขาเข้า} + \text{ค่าภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น}) \times \text{อัตราค่าแสดมปียาสูบ}}{1 - 1 \times \text{อัตราค่าแสดมปียาสูบ}}$$

2.3 แสดมปียาสูบ

⁶ ซี.ไอ.เอฟ. หรือ C.I.F. ย่อมาจาก cost insurance and freight คือรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นคำสากลตามที่กำหนดไว้ใน Incoterm โดย International Commerce Chamber เป็นการกำหนดหน้าที่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ให้ผู้ขายเป็นผู้จัดหาสินค้าตามที่ตกลงกันในใบกำกับสินค้า ทำประกันในสินค้าโดยให้ผู้ซื้อเป็นผู้รับประกัน จัดหาผู้ขนส่งสินค้าและส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ ณ ท่าปลายทาง (ถ้าไม่กำหนดเป็นอย่างอื่น) แต่จุดความรับผิดชอบในสินค้าจะผ่านจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อเมื่อพ้นกราบเรือ ส่วนผู้ซื้อมีหน้าที่จ่ายค่าสินค้า ค่าประกัน ค่าระวาง

การเสียภาษียาสูบจะต้องเสียในรูปของแสตมป์ยาสูบ และแสตมป์ยาสูบตามคำนิยามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ให้หมายความรวมถึงสิ่งซึ่งใช้แทนแสตมป์ยาสูบด้วย ดังนั้นแสตมป์ยาสูบซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.3.1 แสตมป์ยาสูบ ซึ่งตามประกาศกระทรวงการคลังจะกำหนดลักษณะและชนิดของแสตมป์ยาสูบไว้ โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. แสตมป์ยาสูบที่ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบในประเทศ โดยทั่วไปแสตมป์ยาสูบจะทำด้วยกระดาษสีขาวเป็นส่วนใหญ่ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาด 1.2 × 6.2 เซนติเมตร มีเส้นสองเส้นเป็นกรอบมีเส้นลูกฟักสามด้าน พื้นภายในพิมพ์เส้นลายน้ำ ตรงกลางดวงแสตมป์เป็นรูปวงกลมมีรูปนกวาญูยักษ์อยู่กลาง มีอักษรว่า “กระทรวงการคลัง” “กรมสรรพสามิต” อยู่เหนือรูปนกวาญูยักษ์ และมีอักษรว่า “ประเทศไทย” อยู่ใต้รูปนกวาญูยักษ์ ทางด้านซ้ายของวงกลมมีอักษรบอกราคาแสตมป์ ปลายชายด้านขวาของแสตมป์มีอักษรว่า “ในประเทศ” อยู่ในสี่เหลี่ยมผืนผ้าพิมพ์ด้วยหมึกนูนสีต่าง ๆ ตามชนิดและราคาของแสตมป์

ข. แสตมป์ยาสูบที่ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ แสตมป์ประเภทนี้อาจแบ่งออกได้ตามประเภทของผู้ส่งยาสูบเข้ามาคือ

- แสตมป์ยาสูบสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผู้อื่นส่งเข้ามา
- แสตมป์ยาสูบสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่โรงอุตสาหกรรมยาสูบของรัฐส่ง

เข้ามา

อย่างไรก็ตามที่กล่าวมานั้นเป็นลักษณะและชนิดของแสตมป์ยาสูบที่ประกาศใช้อยู่ แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงราคาหรือค่าของแสตมป์ให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนเปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางประการในสีหรือลวดลายของแสตมป์ในอนาคตอีกก็เป็นได้

2.3.2 สิ่งซึ่งใช้แทนแสตมป์ยาสูบ ประกาศกระทรวงการคลังกำหนดลักษณะและชนิดของเครื่องหมายอย่างอื่นที่ใช้แทนแสตมป์ยาสูบ ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น

ก. สิ่งซึ่งใช้แทนแสตมป์ยาสูบสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบในประเทศ สิ่งดังกล่าวนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด ตามลักษณะของสิ่งของได้แก่

- เครื่องหมายที่ทำด้วยกระดาษ

- เครื่องหมายกรรมสรรพสามิต

- ตรายาง

เครื่องหมายทั้งสามชนิด ประกาศกระทรวงการคลังให้ใช้เฉพาะโรง
อุตสาหกรรมยาสูบของรัฐ ซึ่งส่วนมากยาสูบที่กล่าวถึงเป็นบุหรี่ซิการ์เรต

ข. สิ่งที่ใช้แทนแสตมป์ยาสูบสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่นำเข้ามาจาก
ต่างประเทศ โดยเฉพาะบุหรี่ซิการ์เรตตามประกาศกรรมสรรพสามิต

2.4 การปิดแสตมป์และการขีดฆ่าแสตมป์

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 กำหนดให้ปิดแสตมป์ยาสูบ ดังนี้

- มาตรา 19 วรรคแรก บัญญัติไว้ดังนี้ “ห้ามมิให้ผู้ใดมียาสูบที่มีได้ปิดแสตมป์
ยาสูบตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ในครอบครองเกินกว่าห้าร้อยกรัม นอกจากนี้ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมยาสูบ”

- มาตรา 24 บัญญัติไว้ดังนี้ “ห้ามผู้ใดขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งยาเส้นหรือยาสูบที่
มิได้ปิดแสตมป์ยาสูบตามพระราชบัญญัตินี้”

จากบทบัญญัติดังกล่าว การเสียภาษีโดยการปิดแสตมป์ยาสูบจึงมีความสำคัญ
มาก กล่าวคือหากผู้ใดมิใช่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบ ห้ามมิให้มียาสูบที่มีได้ปิดแสตมป์ยาสูบ
ตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ในครอบครองเกินกว่าห้าร้อยกรัม ซึ่งในประเทศไทยการประกอบ
อุตสาหกรรมยาสูบถูกผูกขาดโดยโรงงานยาสูบ สังกัดกระทรวงการคลัง เพียงแห่งเดียวเท่านั้นจึง
เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบที่สามารถมียาสูบที่มีได้ปิดแสตมป์ยาสูบได้แม้ว่าจะเกินกว่าห้า
ร้อยกรัม ดังนั้นนอกจากโรงงานยาสูบแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดมียาสูบที่มีได้ปิดแสตมป์ยาสูบไว้ใน
ครอบครองเกินกว่าห้าร้อยกรัม โดยโทษที่ศาลจะพิพากษาแก่ผู้กระทำความผิดจะพิจารณาจาก
จำนวนยาสูบที่มีไว้ในครอบครองที่มีได้ปิดแสตมป์ยาสูบทั้งหมด มิใช่พิจารณาเพียงจำนวนยาสูบที่
เกินกว่าห้าร้อยกรัมขึ้นไปเท่านั้น

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ยังได้มีบทบัญญัติห้ามผู้ใดขาย
หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งยาเส้นหรือยาสูบที่มีได้ปิดแสตมป์ยาสูบ โดยมีได้กำหนดข้อยกเว้นไว้
เช่นเดียวกับการมียาสูบที่มีได้ปิดแสตมป์ยาสูบ ดังนั้นไม่ว่าผู้ใดจะขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งยาเส้น
หรือยาสูบที่มีได้ปิดแสตมป์ยาสูบตั้งแต่จำนวนเท่าใดก็ตาม ย่อมมีความผิดตามมาตรา 24 ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดี การปิดและการขีดฆ่าแสตมป์ยาสูบ กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นไป
ตามวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพสามิตกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งในเรื่องการปิดและ

การขีดฆ่าแสตมป์ยาสูบนี้ให้มีประกาศกรมสรรพสามิตเรื่อง วิธีการปิดและขีดฆ่าแสตมป์ยาสูบไว้แล้ว โดยเฉพาะยาสูบที่ผลิตในต่างประเทศที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องมีการปิดแสตมป์ยาสูบก่อนที่รับมอบไปจากเจ้าพนักงานศุลกากร

2.5 การจ่ายเงินรางวัลจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติยาสูบ

เนื่องจากการได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเงินคงคลัง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495 เพื่อให้เป็นการสอดคล้องและส่งเสริมการปราบปรามผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติยาสูบ ให้ได้ผลยิ่งขึ้น จึงให้ยกเลิกระเบียบการจ่ายเงินรางวัลจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติยาสูบที่ใช้อยู่เดิม และให้ใช้ระเบียบการจ่ายเงินรางวัลจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติยาสูบตามคำสั่งที่ 40745/2497 เรื่อง วางระเบียบการจ่ายเงินรางวัลจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติยาสูบ ลงวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2497 และระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 การจ่ายเงินรางวัลจับผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติยาสูบ

สาระสำคัญ	รายละเอียด
<p>1. ประเภทของเงินรางวัล</p>	<p>1.1 เงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ 1.2 เงินรางวัลเจ้าพนักงาน 1.3 เงินรางวัลเพิ่มเติม จากเงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับและเงินรางวัลเจ้าพนักงาน 1.4 เงินรางวัลพิเศษ และเงินรางวัลพิเศษเฉพาะราย</p>
<p>2. อัตราการจ่ายเงินแต่ละประเภท</p>	<p>2.1 เงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ หรือเงินรางวัลเจ้าพนักงาน ให้จ่ายเรียงตามรายตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในอัตราร้อยละ 60 ของเงินค่าปรับที่ผู้ต้องหาได้ชำระต่อพนักงานสอบสวนหรือผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีหรือจำเลยได้ชำระต่อศาลแล้ว (ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกชั่งหรือจำแทนค่าปรับ ห้ามไม่ให้จ่ายเงินรางวัลเฉพาะส่วนของค่าปรับที่ถูกกักขังหรือจำแทน)</p> <p>หมายเหตุ การจ่ายเงินรางวัลในคดีที่มีผู้แจ้งความนำจับ ให้แบ่งเงินรางวัลให้แก่ผู้จับร้อยละ 20 และผู้แจ้งความร้อยละ 80 ของเงินรางวัลที่จะต้องจ่ายทั้งหมด ส่วนคดีที่ไม่มีผู้แจ้งความนำจับ ให้จ่ายแก่ผู้จับแต่ผู้เดียว</p> <p>2.2 เงินรางวัลเพิ่มเติม จากเงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ หรือเงินรางวัลเจ้าพนักงาน เพื่อประโยชน์แก่ราชการได้อีก เพราะในกรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คดีจับกุมได้ตัวผู้ลักลอบผลิตบุหรี่ยาสูบพร้อมทั้งเครื่องอุปกรณ์ในการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิดถูกลงโทษคดีถึงที่สุด ให้จ่ายเงินเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 5,000 บาท - คดีที่จับกุมตัวผู้ลักลอบพิมพ์แสตมป์ยาสูบปลอมได้พร้อมทั้งเครื่องอุปกรณ์การพิมพ์และผู้กระทำความผิดถูกลงโทษคดีถึงที่สุด ให้จ่ายเงินรางวัลเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10,000 บาท <p>หมายเหตุ ต้องรายงานชี้แจงการจับกุมพร้อมด้วยสำเนาคำพิพากษา ไปขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพสามิตก่อนเป็นรายๆไป</p> <ul style="list-style-type: none"> - คดีที่จับกุมได้ตัวผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติยาสูบ พร้อมทั้งของ

	<p>กลางหรือได้เฉพาะของกลาง และของกลางนั้นถูกสังเวยเป็นของกรมสรรพสามิต ให้จ่ายเงินรางวัลเพิ่มเติมจากค่าปรับของกลางได้อีกไม่เกินร้อยละ 60 ของค่าของกลางแต่ละรายที่ขายได้</p> <p>2.3 เงินรางวัลพิเศษ ให้จ่ายได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร แต่สำหรับกรณีที่จะจ่ายให้แก่เจ้าพนักงานต้องไม่เกินร้อยละ 5,000 บาท หรือสำหรับกรณีที่จะจ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับต้องไม่เกินร้อยละ 2,000 บาท โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติด้วยความเฉลียวฉลาดหรือไหวพริบดีพิเศษ หรือ - ปฏิบัติด้วยความอุตสาหะพยายาม และตรากตรำลำบากเป็นอย่างยิ่ง หรือ - ปฏิบัติด้วยความกล้าหาญฝ่าอันตรายซึ่งอาจถึงแก่ชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือทุพพลภาพ <p>หมายเหตุ ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือทุพพลภาพ หรือถึงแก่ชีวิตในขณะที่ปฏิบัติราชการให้รายงานต่อกระทรวงการคลัง ขอเพิ่มเป็นพิเศษนอกจากร้อยละที่กำหนดนี้ได้เป็นพิเศษเฉพาะราย</p>
<p>3. ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาการจ่ายเงินรางวัล</p>	<p>กระทรวงการคลัง หรือกรมสรรพสามิต</p>
<p>4. ที่มาของเงินที่จะนำมาจ่ายเงินรางวัล</p>	<p>4.1 เงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ เงินรางวัลเจ้าพนักงาน เงินรางวัลพิเศษ ให้หักจ่ายจากเงินค่าปรับที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้นำมาชำระแล้ว ในกรณีที่จำเลยได้ชำระเงินค่าปรับต่อศาล เงินรางวัลให้จ่ายจากเงินงบประมาณ</p> <p>4.2 เงินรางวัลเพิ่มเติม ให้ทำการเบิกเงินงบประมาณค่าใช้จ่าย ประเภทเงินรางวัลต่างๆ</p>
<p>5. หลักเกณฑ์การจ่ายเงินรางวัล</p>	<p>5.1 เงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ จะจ่ายได้ต่อเมื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจับกุมเป็นผลสำเร็จเนื่องจากการแจ้งความของผู้แจ้งความนำจับ และ - พนักงานสอบสวนได้ทำการเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาหรือศาลได้

	<p>พิจารณาขอลงโทษจำเลยโดยคดีนั้นถึงที่สุดแล้ว</p> <p>5.2 เงินรางวัลเจ้าพนักงาน จะจ่ายได้ต่อเมื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจับกุมได้ตัวผู้กระทำผิดเป็นผลสำเร็จด้วยการสืบสวนของตนเอง โดยมีต้องอาศัยผู้แจ้งความนำจับ - พนักงานสอบสวนได้ทำการเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหา หรือศาลได้พิจารณาลงโทษจำเลย โดยคดีนั้นถึงที่สุดแล้ว และ - ไม่มีการจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งความนำจับ <p>5.3 เงินรางวัลพิเศษ จะจ่ายได้ต่อเมื่อปรากฏว่าการกระทำของเจ้าพนักงานหรือผู้แจ้งความนำจับ ต้องด้วยลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติด้วยความเฉลียวฉลาดหรือไหวพริบดีพิเศษ หรือ - ปฏิบัติด้วยความอุตสาหะพยายาม และตรากตรำลำบากเป็นอย่างยิ่ง หรือ - ปฏิบัติด้วยความกล้าหาญฝ่าอันตรายซึ่งอาจถึงแก่ชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือทุพพลภาพ
<p>6. การขอรับเงินรางวัล</p>	<p>6.1 ถ้าในคดีเดียวกันมีผู้แจ้งความนำจับตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้ถือผู้แจ้งความนำจับที่แจ้งความก่อน และมีหลักฐานเป็นหนังสือถูกต้องตามระเบียบเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัล</p> <p>6.2 ผู้รับเงินรางวัลประเภทใดประเภทหนึ่งมีจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ให้แบ่งเฉลี่ยจ่ายให้ตามจำนวนที่ผู้รับเงินรางวัลได้มีการตกลงกันไว้ แต่ถ้าผู้รับเงินมิได้มีการตกลงกันไว้ก่อน ให้แบ่งเฉลี่ยจ่ายคนละเท่าๆกัน</p>
<p>7. การวินิจฉัยชี้ขาดการจ่ายเงินรางวัล</p>	<p>การพิจารณาจ่ายเงิน หาได้ถือเป็นข้อผูกมัดกระทรวงการคลัง หรือกรมสรรพสามิต หรือผู้รับแจ้ง หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจพิจารณาจ่ายรางวัลต้องมีการจ่ายเงินให้ตามที่ระบุไว้ในระเบียบฯ เสมอไปไม่ ถ้าในกรณีใดมีเหตุผลอันไม่เชื่อแน่ว่าใครเป็นผู้ได้รับเงินรางวัล หรือโดยเหตุผลอื่นใดก็ตาม กระทรวงการคลัง หรือกรมสรรพสามิต มีสิทธิจะพิจารณางดจ่าย หรือจะจ่ายให้เท่าที่เห็นสมควรก็ได้ และในการพิจารณานี้ให้ถือเป็นเด็ดขาด ซึ่งผู้ใดจะนำไปอุทธรณ์หรือฟ้องร้องแต่อย่างใดหาได้ไม่</p>

8. อื่น ๆ	การจ่ายเงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ เฉพาะในกรณีแจ้งความโดยวิธีปิดนามนั้น ให้นำใบสำคัญรับเงินโดยให้ผู้รับเงินพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ไม่ต้องระบุนาม และให้ผู้รับแจ้งความลงนามรับรองไว้ในใบสำคัญรับเงินนั้นด้วย
-----------	---

3.2.1.2 ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 เกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต

การบังคับใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พบว่ามีปัญหาที่สำคัญหลายประการโดยมีประเด็นดังนี้

1. การแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรต่ำกว่าความเป็นจริง

การแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 5 ตรี (2) ต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งมาตรานี้เป็นการกำหนดมูลค่าเพื่อเป็นฐานในการคำนวณภาษีค่าแสดมปียาสูบ ซึ่งยาสูบที่นำเข้ามาในประเทศจะใช้ราคา ซี.ไอ.เอฟ. เป็นฐานในการคำนวณภาษี แต่ราคา ซี.ไอ.เอฟ. เป็นราคาที่กำหนดในต่างประเทศ ปัญหาคือ ผู้นำเข้ายาสูบบางรายมีการแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ. ต่ำกว่าความเป็นจริงและเป็นการยุ่งยากที่จะตรวจสอบได้ว่าราคา ซี.ไอ.เอฟ. ที่ผู้นำเข้าแจ้งมาเป็นราคาที่ถูกต้องหรือไม่ หากแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ. ต่ำ ก็ย่อมจะเสียค่าแสดมปียาสูบต่ำไปด้วย

2. การนำเข้ายาสูบโดยผู้เดินทางเกินจำนวนที่ได้รับยกเว้นภาษี

ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 28 กำหนดให้อธิบดีกรมสรรพสามิตมีอำนาจผ่อนผันผู้เดินทางในบางกรณีสามารถนำยาสูบติดตัวเข้าในราชอาณาจักรได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร และจะผ่อนผันไม่ต้องปิดแสดมปียาสูบด้วยก็ได้ กรณีนี้อธิบดีกรมสรรพสามิตได้ออกประกาศกรมสรรพสามิต ลงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2509 ผ่อนผันให้ผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรนำยาสูบติดตัวเข้ามาได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงาน และยกเว้นภาษีไม่ต้องปิดแสดมปียาสูบในจำนวนดังนี้ ให้นำเข้าบุหรี่ยิกาแรตได้ไม่เกิน 200 มวน หรือ บุหรี่ยิกาการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นปรุ ยาเคี้ยวชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือหลายชนิดรวมกันไม่เกิน 500 กรัม แต่ถ้ามีบุหรี่ยิกาแรตรวมอยู่ด้วย บุหรี่ยิกาแรตจะต้องไม่เกิน 200 มวน และน้ำหนักรวมทั้งสิ้นจะต้องไม่เกิน 500 กรัม ซึ่งในความเป็นจริงตามที่ตรวจสอบ ผู้เดินทางเข้ามาในประเทศตาม

ชายแดนบางรายได้นำยาสูบติดตัวเข้ามาเกินจำนวนที่ได้รับยกเว้นเสมอ และสำหรับผู้เดินทางเข้ามาโดยอากาศยานก็ได้ซื้อยาสูบจากร้านค้าปลอดภาษีในท่าอากาศยานเข้ามาเกินจำนวนที่ได้รับยกเว้นภาษีด้วยเช่นกัน โดยวิธีการที่พบมากสำหรับผู้เดินทางข้ามพรมแดนประเทศก็คือ การให้ทุกคนในคณะของผู้เดินทางคนนั้นนำบุหรี่ติดตัวเข้าประเทศไม่เกินจำนวนที่รับการยกเว้น แต่ในความเป็นจริงแล้วมีบุคคลเพียงคนเดียวเท่านั้นที่เป็นเจ้าของบุหรี่เมื่อผ่านด่านตรวจของเจ้าหน้าที่แล้วก็จะนำมารวมไว้ที่เจ้าของเช่นเดิม ทำให้รัฐขาดรายได้จากค่าแสตมป์ยาสูบไปส่วนหนึ่งแม้ว่าจะเป็นส่วนเล็กน้อยก็ตาม

3. เจ้าพนักงานสรรพสามิตไม่มีอำนาจออกหมายค้นเพื่อทำการค้น

ในการออกตรวจตราและปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พบอุปสรรคคือ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตออกหมายค้นในที่วิเวกได้ หรือแม้แต่เจ้าพนักงานตำรวจเองก็ไม่อาจทำการตรวจค้นได้เช่นกัน ดังนั้นจึงต้องไปขออนุญาตค้นจากศาลเสียก่อน ซึ่งเป็นการไม่คล่องตัวและไม่ทันต่อเหตุการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

4. กฎหมายว่าด้วยยาสูบมีอัตราโทษต่ำ

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ในการจับกุมยาสูบต่างประเทศตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ความผิดฐานมียาสูบที่มีได้เสียภาษีโดยปิดแสตมป์ยาสูบไว้ในครอบครองเกินกว่า 500 กรัม ต้องระวางโทษปรับ 10 เท่าของภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิดตามมาตรา 19 ประกอบมาตรา 49 ความผิดฐานขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งยาสูบที่มีได้เสียภาษี โดยปิดแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิดตามมาตรา 24 ประกอบมาตรา 50 ซึ่งความผิดดังกล่าวเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ตามมาตรา 27 ฐานนำ...เข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร กำหนดโทษไว้ว่า สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วหรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือมาตรา 77 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ความผิดฐานช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซัก รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร ซักห้าม หรือซักจํากัด มีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อคดีส่งฟ้องศาล ศาลย่อมลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งเป็นบทหนัก ดังนั้นพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 จึงไม่มีสภาพบังคับใช้สำหรับคดียาสูบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศในกรณีดังกล่าวได้เลย

3.2.2 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469

3.2.2.1 แนวคิดและหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469

ภาษีศุลกากรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ของรัฐเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่รัฐเรียกเก็บจากผู้นำสินค้าเข้ามาหรือผู้ส่งสินค้าออกไปยังต่างประเทศหรือเป็นการนำสินค้าผ่านเข้าหรือออกจากเขตแดนหนึ่งไปยังอีกเขตแดนหนึ่ง

กฎหมายว่าด้วยศุลกากรหมายถึง “ตัวบทซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ของศุลกากรและความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำของเข้าและการส่งของออกรวมทั้งหลักปฏิบัติทั่วไปตลอดจนฐานความผิดต่าง ๆ และโทษ” ในการจัดเก็บภาษีศุลกากรตลอดจนวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับพิธีการทางศุลกากรเพื่อการนำสินค้าเข้าหรือออกไปนอกดินแดนของประเทศไทย ซึ่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 จึงเป็นกฎหมายที่มุ่งควบคุมแก่การนำของเข้าและส่งออกหรือเกี่ยวกับการค้าใด ๆ ข้ามแดนแห่งเขตแดนทางบกเช่นเดียวกับการค้าทางทะเล โดยมีการกำหนดถึงวิธีปฏิบัติการบังคับการตามกฎหมายตลอดจนกำหนดโทษต่าง ๆ เพื่อให้ในการลงโทษการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติดังกล่าว โดยที่กฎหมายศุลกากรกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังทำหน้าที่ในการรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469⁷

3.2.2.2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469

⁷ ญาดา กาศยปนนท์, “ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศึกษากรณี : การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 76

ก. กรมศุลกากรมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหลายประเภทจากการนำสินค้าเข้าหรือส่งออก รวมทั้งภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นการเรียกเก็บแทนกรมสรรพสามิต เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต⁸

ข. ความรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียภาษี⁹

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าภาษีศุลกากรเป็นเรื่องการจัดเก็บรายได้ของรัฐจากการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าไปยังต่างประเทศ วัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยศุลกากรจึงมีการกำหนดให้ผู้ที่น่าบุหรืเข้ามาในประเทศไทยมีความรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียค่าภาษีสินค้านำเข้านำเข้าด้วยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 มาตรา 10 ทวิ และมาตรา 10 ตริ ดังนี้

มาตรา 10 ทวิ บัญญัติไว้ว่า “ความรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่นำเข้าเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จ ภายใต้บังคับมาตรา 87 และมาตรา 88 การคำนวณภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ความรับผิดชอบจะต้องเสียค่าภาษีเกิดขึ้นแต่ในกรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนให้คำนวณตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของเช่นนั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่น่าเข้าหรือในสภาพอื่น”

มาตรา 10 ตริ บัญญัติไว้ว่า “ความรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่ส่งออกเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของออกสำเร็จ การคำนวณค่าภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ออกไปขนสินค้า ให้การขอคืนค่าภาษีในกรณีที่มีได้ส่งของออกนอกราชอาณาจักรให้กระทำได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันแต่ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ออกไปขนสินค้าให้”

⁸ วิชัย มากวัฒนสุข, กฎหมายภาษีและพิธีการภาษีศุลกากร, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสามเจริญพาณิชย์(กรุงเทพฯ) จำกัด, 2546)

⁹ ญาดา กาศยปนนท์, “ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศึกษากรณี : การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 77 - 82

ค. การกำหนดฐานความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

พระราชบัญญัติศุลกากรได้มีการบัญญัติถึงการกระทำความผิดรวม 8 ฐาน ความผิดอันจะต้องโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ปรากฏอยู่ในมาตรา 27 ดังนี้

1. ผู้ได้นำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือของต้องจำกัดหรือของต้องห้ามหรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักรไทย

2. ผู้ใดส่งหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือของต้องจำกัดหรือของต้องห้ามหรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องออกไปนอกราชอาณาจักรไทย

3. ผู้ใดช่วยเหลือประการใด ๆ ในการนำของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัดหรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักรไทย หรือช่วยเหลือประการใด ๆ ในการส่งของเช่นนั้นออกไปนอกราชอาณาจักรไทย

4. ผู้ใดย้ายถอนไป ฤๅช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องจากเรือกำปั่น ทำเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง ฤๅโรงเก็บของโดยมิได้รับอนุญาต

5. ผู้ใดให้ที่อาศัยเก็บ ฤๅเก็บ ฤๅซ่อนของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง หรือยอม หรือจัดทำให้ผู้อื่นทำการเช่นนั้น

6. ผู้ใดเกี่ยวข้องกับประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง

7. ผู้ใดเกี่ยวข้องกับประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้าและการส่งมอบของโดยเจตนาจะซื้อค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น

8. ผู้ใดหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของใด

สำหรับความผิด 6 ฐานแรกและความผิดฐานที่ 8 นั้น กฎหมายมิได้บัญญัติว่า “โดยเจตนา” หรือ “โดยเจตนาจะซื้อค่าภาษี...” ไว้ ดังนี้ การกระทำความผิด 6 ฐานแรกและฐานที่ 8 นั้นย่อมเป็นความผิดโดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 มาตรา 16 ซึ่งบัญญัติว่า “การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 และมาตรา 99 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 นั้นให้ถือว่าเป็นความผิดโดยมิพักต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่”

ผลของมาตรา 16 นี้คือ ไม่นำหลักเรื่องเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อยกเว้นในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา.....เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา” แต่สำหรับความผิดฐานที่ 7 นั้น จะต้องมีความผิดฐานข้อค่าภาษีของรัฐบาลดังที่บัญญัติไว้ในบทกฎหมายด้วย อย่างไรก็ตาม ผลของการกระทำความผิดตามบทบัญญัติทั้ง 8 ฐานความผิดนี้ โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าว เป็นโทษทางอาญา

ง. อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากร

กฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุม ตรวจสอบ สินค้าที่นำเข้าและส่งออกนอกประเทศ ให้ได้รับการชำระภาษีอย่างถูกต้อง ดังนั้นกฎหมายจึงให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้น ยึดและจับกุมผู้กระทำความผิด กล่าวคือ

1. การตรวจค้น ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นอย่างละเอียดหลายมาตรา คือ

มาตรา 14 ได้มีการกำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการเปิดหีบห่อใด ๆ ก็ตาม เพื่อทำการตรวจสอบสิ่งของในหีบห่อดังกล่าวในเวลาใด ๆ ก็ได้และให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการเก็บตัวอย่างสิ่งของในหีบห่อดังกล่าวเพื่อไปทำการตรวจสอบหรือตีราคาหรือเพื่อประโยชน์อย่างใด ๆ

มาตรา 15 ได้มีการกำหนดให้อำนาจพนักงานศุลกากรขึ้นไปบนเรือลำใด ๆ ก็ได้ภายในพระราชอาณาเขต และอยู่บนเรือลำนั้นได้ตลอดเวลาที่ทำการบรรทุกสินค้าขึ้นหรือลงและอาจทำการตรวจสอบเอกสารใด ๆ เกี่ยวกับสินค้าในเรือ หรือแม้แต่ตรวจค้น ตรวจสอบสินค้าใด ๆ ในเรือ หรือทำเครื่องหมายประทับตราสินค้าในเรือได้ และยังมีกำหนดโทษปรับแก่นายเรือที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้เป็นจำนวนเงินไม่เกิน 10,000 บาทด้วย

มาตรา 17 ได้มีการกำหนดให้พนักงานศุลกากรมีอำนาจในการตรวจค้นหีบห่อของคนโดยสาร รวมทั้งมีอำนาจในการเก็บหีบห่อดังกล่าว หากปรากฏว่าหีบห่อดังกล่าวเป็นของที่ยังมิได้เสียภาษี ของต้องจำกัด ของต้องห้าม สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนจะถูกปรับตามมาตรา 119 เป็นจำนวนเงินไม่เกิน 5,000 บาท

มาตรา 18 ได้กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานศุลกากรในการตรวจค้นบุคคลใด ๆ ในเรือลำใด ๆ ก็ตามในเขตท่า หรือตรวจบุคคลใด ๆ ที่ขึ้นจากเรือและมีเหตุสงสัยว่าบุคคลนั้นมีของพาไปกับบุคคลนั้นเกี่ยวกับของที่ยังไม่เสียภาษี ของต้องห้าม หรือของต้องจำกัด ต้องทำการตรวจค้นต่อหน้าพนักงานศุลกากรผู้ใหญ่อีกทั้งพนักงานศุลกากรดังกล่าวที่นำบุคคลมา

เพื่อตรวจสอบจะต้องวินิจฉัยว่ามีเหตุอันควรสงสัยในพฤติการณ์เพียงพอหรือไม่ และควรให้ตรวจค้นบุคคลนั้นหรือไม่ หากมีการฝ่าฝืนก็จะมีโทษปรับตามมาตรา 119 เช่นกัน

มาตรา 19 ได้กำหนดให้อำนาจพนักงานศุลกากรสั่งให้หยุดรถเกวียน ยานพาหนะอื่น เพื่อทำการตรวจค้นได้ว่ามีของลักลอบหนีศุลกากรหรือไม่ แต่ต้องมีเหตุอันควรสงสัยว่า รถเกวียน ยานพาหนะอื่นดังกล่าวกำลังกระทำความผิดกับเรือ คลังสินค้า ทำเนียบท่าเรือทางน้ำ ทางพรมแดน อำนาจค้นดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ใช้ในขอบเขตของอาณาเขตประเทศไทยเท่านั้น ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานศุลกากรดังกล่าว ผู้ฝ่าฝืนต้องได้รับโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

2. การจับกุมผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ได้ให้อำนาจพนักงานศุลกากรในการจับกุมผู้กระทำความผิดอยู่ในมาตรา 20 และมาตรา 23 กล่าวคือ

มาตรา 20 ได้มีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะการให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้ที่ได้กระทำความผิด หรือพยายามจะกระทำความผิด ใช้ ช่วย ยุยงให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร โดยการจับกุมไม่จำเป็นต้องมีหมายจับใด ๆ และกำหนดหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับนั้นให้นำส่งสถานีตำรวจพร้อมของกลางที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และยังมีการบัญญัติให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้ที่ต้องสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิดดังกล่าวมาแล้วด้วย สำหรับผู้ที่ขัดขืนการจับกุมจะได้รับโทษตามมาตรา 119 คือ ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

มาตรา 23 ได้มีการบัญญัติให้อำนาจจับกุมเรือโดยสามารถใช้กำลังกับเรือที่จะต้องถูกตรวจหรือถูกยึดตามกฎหมายศุลกากร แต่ไม่ยอมหยุดลอยลำเมื่อได้รับคำสั่งให้หยุดลอยลำเพื่อตรวจ โดยสามารถไล่ติดตามและสามารถยิงเรือลำดังกล่าวที่ขัดขืนได้ อำนาจดังกล่าวนี้เป็นการใช้อำนาจที่ต่อเนื่องจากการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการตรวจเรือหรือมีอำนาจในการยึดเรือตามกฎหมายศุลกากรที่ใช้บังคับภายในทะเลอาณาเขต แต่เมื่อมีการขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้อำนาจในการไล่ตามเรือเพื่อให้ได้มาซึ่งการจับกุมและยึดเรือได้ถึงแม้ว่าจะออกไปนอกทะเลอาณาเขตของประเทศไทยก็ตาม

3. การยึด การริบเรือ และการเก็บกักของ ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึด ปรากฏอยู่ในมาตรา 24 มาตรา 25 และมาตรา 26 การริบปรากฏอยู่ในมาตรา 32 และมาตรา 33 การเก็บกักของปรากฏอยู่ในมาตรา 16 กล่าวคือ

ในการยึดสิ่งของใด ๆ อันจะพึงรับนั้น จะต้องเป็นของที่พนักงานฝ่ายปกครอง พนักงานศุลกากร ตำรวจ สามารถยึดได้ในเวลาใด ๆ และ ณ ที่ใด ๆ ก็ได้ แต่คำว่า ณ ที่ใด ๆ นี้ หมายถึง ภายในอาณาเขตของประเทศไทยเท่านั้น โดยที่ข้อกฎหมายดังกล่าวนี้ไม่รวมถึงการยึดสิ่งใด ๆ ที่อยู่ภายนอกอาณาเขตของประเทศไทย เนื่องจากเมื่ออยู่ภายนอกอาณาเขตของประเทศไทย ความรับผิดชอบตามกฎหมายศุลกากรไม่อาจมีได้

ในการริบเรือ กฎหมายได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการริบเรือที่มีระวางต่ำกว่า 250 ตัน รถ เกรียน หรือยานพาหนะ หีบ ภาชนะอื่นใด ที่ถือว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด ได้ตลอดจนถึงสิ่งที่เป็นสิ่งผิดกฎหมายศุลกากรก็ให้ริบได้เช่นกัน ซึ่งอำนาจริบตามมาตรา 32 นั้นเป็นอำนาจจริงที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการขน ย้าย ถอนของต้องห้าม ของต้องจำกัด ของที่ยังไม่เสียภาษี ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรที่มีและใช้บังคับอยู่ในอาณาเขตของประเทศไทย หากอยู่นอกอาณาเขตของประเทศไทย หน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีศุลกากรยังไม่เกิดขึ้น สิ่งของต่าง ๆ จึงยังไม่ถือว่าเป็นของที่ยังไม่เสียภาษี ดังนั้นการจะริบของที่ยังไม่เข้าข่ายว่าเป็นของที่ยังไม่เสียภาษีจึงกระทำมิได้ อย่างไรก็ดี ในกรณีที่เรือที่ใช้ในการกระทำความผิดมีระวางบรรทุกมากกว่า 250 ตัน กฎหมายศุลกากรไม่อนุญาตให้ริบเรือดังกล่าวนี้ได้ ดังนั้น นายเรือจึงต้องมีความผิดโดยถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 50,000 บาท ในกรณีที่นายเรือไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนได้ป้องกันอย่างเต็มวิสัยแล้ว

เรื่องการกักเก็บของ ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 16 โดยกำหนดให้อำนาจแก่พนักงานศุลกากรสามารถถอน ขนไป และเก็บไว้ในที่มั่นคงซึ่งของใด ๆ ที่ศุลกากรยังมีได้ตรวจมอบไปโดยชอบ ซึ่งอำนาจตามกฎหมายมาตรานี้ที่ให้อำนาจแก่พนักงานศุลกากรในการมีอำนาจเก็บกักของที่ยังไม่ได้ตรวจโดยชอบนั้น เป็นอำนาจตามกฎหมายที่มีขอบเขตการบังคับใช้ภายในอาณาเขตของประเทศไทย การกำหนดอำนาจดังกล่าวไว้ก็เพื่อป้องกันการลักลอบหนีศุลกากรของผู้นำเข้า โดยอาจแอบขนย้ายของที่ยังไม่ได้ตรวจมอบไปโดยชอบเพื่อการหนีศุลกากรได้ กรณีผู้ซัดขึ้นจะได้รับโทษตามมาตรา 119 คือ ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

4. ตารางที่ 11 การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

สาระสำคัญ	รายละเอียด
1. ประเภทของเงินที่จ่าย	1.1 เงินสินบน 1.2 เงินรางวัล

<p>2. อัตราการจ่ายเงินแต่ละประเภท</p>	<p>2.1 ในกรณีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร หรือของต้องห้ามต้องจำกัดในการนำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักร ในกรณีที่มีผู้แจ้งความนำจับ ให้หักจ่ายเป็นเงินสินบนร้อยละ 30 เป็นเงินรางวัลร้อยละ 25 และในกรณีที่ไม่มีการแจ้งความนำจับ ให้หักจ่ายเป็นเงินรางวัลร้อยละ 30 โดยคำนวณจากเงินค่าขายของกลาง หรือเงินค่าปรับในกรณีที่ไม่มีการขายของกลาง</p> <p>2.2 ในกรณีความผิดฐานสำแดงเท็จ ถ้ามีผู้แจ้งความนำจับให้หักเป็นเงินสินบนร้อยละ 30 เป็นเงินรางวัลร้อยละ 25 และในกรณีที่ไม่มีการแจ้งความนำจับ ให้หักจ่ายเป็นเงินรางวัลร้อยละ 30 โดยคำนวณจากเงินค่าปรับ</p> <p>2.3 ในกรณีตรวจพบการเก็บอากรขาด ให้จ่ายเงินรางวัลร้อยละ 10 ของเงินอากรที่กรมศุลกากรเรียกเก็บเพิ่มเติมได้</p>
<p>3. ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล</p>	<p>อธิบดีกรมศุลกากร</p>
<p>4. ที่มาของเงินที่จะนำมาจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล</p>	<p>หักเงินจากเงินค่าขายของกลาง ค่าปรับ และเงินอากร</p>
<p>5. หลักเกณฑ์การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล</p>	<p>5.1 การจ่ายเงินสินบนในกรณีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรหรือของต้องห้ามต้องจำกัดในการนำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักร หรือในกรณีความผิดฐานสำแดงเท็จ ให้จ่ายแก่ผู้แจ้งความนำจับตามหลักเกณฑ์ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้แจ้งความนำจับจะต้องไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่จับกุมการกระทำความผิดตามกฎหมายในกรณีความผิดนั้นๆ - ผู้แจ้งความนำจับจะต้องนำความมาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่จับกุมการกระทำความผิดตามกฎหมายในกรณีความผิดนั้นๆ โดยซัดแจ้งและมีผลทำให้การจับกุมนั้นสำเร็จ และความผิดที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องไม่เป็นความผิดที่ตามปกติวิสัยย่อมจะตรวจพบได้อยู่แล้ว เช่น ความผิดเกี่ยวกับพิธีการหรือเอกสาร เป็นต้น - ในกรณีที่มีการจับกุมเป็นผลสำเร็จ เนื่องมาจากการแจ้งความของผู้

	<p>แจ้งความนำจับหลายราย อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจแบ่งเงินสินบนให้ ผู้แจ้งความนำจับการกระทำความผิดรายเดียวกัน ให้อธิบดีกรมศุลกากร เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ใดเป็นผู้แจ้งความนำจับที่แท้จริง</p> <p>5.2 การจ่ายเงินรางวัลในกรณีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรหรือของ ต้องห้ามต้องกำหนดในการนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือในกรณีความผิดฐานสำแดงเท็จ ให้จ่ายแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม หลักเกณฑ์ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่จับกุมการกระทำความผิด ตามกฎหมายในกรณีความผิดนั้นๆและจะต้องเป็นผู้สั่งการให้จับกุม จับกุมหรือร่วมจับกุม ตรวจพบการกระทำความผิด หรือช่วยเหลือให้การ จับกุมนั้นเป็นผลสำเร็จ - ในกรณีที่การจับกุมเป็นผลสำเร็จ โดยการร่วมวางแผนหรือร่วม ดำเนินการก่อนการจับกุม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ร่วมในการวางแผน หรือดำเนินการดังกล่าวมีสิทธิได้รับเงินรางวัลด้วย - ในกรณีที่การจับกุมเป็นผลสำเร็จ เนื่องจากการดำเนินการภายหลัง จับกุมด้วย ให้เจ้าหน้าที่ผู้สั่งการหรือดำเนินการจับกุมเห็นว่า ได้ ดำเนินการภายหลังการจับกุมเป็นประโยชน์ช่วยในการจับกุมเป็น ผลสำเร็จ มีสิทธิได้รับรางวัลด้วย - อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจชี้ขาดว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ใดมีสิทธิ ได้รับเงินรางวัลหรือไม่ ในฐานะอะไร และมีอำนาจวงเกณฑ์การแบ่ง รางวัลให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่เห็นสมควร - เงินรางวัลจะไม่จ่ายให้ในกรณีที่อธิบดีกรมศุลกากรพิจารณาเห็นว่า ความผิดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดซึ่งตามกฎหมายจะตรวจพบได้อยู่แล้ว เช่น ความผิดเกี่ยวกับพิธีการหรือเอกสาร เป็นต้น - อธิบดีกรมศุลกากรจะจ่ายเงินรางวัลให้แก่บุคคลอื่น ที่มีใช้พนักงาน เจ้าหน้าที่แต่ได้ช่วยเหลือในการจับกุม หรือตรวจพบเป็นผลสำเร็จ <p>หมายเหตุ เงินสินบนและเงินรางวัลข้างต้นจะจ่ายเมื่อคดีถึง ที่สุด และได้จำหน่ายของกลางและ/หรือได้มีการชำระค่าปรับแล้ว</p> <p>5.3 การจ่ายเงินรางวัลในกรณีตรวจพบการเก็บอากรขาด ให้จ่ายให้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจเงินอากร ตามหลักเกณฑ์ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจเงินอากรมีสิทธิได้รับเงินรางวัล จะต้องมิใช่
--	--

	<p>เจ้าหน้าที่ในสำนักหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับพิธีการนำเข้า ส่งออก ประเมินอากร การตีราคา การชั้นสูตรรับชำระอากร และการตรวจปล่อยของ</p> <p>- การตรวจพบการเก็บอากรขาดที่จะมีสิทธิได้รับเงินรางวัลจะต้องเป็นการตรวจพบภายหลังที่ได้ตรวจปล่อยของซึ่งได้ชำระอากรไปแล้ว</p> <p>หมายเหตุ เงินรางวัลข้างต้นจะจ่ายเมื่อกรมศุลกากรเรียกเก็บเงินอากรเพิ่มได้แล้ว</p>
<p>6. การขอรับเงินสินบนและเงินรางวัล</p>	<p>6.1 เงินสินบนและเงินรางวัลจะไม่จ่ายให้ ถ้าผู้มีสิทธิไม่มารับเงินภายในกำหนด 1 ปีนับแต่วันได้รับแจ้งจากกรมศุลกากรว่าเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับ</p> <p>6.2 เงินสินบนและเงินรางวัล ซึ่งจะต้องจ่ายตามระเบียบนี้ หากมีการจ่ายทางศาลหรือตามระเบียบส่วนราชการอื่นแล้ว ห้ามมิให้จ่ายตามระเบียบนี้อีก</p>
<p>7. การวินิจฉัยชี้ขาดการจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัล</p>	<p>ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกรณีที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้อธิบดีกรมศุลกากรเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด</p>

จากหลักเกณฑ์และสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะพบว่าพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ต่างๆ ให้แก่พนักงานศุลกากรในเรื่องการตรวจ และมีอำนาจริบเรือที่มีระวางต่ำกว่า 250 ตัน รถ เกวียน หรือยานพาหนะ หีบ ภาชนะอื่นใด ที่ถือว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด ตลอดจนสิ่งของที่เป็นสิ่งผิดกฎหมายศุลกากรนั้น อันเป็นอำนาจที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการขน ย้าย ถอนของต้องห้าม ของต้องจำกัด ของที่ยังไม่เสียภาษี ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรที่มีและใช้บังคับอยู่ในอาณาเขตของประเทศไทย ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้ในการบังคับกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการค้าหรือเถื่อนที่ลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามบทหรือเงื่อนไขในประเทศก็ยังคงพบเห็นได้เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นโดยสถิติในการจับกุมหรือเถื่อนของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ หรือการวางขายปะปนไปกับสินค้าถูกกฎหมาย ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรจึงยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการป้องกันและปราบปรามการค้าหรือเถื่อน ส่วนในกรณีที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ตามพระราชบัญญัติ

ศุลกากร พ.ศ. 2469 เป็นความผิดมูลฐานก็ตาม ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งซึ่งเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนได้ แต่มีข้อจำกัดที่ว่าความผิดมูลฐานดังกล่าวใช้ในเฉพาะกรณีความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เท่านั้น หากกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนมิได้เกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ย่อมไม่อาจนำมาตราการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับได้อันเป็นข้อที่ต้องพิจารณาต่อไป

3.3 มาตรการทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบของต่างประเทศ

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบของประเทศต่างๆ ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายของประเทศนั้นๆ ว่ามีมาตรการทางกฎหมายในการจัดเก็บอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นประเภทของสินค้าที่ทำการจัดเก็บ การแบ่งหมวดหมู่ของประเภทภาษีในการจัดเก็บ อัตราภาษีในการจัดเก็บ เป็นต้นดังนั้น มาตรการทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบในแต่ละประเทศย่อมจะมีสาระสำคัญและหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบ (excise tax on tobacco) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏอยู่ในประเภทของภาษีสรรพสามิตสำหรับการผลิตสินค้า (manufacturers excise tax) ตามประมวลบทบัญญัติว่าด้วยการจัดเก็บภาษีอากร (Internal Revenue Code) ซึ่งเป็นภาษีที่จัดเก็บโดยหน่วยงานเฉพาะของรัฐบาลกลางที่มีชื่อว่า “Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearm”

ภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดสิ่งที่จะต้องเสียภาษีไว้ 2 ประเภท¹⁰ คือ

1) *ผลิตภัณฑ์ยาสูบ* ซึ่งกำหนดให้หมายถึง บุหรี่ซิการ์ บุหรี่ซิการ์แรต ยาสูบสำหรับกลั่นองยาสูบ และยาสูบที่ไม่มีควัน ในส่วนของยาสูบที่ไม่มีควันหมายถึง ยานัตถ์ ยาเคี้ยว

¹⁰ประภาศ คงเอียด, “กฎหมายภาษีสรรพสามิตเปรียบเทียบ,” เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต หน่วยที่ 14, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541), หน้า 434

2) กระจกที่ใช้สำหรับมวนบุหรี่ซิการ์เรต ซึ่งกฎหมายกำหนดให้หมายถึงกระจกหรือวัตถุอื่นใดที่ใช้สำหรับมวนบุหรี่ซิการ์เรต และรวมถึง กระจกที่ทำเป็นทรงกระบอกเพื่อใช้สำหรับผลิตบุหรี่ซิการ์เรต หมายถึงกระจกที่ใช้สำหรับมวนบุหรี่ซิการ์เรต แต่ได้ทำเป็นหลอดแล้วเพื่อให้พร้อมที่จะนำไปใช้ในการผลิตบุหรี่ซิการ์เรต

ผู้ผลิตหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบ กระจกที่ใช้สำหรับมวนบุหรี่ซิการ์เรต หรือกระจกที่ทำเป็นทรงกระบอกเพื่อใช้สำหรับผลิตบุหรี่ซิการ์เรตดังกล่าวมีหน้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบในอัตราดังต่อไปนี้

1. ซิการ์ขนาดเล็ก ซึ่งกำหนดน้ำหนักไม่เกิน 3 ปอนด์ต่อ 1,000 มวน จัดเก็บภาษี \$1.828 เซ็นต์ ต่อ 1,000 มวน
2. ซิการ์ขนาดใหญ่ ซึ่งกำหนดน้ำหนักเกิน 3 ปอนด์ต่อ 1,000 มวน อัตราภาษีร้อยละ 20.719 ของราคาขาย แต่ไม่เกิน \$48.75 เซ็นต์ ต่อ 1,000 มวน
3. บุหรี่ซิการ์ขนาดเล็ก ซึ่งกำหนดน้ำหนักไม่เกิน 3 ปอนด์ต่อ 1,000 มวน อัตราภาษี \$19.50 ต่อ 1,000 มวน
4. บุหรี่ซิการ์ขนาดใหญ่ ซึ่งกำหนดน้ำหนักเกิน 3 ปอนด์ต่อ 1,000 มวน อัตราภาษี \$40.95 ต่อ 1,000 มวน
5. กระจกที่ใช้สำหรับมวนบุหรี่ซิการ์เรต ซึ่งกำหนด 1 เล่ม (50 แผ่น) อัตราภาษี 1.22 เซ็นต์
6. กระจกที่ทำเป็นทรงกระบอกเพื่อใช้สำหรับผลิตบุหรี่ซิการ์เรต ซึ่งกำหนด 50 อัน อัตราภาษี 2.44 เซ็นต์
7. ยานัตถุ อัตราภาษี 58.5 เซ็นต์ ต่อน้ำหนัก 1 ปอนด์
8. ยาเคี้ยว อัตราภาษี 19.5 เซ็นต์ ต่อน้ำหนัก 1 ปอนด์
9. ยาสูบที่ใช้กับกล่องยาสูบ อัตราภาษี \$1.0969 เซ็นต์ ต่อน้ำหนัก 1 ปอนด์

หากผู้ใดได้กระทำการอันเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการกระทำผิดฐานข้อโกง การกระทำผิดฐานประกอบธุรกิจโดยผิดกฎหมาย การกระทำผิดฐานแจ้งข้อความเท็จ การกระทำผิดฐานไม่ชำระหรือปฏิเสธที่จะชำระภาษี การกระทำผิดฐานลำเลียงผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยผิดกฎหมาย การกระทำผิดฐานซื้อ รั่วไว้ มีหรือขายซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยผิดกฎหมาย การกระทำผิดฐานทำลายเครื่องหมาย ดวงตรา หรือรอยตราบนบรรจุภัณฑ์ มีโทษดังต่อไปนี้

1. โทษในทางแพ่ง คือ ต้องชดใช้ค่าเสียหาย \$1,000

2. โทษในทางอาญา คือ มีโทษปรับไม่ต่ำกว่า \$10,000 หรือจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. โทษยึดทรัพย์สิน ทั้งผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย ของกลางที่ใช้ในการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักรที่ใช้ในการกระทำความผิด เครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิด ตลอดจนวัตถุดิบ และทรัพย์สินใดๆที่ใช้ในการกระทำความผิด

เมื่อพิจารณาจากลักษณะกฎหมายภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบของประเทศไทย สหรัฐอเมริกาและประเทศไทย จะเห็นได้ว่าเป็นความแตกต่างกันหลายประการ ดังนี้

ก. ภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยสหรัฐอเมริกาเป็นภาษีที่จัดเก็บจากการผลิตสินค้า การขายปลีกสินค้า การให้บริการ และเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกันแยกตามประเภทของภาษี แต่กฎหมายภาษีสรรพสามิตของไทยได้กำหนดให้จัดเก็บเฉพาะสำหรับการผลิตสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ โดยไม่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับการขายปลีก

ข. ในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบของประเทศไทยสหรัฐอเมริกา นอกจากจะเก็บภาษีจากยาสูบโดยทั่วไปคือ บุหรี่ซิกาเรต บุหรี่ซิการ์เรต ยาสูบสำหรับกล่องยาสูบ แล้วยังเก็บภาษีจากยานัตถุ์โดยให้ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังเก็บภาษีสำหรับกระดาษที่ใช้สำหรับมวนบุหรี่ซิกาเรตและใบยาสูบด้วย ในส่วนของประเทศไทยนั้น ยานัตถุ์ไม่ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ และไม่มีการจัดเก็บภาษีสำหรับกระดาษที่ใช้สำหรับมวนบุหรี่ซิกาเรตและใบยาสูบ อย่างไรก็ตามใบยาสูบแม้จะไม่มีการจัดเก็บภาษีแต่ก็มีการควบคุมโดยการออกใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับยาสูบตั้งแต่การนำเมล็ดพันธุ์ยาสูบเข้ามาในราชอาณาจักร การเพาะปลูก การบ่ม การหั่น ตลอดจนการจำหน่ายด้วย

ค. ภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยสหรัฐอเมริกาโดยส่วนใหญ่จะจัดเก็บภาษีในอัตราตามปริมาณหรืออัตราที่กำหนดแน่นอน แต่ในส่วนของประเทศไทยจะกำหนดไว้ทั้งอัตราตามปริมาณและมูลค่า โดยให้คำนวณภาษีเปรียบเทียบกันว่าจำนวนภาษีที่คำนวณได้อันใดจะสูงกว่าระหว่างการใช้อัตราตามปริมาณและอัตราตามมูลค่า ถ้าจำนวนใดสูงกว่าก็ให้เสียภาษีในจำนวนนั้น ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 5 ทวิ

อย่างไรก็ตาม ภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยสหรัฐอเมริกาในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้จัดเก็บภาษีตามมูลค่านั้น ฐานภาษีคือราคาขายซึ่งได้บัญญัติเรื่องการกำหนดราคาขายไว้เป็นกรณี

พิเศษ คือ ราคาขายของสินค้า ให้รวมมูลค่าของการบรรจุสินค้าไว้ในภาชนะบรรจุในสภาพที่เหมาะสมและพร้อมสำหรับการส่งสินค้า แต่ไม่รวมภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระ ค่าขนส่ง ค่าประกันภัย หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการขนส่งและการส่งมอบสินค้า และค่าโฆษณาในประเทศด้วย แต่ภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยได้กำหนดฐานภาษีให้ใช้ราคาขาย ณ สถานที่ผลิตสินค้า ซึ่งราคาขายดังกล่าวจะต้องรวมภาษีที่พึงต้องชำระไว้ด้วยและไม่มีกำหนดไว้ว่าค่าใช้จ่ายในเรื่องใดที่จะไม่รวมในราคาขายที่เป็นฐานสำหรับคำนวณภาษี ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องตีความในทางปฏิบัติต่อไป¹¹

ง. ในกรณีที่ผู้ผลิตสินค้าได้ทำการผลิตและขายปลีกต่อลูกค้าโดยตรง ภาษีสรรพสามิตของประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้ราคาขายที่เป็นฐานภาษีจะต้องกำหนดขึ้นเป็นพิเศษ โดยให้นำราคาขายปลีกไปเปรียบเทียบกับราคาขายสูงสุดที่ผู้ผลิตจะขายสินค้านั้นให้กับผู้ขายส่งตามปกติทั่วไปของการค้าขาย ถ้าราคาใดต่ำกว่าให้ใช้ราคานั้นเป็นฐานในการคำนวณภาษี สำหรับภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยกรณีนี้จะถือว่าเป็นกรณีที่ไม่มีราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ถือตามราคาที่ยกขัตติกรรมสรรพสามิตประกาศกำหนดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 5 ตี (1) วรรคสอง¹²

จ. บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดมีความรุนแรงมากไม่ว่าจะเป็นโทษปรับทั้งในทางแพ่งและในทางอาญา หรือโทษจำคุกที่มีกำหนดไม่น้อยกว่า 5 ปี อีกทั้งโทษริบทรัพย์สินที่มีไว้รับแต่เพียงของกลางคือผลิตภัณฑ์บุหรี่เถื่อนหรือเครื่องจักร แต่ยังคงรวมความถึงการยึดสิ่งที่เกี่ยวข้องในการผลิตบุหรี่เถื่อนอีกด้วย

3.3.2 ประเทศแคนาดา¹³

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 464-465

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 465

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 446

ภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบปรากฏอยู่ใน Excise Act และ Excise Tax Act ซึ่งจะเก็บภาษีทั้งยาสูบที่ผลิตในประเทศและยาสูบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามสำหรับยาสูบที่ผลิตในประเทศนั้น กฎหมายได้กำหนดบทนิยามของยาสูบที่ต้องเสียภาษีไว้ คือ ผลิตภัณท์ยาสูบ (manufactured tobacco) ซึ่งหมายถึง ผลิตภัณท์ยาสูบทุกชนิดที่ผลิตขึ้นจากใบยา รวมถึงบุหรี่ยิกาแรตและยานัตถุ์ แต่ไม่รวมถึงซิการ์ที่ได้กำหนดบทนิยามไว้โดยเฉพาะต่างหาก

บทบัญญัติของ Excise Act ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมผลิตภัณท์ยาสูบไว้ด้วยเช่น เรื่องใบอนุญาต และหนังสืออนุญาตต่างๆ รวมทั้งการระบุน้ำหนักความบวมบวมของผลิตภัณท์ยาสูบ แบบรายการภาษี การยื่นแบบรายการภาษี และการคำนวณภาษี ตลอดจนอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานด้วย

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับผลิตภัณท์ยาสูบและซิการ์ที่ผลิตในประเทศคือ ผู้ผลิต ซึ่งความรับผิดชอบจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อผลิตภัณท์ยาสูบและซิการ์ได้ผลิตเสร็จสิ้นแล้ว การเสียภาษีสำหรับผลิตภัณท์ยาสูบในประเทศนั้นกฎหมายกำหนดให้จัดเก็บภาษีสำหรับใบยาสูบ ซึ่งผู้มีหน้าที่เสียภาษีคือผู้ที่นำใบยาสูบมาบรรจุหีบห่อโดยความรับผิดชอบจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อใบยาสูบนั้นได้ถูกห่อหุ้มหรือบรรจุเพื่อนำไปบริโภค

ในส่วนที่เกี่ยวกับยาสูบนำเข้านั้น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีคือผู้นำเข้า กฎหมายได้กำหนดอัตราภาษีสำหรับยาสูบไว้ 5 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 ผลิตภัณท์ยาสูบทุกชนิดนอกจากบุหรี่ยิกาแรต จะเก็บภาษีในอัตรา \$53.981 ต่อ 1 กิโลกรัม

ประเภทที่ 2 บุหรี่ยิกาแรตที่มีน้ำหนักไม่เกิน 1,361 กรัม ต่อจำนวน 1,000 มวน จะเก็บภาษีในอัตรา \$27.475 ต่อจำนวน 1,000 มวน

ประเภทที่ 3 บุหรี่ยิกาแรตที่มีน้ำหนักเกิน 1,361 กรัม ต่อจำนวน 1,000 มวน จะเก็บภาษีในอัตรา \$29.374 ต่อจำนวน 1,000 มวน

ประเภทที่ 4 บุหรี่ยิกาแรตจะเก็บภาษีในอัตรา \$14.786 ต่อจำนวน 1,000 มวน

ประเภทที่ 5 ใบยาสูบจะเก็บภาษีในอัตรา \$1.572 ต่อ 1 กิโลกรัม

หากผู้ใดได้กระทำการอันเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มีโทษดังต่อไปนี้

1. ผู้ใดการประกอบกิจการยาสูบโดยไม่มีใบอนุญาต ซื่อ หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยไม่มีใบอนุญาต ต้องถูกปรับไม่น้อยกว่า \$50,000 แต่ไม่เกิน \$1,000,000 หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ
2. ผู้ใดขาย เสนอขาย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยมิได้เปิดแสดงมภ์ยาสูบ ต้องถูกปรับเป็นอัตราร้อยละ 16 ของจำนวนมวนบุหรี่ทั้งหมดที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

การจัดเก็บภาษีสำหรับยาสูบนั้น กฎหมายได้กำหนดให้ใช้แสตมป์ยาสูบหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีเพื่อใช้ในการควบคุมการจัดเก็บภาษีด้วย ซึ่งได้มีการกำหนดรายละเอียดไว้ในกฎหมายว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดใดต้องใช้แสตมป์ยาสูบหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี

สำหรับการจัดเก็บภาษีสำหรับยาสูบที่กำหนดไว้ใน Excise Tax Act นั้นเป็นการจัดเก็บภาษีสำหรับการบริโภคหรือการขาย อีกทั้งยังได้กำหนดให้จัดเก็บภาษีสำหรับยาสูบที่ส่งออกไปยังต่างประเทศด้วยเช่น เก็บภาษีในอัตรา 4 เซ็นต์สำหรับบุหรี่ยิกาแรต ส่วนผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ จะเก็บในอัตรา \$26.667 ต่อ 1 กิโลกรัม เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากลักษณะกฎหมายของประเทศแคนาดาและประเทศไทย จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันหลายประการ¹⁴ ดังนี้

ก. ภาษีสรรพสามิตของประเทศแคนาดาและภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยเป็นภาษีสำหรับการผลิตและนำเข้าสินค้า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจึงเป็นผู้ผลิตและผู้นำเข้าซึ่งสินค้าที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศแคนาดาได้กำหนดไว้เพิ่มเติมว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศและนำเข้าซึ่งผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้ขายให้แก่ผู้ขายส่งที่ได้รับใบอนุญาต จะยังไม่มีควมรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียภาษี แต่เมื่อผู้ขายส่งที่ได้รับใบอนุญาตได้ขาย นำไปใช้เอง หรือนำสินค้านั้นไปให้ผู้อื่นเช่า หน้าที่เสียภาษีก็จะเกิดขึ้นซึ่งผู้มีหน้าที่เสียภาษีคือผู้ขายส่งที่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว แต่กฎหมายสรรพสามิตของไทยไม่ว่าผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะขายสินค้าให้แก่ผู้ใดก็ไม่เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ในการเสียภาษี กล่าวคือภาระการเสียภาษีก็ยังคงเป็นหน้าที่ของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 466-468

ข. ภาษีสรรพสามิตของประเทศแคนาดาโดยทั่วไปกำหนดให้คำนวณภาษีตามมูลค่าหรือปริมาณของสินค้า แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นการคำนวณภาษีโดยใช้ฐานภาษีและอัตราภาษีตามมูลค่า กล่าวคือสินค้าที่ผลิตในประเทศจะใช้ราคาขายของสินค้าเป็นฐานในการคำนวณภาษี ซึ่งราคาขายนั้นจะรวมค่าใช้จ่ายอื่นใดที่ผู้ซื้อต้องชำระให้แก่ผู้ขายนอกเหนือจากราคาสินค้าไม่ว่าจะชำระในเวลาเดียวกับการชำระราคาสินค้าหรือไม่ และให้รวมถึงค่าโฆษณา ค่าบริการ ค่าประกัน และค่าธรรมเนียมอื่นใดที่ผู้ขายได้เรียกเก็บจากผู้ซื้อด้วย ตลอดจนกำหนดให้รวมภาษีสรรพสามิตที่ต้องชำระไว้ในฐานภาษีด้วย

ส่วนราคาที่ใช้ในการคำนวณภาษีสำหรับสินค้านำเข้า คือราคาที่ใช้ในการคำนวณภาษีศุลกากร บวกด้วยภาษีศุลกากรที่ต้องชำระสำหรับสินค้านั้น นอกจากนี้ ราคาขายของสินค้าทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจะรวมทั้งมูลค่าของหีบห่อ กล่อง ขวด หรือภาชนะบรรจุอื่นๆ ด้วย แต่ราคาสินค้าที่ผลิตในประเทศจะไม่รวมค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่ผู้ผลิตสินค้าจะต้องจ่ายให้แก่รัฐเช่น ค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบสินค้า หรือค่าธรรมเนียมในการปิดแถมบัพหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีสำหรับสินค้า เป็นต้น ไว้ในฐานที่ใช้คำนวณภาษีด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับฐานภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในกรณีสินค้าที่ผลิตในประเทศ ภาษีสรรพสามิตของประเทศแคนาดาจะกำหนดนิยามของราคาขายไว้โดยชัดแจ้ง ว่ารวมถึงค่าใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง ส่วนภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยกำหนดให้ถือราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรม หรือราคาขาย ณ สถานที่ผลิตเป็นฐานในการคำนวณภาษี แต่ไม่ได้กำหนดบทนิยามไว้ซึ่งทำให้ไม่มีความชัดเจน สำหรับฐานภาษีในกรณีสินค้านำเข้านั้นจะใช้หลักเกณฑ์เดียวกันทั้งของประเทศไทยและประเทศแคนาดาคือใช้ราคาที่เป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษีศุลกากรบวกด้วยภาษีศุลกากรที่ต้องชำระ แต่มีข้อที่ต่างกันคือภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยจะรวมภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระไว้ในฐานภาษีสำหรับสินค้านำเข้าด้วย

ค. กฎหมายภาษีสรรพสามิตของประเทศแคนาดาได้กำหนดกรณีที่มีความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษียังไม่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งของไทยมิได้กำหนดไว้ ดังนี้

- สินค้าที่ผู้ผลิตซึ่งได้รับใบอนุญาต จำหน่ายให้แก่ผู้ผลิตซึ่งได้รับใบอนุญาตอีกคนหนึ่ง เพื่อนำไปเป็นส่วนประกอบในการผลิตสินค้าอีกประเภทหนึ่ง
- สินค้าที่นำเข้าโดยผู้ผลิตซึ่งได้รับใบอนุญาตเพื่อนำไปใช้ในการผลิตสินค้าอื่น
- สินค้าที่นำเข้าโดยผู้ขายส่งซึ่งได้รับใบอนุญาตซึ่งมิได้นำไปใช้เองหรือให้บุคคลอื่นเช่า

- สินค้าที่ผู้ผลิตซึ่งได้รับใบอนุญาต จำหน่ายให้แก่ผู้ขายส่งซึ่งได้รับใบอนุญาต ที่มีได้นำไปใช้เองหรือให้บุคคลอื่นเช่า
- สินค้าที่ผู้ขายส่งซึ่งได้รับใบอนุญาต จำหน่ายให้แก่ผู้ผลิตซึ่งได้รับใบอนุญาต เพื่อนำไปใช้ในการผลิตสินค้าอื่น

ซึ่งกฎหมายภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยกำหนดให้ความรับผิดในอันที่จะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นทันทีเมื่อนำสินค้าออกจากโรงงานอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน ไม่ว่าจะนำไปใช้ในการใด แม้แต่การขายสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรายอื่นเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบในการผลิตสินค้าอื่น ก็ยังมีหน้าที่ต้องเสียภาษี แต่จะได้รับการลดหย่อน หรือเครดิตภาษีที่ได้เสียภาษีไว้แล้วในภายหลังตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

3.3.3 ประเทศญี่ปุ่น¹⁵

เมื่อได้ทำการพิจารณาถึงลักษณะของภาษีในประเทศญี่ปุ่นแล้วส่วนใหญ่จะเน้นหลักในเรื่องการจัดเก็บภาษีที่ไม่เป็นผลดีต่อผู้บริโภคในทางสุขภาพหรือศีลธรรมและสินค้าฟุ่มเฟือย อันเป็นหลักทั่วไปของภาษีสรรพสามิต สำหรับภาษีสรรพสามิตของประเทศญี่ปุ่นอาจแบ่งลักษณะของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ภาษีสุรา (liquor tax)
- 2) ภาษีทางอ้อมอื่นๆ (other indirect tax)

โดยภาษียาสูบจัดเป็นภาษีทางอ้อมอื่นๆ ซึ่งได้กำหนดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีของญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 1989

ภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบนั้นเป็นการจัดเก็บภาษีสำหรับยาสูบ บุหรี่ซิการ์ บุหรี่ซิกาเรต และผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ บุคคลที่มีหน้าที่เสียภาษีคือผู้ผลิตสำหรับยาสูบที่ผลิตในประเทศ หรือผู้นำผลิตภัณฑ์ยาสูบออกจากสถานที่เก็บซึ่งยังมิได้เสียภาษีสำหรับยาสูบนำเข้า โดยกฎหมายกำหนดให้ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อนำยาสูบออกจากโรงงานผลิตสำหรับยาสูบที่ผลิตในประเทศ หรือเมื่อนำผลิตภัณฑ์ยาสูบออกจากสถานที่เก็บซึ่งยังมิได้เสียภาษีสำหรับยาสูบนำเข้า โดยอัตราภาษียาสูบที่ต้องชำระในปัจจุบันเท่ากับ 3,126 เยนต่อ 1,000 หน่วย ไม่ว่าจะเป็ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทใดก็ตาม

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 454

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีไม่ทำการชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ย่อมก่อให้เกิดความรับผิดดังนี้

1. ความรับผิดในทางแพ่ง กฎหมายได้กำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมเนื่องจากการชำระล่าช้าในอัตราร้อยละ 14.6 ต่อปีจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จสิ้น และหากเป็นกรณีการขอลงหรือเลี้ยงภาษีที่ต้องชำระ กฎหมายได้กำหนดเบี้ยปรับไว้ในอัตราร้อยละ 35 ของจำนวนเงินที่จะต้องชำระ

2. ความรับผิดในทางอาญา กฎหมายได้กำหนดให้มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 500,000 เยน หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือทำลายทรัพย์สินที่ได้มีการหลีกเลี่ยงภาษี และหากผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ในการแสดงข้อมูล หรือขัดขวางการสอบสวนของเจ้าหน้าที่กฎหมายได้กำหนดให้มีโทษปรับไม่เกิน 100,000 เยน รวมถึงกรณีที่ผู้แทนนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิด นิติบุคคลดังกล่าวย่อมต้องชำระค่าปรับในอัตราเดียวกันกับผู้กระทำความผิดนั้นด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่า ภาษีสรรพสามิตของประเทศญี่ปุ่นจะมีการบัญญัติกฎหมายไว้แยกตามประเภทของสินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษี แต่กฎหมายภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยจะมีทั้งที่กำหนดให้จัดเก็บภาษีแยกตามรายสินค้า ยาสูบซึ่งจัดเก็บตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 เป็นต้น ส่วนสินค้าอื่นๆ จะกำหนดให้รวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกันคือ พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527¹⁶

อัตราภาษีสรรพสามิตของญี่ปุ่นจะกำหนดไว้ทั้งอัตราตามปริมาณและอัตราตามมูลค่า ในกรณีที่ต้องเสียภาษีตามมูลค่านั้นกฎหมายกำหนดให้ใช้ราคาขายเป็นฐานในการคำนวณภาษี ซึ่งจะแตกต่างกับภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยที่โดยทั่วไปจะกำหนดไว้ทั้งอัตราตามปริมาณและอัตราตามมูลค่า แต่จำนวนภาษีให้ถือตามจำนวนที่คำนวณได้สูงกว่าเป็นภาษีที่จะต้องชำระตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 5 ทวิ¹⁷

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 469

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 470

บทที่ 4

วิเคราะห์สภาพบังคับ ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เถื่อน

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เถื่อนทำให้รัฐสูญเสียรายได้เนื่องจากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจำนวนนับพันล้านบาทต่อปี อันเป็นการส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งการค้ามนุษย์เถื่อนยังเป็นการกระทำความผิดของผู้มีอิทธิพลและมีลักษณะเป็นขบวนการเกี่ยวเนื่องกับต่างประเทศที่แสวงหาผลประโยชน์จำนวนมหาศาลที่มีขอบด้วยกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาต่อตัวผู้กระทำความผิดและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำมาตรากฎในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดดังกล่าว

4.1 ความเป็นมาและแนวคิดของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน

คำว่า “การฟอกเงิน” (money laundering) เป็นถ้อยคำซึ่งเป็นที่รู้จักกันมากกว่า 60 ปีในเหล่าองค์กรอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผู้ที่คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงินดังกล่าวนี้ได้แก่ นายเมเยอร์ แลนสกี (Mayer Lansky) อันมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือที่มักเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” (dirty money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรมหรือธุรกรรมเพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือที่เรียกกันว่า “เงินสะอาด” (clean money) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการขจัดร่องรอยของผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายโดยผ่านขั้นตอนของการโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ดังกล่าวกลายเป็นรายได้ที่ชอบด้วย

กฎหมายในที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” เป็นเล่ห์เหลี่ยมเพื่อการสร้างและปกปิดผลประโยชน์อันมหาศาลซึ่งมีที่มาจากการประกอบอาชญากรรม¹

ในปัจจุบันมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” ไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

การฟอกเงิน คือ การกระทำใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ซึ่งมีที่มาจากการกระทำความผิดใดๆ เปลี่ยนสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย²

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยนเงินได้ที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ผิดกฎหมาย เกิดดอกผลแล้วจึงย้อนกลับไปประกอบอาชญากรรมอีก³

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมายและยังหมายรวมไปถึงการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย⁴

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเสมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายเพราะผู้กระทำผิดกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบถึงแหล่งที่มาของ

¹ สีหนาท ประยูรรัตน์, “ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพลในประเทศไทย”, เอกสารประกอบการศึกษาทางวิชาการ (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกิจการยุติธรรมและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน), หน้า 20-21.

² ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชนรุ่นที่ 9 (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 10.

³ วีระพงษ์ บุญญเษาศ, “กฎหมายฟอกเงินกับความจำเป็นที่ต้องพิจารณา,” ประชาชาติธุรกิจ(วันที่ 19 – 21 พฤษภาคม 2537): 12.

⁴ สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร: ส.เอเชีย เพลส, 2542), หน้า 61.

ทรัพย์สินจึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สินอันจะช่วยการปิดบังการกระทำความผิดของตนได้อีกด้วย นอกจากนี้ทรัพย์สินอื่นที่ได้กลายเป็นเงินสะอาดแล้วผู้กระทำความผิดกฎหมายก็สามารถใช้เป็นทุนในการขายหรือเช่าอสังหาริมทรัพย์และคุ้มครองความมั่นคงให้กับอสังหาริมทรัพย์ของตนด้วย⁵

ความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 5 “ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน”

จากบทบัญญัติข้างต้นได้บัญญัติให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นนอกจากเป็นการกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด อีกทั้งการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้นแล้ว การกระทำความผิดฐานฟอกเงินยังรวมถึงการช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนการกระทำความผิดขณะกระทำความผิด หรือหลังการกระทำความผิด เพื่อมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐานด้วย

ผู้เขียนจึงอาจสรุปความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” จากที่กล่าวมาทั้งหมดได้ว่า การฟอกเงิน คือ การนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้มากระทำการใดๆ เพื่อให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่อาจพิสูจน์ว่าได้มาโดยทุจริตอันทำให้ตนไม่ต้องรับโทษ

⁵ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543), หน้า

4.1.2 รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน

เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นจำนวนเงินมหาศาลอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดแล้ว ผู้กระทำความผิดจะทำการจัดสรรเงินดังกล่าวเป็นส่วนๆ และใช้วิธีการฟอกเงินในหลายรูปแบบเพื่อมิให้เป็นที่ยึดสงสัย จากนั้นจึงนำเงินที่ได้จากการฟอกมารวมกันอีกครั้งหนึ่ง หรือนำมารวมกับเงินที่สะอาด หรือผ่านกระบวนการทางธุรกิจแล้วนำไปใช้ประกอบอาชญากรรมในรูปแบบอื่นๆ ต่อไป โดยรูปแบบและวิธีการฟอกเงินจะถูกปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และความรู้ความสามารถ เทคนิคของผู้ประกอบการ ตลอดจนการใช้ตำแหน่งหน้าที่อันเป็นช่องทางในการดำเนินงาน ทำให้การฟอกเงินนั้นมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นซึ่งยากต่อการตรวจพบ โดยการฟอกเงินมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เช่น

1) การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ เป็นการนำเงินสดที่ได้มาโดยไม่สุจริตพกติดตัวไปซึ่งเป็นลักษณะการฟอกเงินที่นิยมกันมากในสมัยก่อน แต่เนื่องจากปัจจุบันเงินสดที่ได้จากการกระทำความผิดมีจำนวนมาก การเคลื่อนย้ายเงินสดจึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก อาจถูกตรวจพบได้ง่าย ประกอบกับประเทศต่างๆ เริ่มมีมาตรการควบคุมอันเป็นการกำกับดูแลการทำธุรกรรมด้วยเงินสดจึงทำให้การฟอกเงินในลักษณะนี้ลดน้อยลง ดังนั้นการใช้เงินสดจึงกระทำเฉพาะในบางประเทศที่ไม่เคร่งครัดในการควบคุม หรือผู้กระทำความผิดอาจอาศัยผ่านทางพรมแดนระหว่างประเทศโดยติดสินบนเจ้าพนักงานเป็นหนทางหลีกเลี่ยง

2) การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ เป็นวิธีหลักโดยทั่วไปที่นิยมใช้ในการฟอกเงินซึ่งการฝากเงินมักจะใช้นามแฝงหรือใช้ชื่อปลอมเพื่อป้องกันการสืบหาเจ้าของที่แท้จริงได้ วิธีการนี้นิยมใช้ในประเทศที่ไม่เข้มงวดต่อการเปิดเผยชื่อที่แท้จริงของเจ้าของธุรกิจหรือเจ้าของบัญชีและไม่มีการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานถึงธุรกรรมที่มีมูลค่าค่อนข้างสูง อันเป็นจุดอ่อนและก่อให้เกิดความสะดกในการใช้สถาบันการเงินเครื่องมือเพื่อการฟอกเงินได้

3) การนำเงินสดไปฝากไว้กับสถาบันการเงินต่างประเทศ เป็นการนำเงินสดไปฝากไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงินในต่างประเทศเพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมายไหลเวียนอยู่ในระบบทางการเงินของประเทศดังกล่าวและโอนกลับมายังอาชญากร ซึ่งเงินสดที่ได้มาจากการกระทำความผิดเหล่านั้นจะถูกแปรสภาพเป็นเงินที่สุจริตทันที วิธีการในลักษณะดังกล่าวนี้มักใช้กันมากในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เข้มงวด

4) การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นเพื่อทำธุรกิจบังหน้า เป็นการจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นเพื่อทำธุรกิจที่ถูกกฎหมายเพื่อบังหน้าในการฟอกเงินโดยมีการนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมายเข้าไปลงทุนในกิจการดังกล่าวแล้วนำผลกำไรที่ได้มาใช้ จึงทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการได้เงินมาโดยสุจริต

5) การฟอกเงินในรูปแบบอื่นๆ เช่น การนำเงินไปซื้อกิจการที่มีผลประกอบการขาดทุนแต่ธุรกิจกลับมีรายรับเป็นเงินสด เช่น โรงแรม กิจการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ภัตตาคาร ร้านค้าปลีก เป็นต้น ซึ่งต่อไปธุรกิจเหล่านี้จะกลับฟื้นตัวขึ้นเพราะอาศัยดอกผลจากเงินผิดกฎหมายดังกล่าว หลังจากนั้นจึงค่อยถ่ายเทเงินออกไปใช้ หรือการนำเงินไปซื้อตราสารที่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ซึ่งตราสารนั้นไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออก ทำให้ยากแก่การสืบหาผู้ที่ซื้อและผู้รับเงินตามตราสารนั้น นอกจากนี้แล้วปัจจุบันเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้การโอนเงินในระบบสื่อสารทางอากาศมีการควบคุมน้อยกว่ารายการเงินสด รายการโอนเงินต่างๆ จะมุ่งเน้นที่ความเร็วแต่ประการเดียว พนักงานโอนเงินจะไม่รู้จักลูกค้าและไม่ทราบวัตถุประสงค์ในการโอนเงิน ดังนั้นวิธีการดังกล่าวจึงอาจเป็นช่องทางหลบซ่อนเงินผิดกฎหมายของนักฟอกเงินได้เป็นอย่างดี

4.2 หลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานและการพิจารณากับความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อน

4.2.1 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย

การนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับนั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นครอบคลุมถึงการกระทำความผิดมากน้อยเพียงใด ซึ่งการกำหนดให้ความผิดอาญาฐานใดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นย่อมเป็นการส่งผลกระทบต่อประชาชนและการประกอบธุรกิจที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คำว่า ความผิดมูลฐาน (Predicate Offences) นั้น ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยมิได้ให้คำนิยามหรือคำจำกัดความไว้เป็นการเฉพาะ และแม้แต่ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ออกโดยองค์การสหประชาชาติเพื่อเป็นรูปแบบให้แต่ละประเทศนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในที่เรียกว่า United Nations Model Law On Money Laundering (UN MODEL LAW) ก็มิได้กำหนดความหมายของคำว่าความผิดมูลฐานไว้เช่นเดียวกัน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยนั้น

ระบุเพียงว่าความผิดอาญาใดเป็นความผิดมูลฐาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดมูลฐานคือความผิดอาญาที่เป็นมูลเหตุ เป็นที่มา หรือเป็นฐานก่อให้เกิดหรือให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากการกระทำความผิด หลังจากนั้นก็มีกรนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวไปทำการโอนหรือเปลี่ยนสภาพหรือกระทำได้ด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดอำพรางที่มาของเงินหรือทรัพย์สินนั้นๆ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เรียกว่าการฟอกเงิน⁶

ดังนั้นความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นจึงเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับความผิดอาญาที่ได้กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน หากความผิดต่างๆ ที่ได้กระทำลงนั้นแม้จะเป็นความผิดที่สำคัญและร้ายแรงเพียงใดแต่ถ้าไม่ใช่ความผิดที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้วก็ไม่สามารถนำเอามาตรการต่างๆ ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับได้ ส่วนการที่ประเทศใดจะบัญญัติความผิดมูลฐานไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีจำนวนฐานความผิดมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาชญากรรมนั้นๆ ว่ามีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างไร เนื่องจากแต่ละประเทศมีปัจจัยพื้นฐานแตกต่างกันออกไปตามโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาพทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และทรัพยากรทางธรรมชาติ ทำให้การกำหนดความผิดมูลฐานในประเทศใดประเทศหนึ่งไม่อาจนำไปใช้กำหนดความผิดมูลฐานในอีกประเทศอื่น ๆ ได้ทั้งหมด เพียงแต่สามารถนำมาเป็นแนวทางหรือแนวคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานได้เท่านั้น

4.2.2 การพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เถื่อน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการกำหนดความผิดมูลฐานถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเนื่องจากการกำหนดความผิดมูลฐานนั้น

⁶ สีหนาท ประยูรรัตน์, “ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพลในประเทศไทย,” เอกสารประกอบการศึกษาทางวิชาการ (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกิจการยุติธรรมและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน), หน้า 50.

ทำให้เกิดความชัดเจนในการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับ ดังนั้นในการกำหนดความผิดมูลฐานจึงมีแนวคิดที่ว่าควรเป็นการกระทำ ความผิดอาญาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กร อาชญากรรม

ปัจจุบันอาชญากรรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของการกระทำและรูปแบบของ ผู้กระทำไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง การกระทำความผิดตามลำพัง เฉพาะตัวบุคคลได้กลายเป็นการกระทำความผิดของกลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งในลักษณะขององค์กร ที่เรียกว่า “องค์กรอาชญากรรม” (organized crime) ก่อให้เกิดการกระทำความผิดร้ายแรงต่างๆ ที่ กระทบต่อสังคมในวงกว้างมากขึ้น

องค์กรอาชญากรรมประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรโดย มีรูปแบบของการบริหารองค์กรเป็นไปอย่างมีระบบ รวมทั้งมีอำนาจในการบังคับบัญชาที่ถูกปกปิด รักษาไว้เป็นความลับและมีโครงสร้างของการทำงานที่สลับซับซ้อน บุคคลในองค์กรอาชญากรรมมี ความเคร่งครัดต่อกฎ ระเบียบ และวินัย มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการช่วย การกระทำผิด มีการดำเนินงานเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศและมีความเกี่ยวข้องกับนักการเมือง นักธุรกิจ ผู้มีวิชาชีพต่างๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของ รัฐและมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จำนวนมากจากการกระทำผิด ทำให้เป็น การยากต่อการดำเนินการสืบสวนสอบสวนและจับกุม นอกจากนี้ในองค์กรอาชญากรรมบางองค์กร ที่มีความมั่นคงมาก มักจะขยายเครือข่ายของตนและขยายขอบเขตของการกระทำผิดให้ กว้างขวางมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็น “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” (transnational organized crime) ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายยิ่งกว่าองค์กรอาชญากรรมทั่วไป

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกระทำผิดในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรมนั้น ก่อให้เกิดผลประโยชน์มหาศาล และผลประโยชน์มหาศาลเหล่านั้นก็จะถูกเปลี่ยนสภาพด้วย รูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้ใดก็ตามหลงเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายอันเป็น การฟอกเงิน แล้วนำไปใช้เป็นทุนในการกระทำผิดต่อไปจึงทำให้เกิดเป็นวงจรของการ ประกอบอาชญากรรมที่ยากแก่การป้องกันและปราบปราม เงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดจำนวนมากอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรอาชญากรรมสามารถอยู่รอดและ

ดำเนินการต่อไปได้ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเป็นแนวคิดใหม่ที่นำมาใช้ในการตรวจราชการประกอบอาชญากรรมและจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นมีมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการขยายหลักเกณฑ์การจับทรัพย์สินตามหลักทั่วไปของประมวลกฎหมายอาญาทำให้สามารถสกัดกั้นและตัดวงจรทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมทำให้องค์กรอาชญากรรมไม่สามารถกระทำความผิดต่อไปได้เนื่องจากขาดเงินทุนในการกระทำความผิด

ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมเป็นลักษณะแรก

จากการศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการในการค้าบุนหรือเถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตในบทที่ 2 พบว่าปัจจุบันการการค้าบุนหรือเถื่อนได้มีการปรับเปลี่ยน รูปแบบและพฤติกรรมในการกระทำความผิดไปในรูปของขบวนการกระทำความผิดหรือที่เรียกว่าองค์กรอาชญากรรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตค้าบุนหรือ ผู้ประกอบการกิจการค้าบุนหรือที่ผิดกฎหมาย ผู้ผลิตบุนหรือเถื่อนทั้งในประเทศและต่างประเทศ นักการเมือง ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนในทุกจริต โดยมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างเป็นระบบและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือในการผลิตบุนหรือเถื่อน มีการดำเนินงานเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศและมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จำนวนมากจากการกระทำความผิด จึงทำให้เป็นการยากต่อการดำเนินการจับกุมและปราบปราม นอกจากนี้ในบางองค์กรอาชญากรรมการค้าบุนหรือเถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตที่มีความมั่นคงและมีผลกำไรจำนวนมากจากการกระทำความผิดแล้วก็มักจะขยายเครือข่ายของตนและขยายขอบเขตการกระทำความผิดให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบและวิธีการดำเนินการในการค้าบุนหรือเถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตนั้นมีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานเนื่องจากเป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

4.2.2.2 ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับ ผลตอบแทนสูง

การประกอบอาชญากรรมในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จำนวนมหาศาลจากการกระทำความผิด ซึ่งผลประโยชน์จำนวนมหาศาลเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรอาชญากรรมมีความแข็งแกร่งและคงอยู่ต่อไปได้ โดยรายได้จำนวนมหาศาลเหล่านี้ นอกจากจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศแต่อย่างใดแล้ว ในทางตรงกันข้ามผลประโยชน์ดังกล่าวกลับเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมเนื่องจาก⁷

1.เงินได้จากการประกอบธุรกิจอาชญากรรมที่มีผลประโยชน์ตอบแทนจำนวนมหาศาลถูกนำไปสู่การสร้างอิทธิพลให้แก่ผู้กระทำความผิดต่อไปอีกโดยการติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือแม้แต่การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองเพื่อเข้าไปขัดขวางกระบวนการทางกฎหมายในการเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและกลุ่มของตน ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถพบเห็นได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2.เงินได้จากการประกอบธุรกิจอาชญากรรมที่มีมูลค่ามหาศาลนี้มีความสำคัญในการคงอยู่ขององค์กรอาชญากรรมเพราะการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลในองค์กรอาชญากรรมนั้น ต้องมีผลประโยชน์ในด้านทรัพย์สินเป็นพื้นฐาน ดังนั้นเงินได้จำนวนมหาศาลจึงถูกนำไปใช้เพื่อการดำเนินงานในองค์กรอาชญากรรมนั่นเอง

3.เงินได้จากการประกอบธุรกิจอาชญากรรมที่มีมูลค่ามหาศาลส่วนหนึ่งจะถูกนำไปใช้ลงทุนในวงการธุรกิจประเภทอื่นๆ ที่ถูกกฎหมาย ในท้ายที่สุดเงินได้จากการดำเนินการดังกล่าวเหล่านี้ก็จะถูกนำกลับไปใช้เป็นต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมขึ้นใหม่อีกครั้ง จึงทำให้เกิดเป็นวงจรของการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่นำเอามาตรการทางแพ่งมาบังคับใช้เพื่อดำเนินการยับยั้งหรือปราบปรามผู้ประกอบอาชญากรรมเพื่อตัดโอกาสมิให้นำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปใช้ในการกระทำความผิดซ้ำอีกหรือ

⁷ วีระพงษ์ บุญญภาส, “ประเทศไทยกับความจำเป็นต้องมีกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน,” วารสาร ป.ป.ส. (2539): 45.

เพื่อมิให้นำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปใช้ในประโยชน์ของผู้กระทำความผิด
เอง

ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมใดๆ ทำ
ให้ได้รับผลตอบแทนสูงเป็นอีกลักษณะหนึ่งของการกระทำผิดอาญาที่กำหนดให้เป็นความผิดมูล
ฐาน

จากสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการค้าบุนหรือเถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตตามที่ได้
ศึกษามาในบทที่ 2 แล้วนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ลักลอบค้าบุนหรือเถื่อนได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูง ซึ่ง
ผลประโยชน์ตอบแทนนั้นมาจากส่วนต่างของการขายปลีกที่มีราคาสูงและต้นทุนการผลิตที่มีราคา
ต่ำ เช่น ต้นทุนการผลิตบุนหรือกรองทิพย์ 90 ของโรงงานยาสูบเฉลี่ย 5 บาทต่อซอง ในขณะที่ต้นทุน
การผลิตบุนหรือปลอมเฉลี่ยเพียง 3 บาทต่อซองเท่านั้น แต่ราคาขายปลีกเท่ากับบุนหรือที่ผลิตโดย
โรงงานยาสูบซึ่งถูกต้องตามกฎหมายคือ ราคาของละ 42 บาท ดังนั้นเมื่อหักต้นทุนการผลิตแล้ว
ผู้ค้าบุนหรือเถื่อนจะมีกำไรเฉลี่ยซองละ 39 บาทโดยไม่ต้องเสียภาษีใดๆ ให้แก่รัฐ ในขณะที่โรงงาน
ยาสูบจะมีรายได้เฉลี่ยจากการขายบุนหรือเพียงซองละ 3.14 บาทเท่านั้น ส่วนที่เหลือประมาณ 38.86
บาท เป็นส่วนที่จะต้องจ่ายให้กับรัฐในรูปของภาษีสรรพสามิตหรือค่าแสตมป์ยาสูบ (ประมาณ
35.86 บาท) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้จ่ายแทนผู้ประกอบการค้ายาสูบ ภาษีอากรขาเข้า ภาษี
โรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีเงินได้จ่ายชำระแทนบริษัทไปยาต่างประเทศ ภาษี
องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ อีกทั้งปริมาณการ
ขายบุนหรือของโรงงานยาสูบลดลงอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามการที่มูลค่าของการขายบุนหรือในช่วงปี
พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2546 มีปริมาณเพิ่มขึ้นนั้นเนื่องจากทางรัฐบาลได้มีนโยบายในการปรับภาษี
สรรพสามิตให้สูงขึ้นถึง 2 ครั้งติดต่อกันคือ วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ปรับจากราคาของละ 29
บาท เป็น 31 บาท และวันที่ 24 มีนาคม 2544 ปรับราคาเพิ่มเป็นซองละ 35 บาท) ซึ่งจำนวนเงินที่
ลดลงไปดังกล่าวนี้ถือเป็นตัวเลขที่สูงมาก ซึ่งตัวเลขความเสียหายดังกล่าวยังไม่รวมถึงความ
เสียหายในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถตรวจพบหรือจับกุมเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย
ดำเนินคดีไว้ด้วย โดยมีการคาดการณ์ไว้ว่าความเสียหายที่แท้จริงในแต่ละปีคงมีจำนวนมหาศาล
ซึ่งรายได้จำนวนมหาศาลเหล่านี้จะถูกนำไปสร้างอิทธิพลให้แก่ผู้กระทำความผิด มีการติดสินบน
เจ้าพนักงานของรัฐเพื่อเข้าทำการขัดขวางในการดำเนินการทางกฎหมายแก่ประโยชน์ของตนหรือ
กลุ่มของตน และเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการค้าบุนหรือเถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตจำนวน
มหาศาลเหล่านี้ก็จะถูกนำกลับไปเป็นต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมขึ้นมาใหม่อีก จึงทำให้

เกิดเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม ดังนั้นจะเห็นการค้า บุหรี่เถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตนั้นมีลักษณะของการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับ หลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงินเนื่องจากเป็นความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทน สูง

4.2.2.3 ความผิดที่มีลักษณะของการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การ ปราบปราม

จากการประกอบอาชญากรรมธรรมดา (street crime) นั้นได้มีการพัฒนาไปสู่การ ประกอบอาชญากรรมในรูปแบบและวิธีการขององค์กรอาชญากรรม (organized crime) ที่มีความ สลับซับซ้อนในขบวนการ มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ใช้ เทคนิคขั้นสูงซึ่งมีประสิทธิภาพในการกระทำความผิด มีวิธีการทำลายพยานหลักฐานที่ยากต่อการ ติดตามร่องรอย และมีวัตถุประสงค์ในการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นจำนวนมหาศาลและได้มี การนำผลตอบแทนดังกล่าวย้อนกลับมาเป็นต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมอื่นๆ ต่อไป จึงทำ ให้ยากต่อการป้องกันและปราบปราม นอกจากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนั้นยังอาจเกิดจากการไม่มี กฎหมายมาบังคับใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือมี กฎหมายเฉพาะสำหรับความผิดนั้นแล้วแต่กฎหมายดังกล่าวไม่สามารถนำมาปรับใช้กับลักษณะ ของการกระทำความผิดในปัจจุบันได้ หรือสามารถบังคับใช้ได้แต่ไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้ ผู้กระทำความผิดเกรงกลัว เนื่องจากบทลงโทษนั้นไม่เหมาะสมกับลักษณะของการกระทำความผิด ดังนั้นจึงมีการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมา บังคับใช้กับองค์กรอาชญากรรมเพื่อทำลายแหล่งเงินทุนของ องค์กรอาชญากรรม อีกทั้งมีการ ขยายหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานให้กว้างขวางขึ้นและมีการนำเอามาตรการพิเศษต่างๆ มาใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลหรือหลักฐานต่างๆ ในการกระทำความผิดอีกด้วยเช่น มีการนำเอา หลักเกณฑ์การลงโทษผู้สมคบกันเพื่อกระทำความผิดมาใช้บังคับ ดังนั้นในการกำหนดความผิดมูล ฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่มีลักษณะ ของการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปรามเป็นลักษณะหนึ่งของการกระทำผิดอาญาที่ กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่มีลักษณะ ดังกล่าว

ปัจจุบันรูปแบบและวิธีการในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตมีการพัฒนาให้มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมีการดำเนินงานที่เป็นระบบและเป็นขบวนการมากขึ้น มีเครือข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมหลายพื้นที่ มีวิธีการทำลายหลักฐานที่แนบเนียนเพื่อให้เหลือหลักฐานสืบสาวมาถึงตนน้อยที่สุดและในกรณีที่มีการขนถ่ายมนุษย์เถื่อนไม่ว่าจะเป็นการลำเลียงจากต่างประเทศเข้ามาภายในประเทศ หรือจากแหล่งภายในประเทศ เพื่อกระจายไปยังแหล่งรับอื่นๆ จะมีขบวนการของกลุ่มบุคคลไม่ว่าจะเป็นแรงงานคนแบกหรือที่รู้จักกันในชื่อของ “กองทัพมด” หรือเจ้าหน้าที่บางกลุ่มที่มีหน้าที่ในการจับกุมหรือปราบปราม แต่กลับมีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยปกปิดการกระทำความผิดหรือให้ความช่วยเหลือในการกระทำความผิดดังกล่าว จึงทำให้ขาดพยานหลักฐานในการฟ้องร้องและทำให้รัฐสูญเสียรายได้อันเนื่องมาจากการหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิต และจากรูปแบบการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อนขึ้นนี้ ทำให้การจับกุมและการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตทำได้ยากขึ้นและก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาในที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการค้ามนุษย์เถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตนั้นมีลักษณะของการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเนื่องจากเป็นความผิดที่มีลักษณะของการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม

4.2.2.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นเป็นการกระทำผิดต่อกฎหมายที่แอบแฝงอยู่ภายใต้กิจการที่ถูกกฎหมายซึ่งได้รับอนุญาตแล้ว โดยจะมีวิธีการปกปิดความผิดและพยายามทำลายพยานหลักฐานเพื่อไม่ให้มีการสืบสาวมาถึงตนได้ การกระทำความผิดจะมีวิธีการที่สลับซับซ้อนและค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งเหยื่ออาชญากรรมต้องใช้เวลาอันพอสมควรจึงจะทราบว่าตนได้รับความเสียหาย ทำให้การค้นหาพยานหลักฐานเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากการกระทำความผิดที่เป็นผลสำเร็จของผู้ประกอบอาชญากรรมและการค้นพบการกระทำความผิดของเหยื่ออาชญากรรมมีระยะเวลาที่ห่างกันมาก อีกทั้งมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการกระทำความผิด มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาข้อมูลและมีการวางแผนเป็นอย่างดี อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นมักมีพฤติกรรมในการกระทำความผิดที่ไม่รุนแรงคือไม่มีการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของเหยื่ออาชญากรรม ไม่ใช้กำลังทำร้าย ไม่ใช้อาวุธ แต่เป็นการกระทำต่อทรัพย์สินของเหยื่ออาชญากรรมโดยการขโมย หลอกหลวง การปลอมแปลง ปกปิด ซ่อนเร้น ใช้อุบาย อันเป็นการละเมิดต่อความไว้วางใจของบุคคลที่มีต่อกัน โดยมักจะร่วมกันกระทำความผิดหลายคนด้วยวิธีการ

ที่ได้ศึกษาและวางแผนกันมาก่อนแล้ว และในท้ายที่สุดของการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นก็มุ่งต่อผลประโยชน์จำนวนมหาศาลคือเงินหรือทรัพย์สินของเหยื่ออาชญากรรมเป็นสำคัญ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมีมูลค่ามากกว่าอาชญากรรมธรรมดา จำนวนผู้เสียหายในแต่ละครั้งก็มีเป็นจำนวนมาก หากมีการกระทำความผิดขึ้นหลายคดีย่อมทำให้จำนวนความเสียหายเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจนั้นเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีมาตรการที่มุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นการตัดวงจรทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมได้อย่างเด็ดขาดและทำให้ผู้กระทำความผิดไม่มีแหล่งเงินทุนที่จะนำมากระทำความผิดต่อไปได้ ซึ่งถือเป็นการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนนั้นถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีผู้เสียหายโดยตรงคือรัฐ ซึ่งเป็นผู้ผูกขาดรายได้เดียวในการผลิตบุหรี่ให้คนไทย และเป็นผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้บุคคลใดๆ ประกอบธุรกิจการค้าบุหรี่ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการค้าบุหรี่ให้คนไทย หรือการนำเข้าบุหรี่ให้ต่างต่างประเทศ แม้พฤติกรรมการในการกระทำความผิดจะไม่รุนแรง ไม่มีการใช้กำลังทำร้าย ไม่ใช้อาวุธ แต่เป็นการกระทำละเมิดต่อความไว้วางใจโดยการหลอกลวง ฉ้อโกง ปกปิด ซ่อนเร้น ใช้อุบาย โดยจุดมุ่งหมายของการหลอกลวงนั้นก็มุ่งต่อผลประโยชน์จำนวนมหาศาลและเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินเป็นสำคัญ ซึ่งความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนนั้นมักมีมูลค่าความเสียหายมากกว่าอาชญากรรมธรรมดา ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก อันเนื่องมาจากการเก็บภาษีสรรพสามิตที่ถูกแทรกแซงโดยบุหรี่เถื่อนอันเป็นการกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนนั้นมีลักษณะของการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ เป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีลักษณะของการประกอบอาชญากรรมที่ทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง เป็นความผิดที่มีลักษณะของการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปรามและเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ซึ่งหากกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนเป็น ความผิดมูลฐานหนึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้ว ย่อม สามารถนำเอามาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางอาญาหรือมาตรการทางแพ่งของกฎหมาย ดังกล่าวที่มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ เกี่ยวกับการ กระทำความผิดมาใช้บังคับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่ยี่เถื่อน ได้ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายและการแก้ไขปัญหาค้าการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษี สรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการช่วยป้องกันมิให้มี การฟอกเงินจากรายได้ที่เกิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตในกรณีการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนได้อีกด้วย

4.3 ลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของประเทศไทย

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีวัตถุประสงค์ในการตัดวงจรการ ประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อไม่ให้เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดนั้นไปใช้เป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมครั้ง ต่อไป ดังนั้นความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการกำหนดความผิด อาญาที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรม ทำให้ได้รับ ผลประโยชน์ตอบแทนสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นภัย ต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ โดยผู้กระทำความผิดตามความผิดมูลฐานที่ได้กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นยังไม่มี ความผิดฐานฟอกเงินแต่จะมี ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ต่อเมื่อนำเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานนั้นไปกระทำการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการฟอก เงินเสียก่อน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 และพระราช กำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ.2546 ได้ กำหนดให้ความผิดอาญาเป็นความผิดมูลฐานไว้ 8 ประการ ดังนี้

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพราก เด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิง และเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่ เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิด เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถาน การค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตาม กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(4) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริต ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจ หลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่ง กระทำโดย กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการ ดำเนินงานของสถาบันการเงิน นั้น

(5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตาม ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือ หน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(6) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือริดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือช่อง โจร ตามประมวลกฎหมายอาญา

(7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดมูลฐานทั้ง 8 ฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังกล่าวสามารถแยกประเภทได้ดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ความผิดซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับดังนี้

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

2. ความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

- ความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282, มาตรา 283 และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 317 – มาตรา 319

- ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กตามพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

- ความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีและความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

3. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ได้แก่บรรดาความผิดดังต่อไปนี้

- ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ประกอบมาตรา 341 คือการหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามหรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ โดยการกระทำดังกล่าวนั้นได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนหรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้แก่ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2534

4. ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงโดยผู้บริหารสถาบันการเงิน ซึ่งได้แก่

- ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก หรือฉ้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์อันได้แก่พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505

- ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก หรือข้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ อันได้แก่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526

- ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก หรือข้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อันได้แก่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้แก่บรรดาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการทั่วไป เจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ได้แก่

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 - มาตรา 166

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 200- มาตรา 204

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของเจ้าพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ อันได้แก่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เป็นต้น

6. ความผิดเกี่ยวกับการใช้อิทธิพลมืด ซึ่งได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 337 ความผิดเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 338 โดยอ้างอำนาจอั้งยี่หรือช่องโจร

7. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ซึ่งได้แก่ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

8. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 1/1 (ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย) มาตรา 135/1 - มาตรา 135/4

อาจกล่าวได้ว่าผู้กระทำความผิดจะมีความผิดฐานฟอกเงินได้ต่อเมื่อกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานทั้ง 8 ประการดังกล่าวและมีการโอนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการฟอกเงิน แต่หากกระทำความผิดนอกเหนือจากความผิด มูลฐานทั้ง 8 ฐานนี้แล้วก็จะไม่มีความผิดฐานฟอกเงินแต่อาจมีความผิดตามฐานความผิดที่ได้กระทำลงนั้น ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานและกระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วยแล้วนั้นก็ต้องรับโทษทั้งสองกรณี นอกจากนี้เงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานทั้ง 8 ประการนั้นก็ต้องถูกยึดหรืออายัด รวมทั้งตกเป็นของแผ่นดินด้วยแล้วแต่กรณี

จากการศึกษาถึงลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยแล้วนั้น ผู้เขียนเห็นว่ากรณีที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้อย่างชัดเจนทั้งหมด 8 ฐานความผิด ซึ่งทำให้กฎหมายดังกล่าวมีความชัดเจนในการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ย่อมไม่เป็นครอบคลุมความผิดฐานอื่นๆ ที่สามารถนำเอาเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาสนับสนุนการกระทำความผิดทั้ง 8 ฐานความผิดนั้นๆ ได้อีก อันจะเป็นการก่อให้เกิดวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมาไม่อาจเป็นการเยียวยาให้การประกอบอาชญากรรมลดน้อยลงหรือหมดไปได้อย่างแท้จริงเพราะยังมีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานอื่นอีกเป็นจำนวนมากที่นำมาสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อีก

4.4 ลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

แนวคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานของประเทศต่างๆ นั้นแม้ว่าจะมีที่มาแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผลสืบเนื่องมาจากอาชญากรรมทางการเงินโดยเฉพาะกระบวนการในการสร้างรายได้จากอาชญากรรมประเภทต่างๆ ที่สำคัญอันได้แก่ขบวนการค้ายาเสพติด การหลบเลี่ยงภาษี การก่อการร้าย รวมตลอดถึงการประกอบอาชญากรรมที่เป็นความผิดอาญาและนำรายได้มหาศาล

มาเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินในระบบของสถาบันการเงินต่างๆ ในตลาดการเงินเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะยับยั้งการกระทำดังกล่าวโดยวิธีการสืบหาแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด (identification) หรือการทำให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน (civil forfeiture) หรือแนวคิดในเรื่องการให้อำนาจรัฐในการยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้น (seizure) อย่างไรก็ตามรายได้และกำไรของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดมีจำนวนมากขึ้นเท่าไรความสลับซับซ้อนของกระบวนการในการฟอกเงินย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น อันเป็นผลให้การสืบหาแหล่งที่มาของเงินและทรัพย์สินยิ่งมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน จึงทำให้รัฐต้องออกบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินออกมาใช้บังคับ⁸ โดยการออกบทบัญญัติที่เป็นความผิดมูลฐานขึ้นใช้บังคับแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะขอล่าวถึงการกำหนดความผิดมูลฐานของบางประเทศเท่านั้นอันได้แก่

4.4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาถือเป็นต้นแบบของแนวคิดในเรื่องการกำหนดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกามี 3 ฉบับดังนี้⁹

1) Federal Crimes and Criminal Procedure ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. การกระทำหรือพยายามกระทำการ สนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน ปกปิดซ่อนเร้นการกระทำความผิด หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน มีโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องสูงสุดแต่จำนวนไหนจะมากกว่า หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁸ สุทธิชัย จิตรวาณิช, “กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศไทย,” ตุลพาห เล่ม 4 ปีที่ 42 (ตุลาคม-ธันวาคม 2538): 151 - 152.

⁹ วีระพงษ์ บุญญากาศ, “กฎหมายป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษารณี “ความผิดมูลฐาน” ของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย,” วารสารกฎหมาย ปีที่ 20, ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม 2544): 68-77.

2. การกระทำหรือพยายามนำเข้าหรือนำออกไปซึ่งตราสารหรือเอกสารทางการเงิน (monetary instrument) เช่น เงินตราของต่างประเทศ เช็คเดินทาง เช็คธนาคาร ตั๋วเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นต้น มีโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่านั้นสุดแต่จำนวนไหนจะสูงกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ผู้กระทำความผิดทั้ง 2 กรณีดังที่กล่าวมานี้ต้องรับผิดทางแพ่งไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้นหรือไม่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐ

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน รวมทั้งการนำเข้าหรือการนำออกซึ่งตราสารหรือเอกสารทางการเงินประเภทต่างๆ โดยเฉพาะ ซึ่งยังไม่เป็นการบ่งชี้ว่าเป็นความผิดมูลฐานอย่างชัดเจน

2) Bank Secrecy Act 1970 (BSA)

กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณเงิน และความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินที่นำเข้าหรือนำออกนอกประเทศหรือที่ฝากไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงินเพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบและสืบสวนผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายได้โดยมีข้อมูลจากธนาคารต่างประเทศ เนื่องจากในหลายประเทศมีกฎหมายคุ้มครองความลับธนาคารที่ถือว่าข้อมูลของธนาคารเป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลในบัญชีของลูกค้าได้ การเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากลูกค้าถือเป็นความผิดทางอาญา ด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่างประเทศในการสืบสวนพฤติการณ์ผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ดังนั้น Bank Secrecy Act 1970 (BSA) จึงบัญญัติขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรการในการติดตามการฝากเงินผ่านทางสถาบันการเงิน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรมผ่านสถาบันการเงินโดยลูกค้าต้องแสดงตนและที่อยู่จริง ไม่อนุญาตให้มีการเปิดบัญชีโดยมีการใช้ชื่อปลอมหรือใช้นามแฝง
2. กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำและเก็บรักษาบันทึกข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด
3. กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินรวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทางการเงินประเภทต่างๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ และมีบทกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ เป็นการกำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับความลับของธนาคารโดยเฉพาะ และการที่รัฐตรากฎหมายฉบับนี้ก็เพื่อคุ้มครองการตรวจสอบในการฝากเงินต่อสถาบันการเงิน พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้นและสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องความลับของธนาคาร

3) Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ.1986 ได้มีการประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug of 1986 ส่วน H ตอนที 1 ของกฎหมายดังกล่าว ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามว่า “กฎหมายการควบคุมการฟอกเงิน” (Money Laundering Control Act of 1986 หรือ MLCA) ซึ่งเป็นการประกาศใช้ฐานความผิดเพื่อต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดห้ามการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การฟอกเงินในลักษณะกว้างๆ จากการโอนเงินที่ได้มาโดยการประกอบอาชญากรรม และผู้กระทำความผิด มีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือการควบคุมเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังเน้นเจตนาในใจของผู้กระทำความผิดด้วย ดังนั้นขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและสถาบันการเงินสำหรับการโอนรายได้อันมีขอบด้วยกฎหมาย

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาทั้ง 3 ฉบับพบว่ากฎหมาย Federal Crimes and Criminal Procedure นั้น มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษซึ่งไม่บ่งชี้ความผิดมูลฐานอย่างชัดเจน แต่กฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA)นั้นได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้โดยความผิดมูลฐานของกฎหมายดังกล่าวคือความผิดเกี่ยวกับความลับของธนาคารโดยเฉพาะ ส่วนความผิดมูลฐานของกฎหมาย Money Laundering Control Act of 1986 (MLCA)นั้นไม่ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเจาะจงเพื่อเน้นการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง แต่จะกำหนดความผิดมูลฐานไว้เป็นจำนวนมากในลักษณะกว้างๆ เพื่อให้ครอบคลุมเรื่องการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม

เมื่อพิจารณาความผิดมูลฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดฐานความผิดที่เกี่ยวกับการกระทำอันมีขอบด้วยกฎหมายไว้ในลักษณะกว้างๆ เพื่อเป็นการครอบคลุมความผิดจำนวนมากให้เป็นความผิดมูลฐาน และเหตุที่ประเทศสหรัฐอเมริกาคำหนดความผิดมูลฐานไว้เป็นจำนวนมากนั้นก็เพื่อให้ครอบคลุมการกระทำความผิดให้มากที่สุดเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพนั่นเอง และการกำหนดความผิดมูลฐานของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมักจะพิจารณาจากการกระทำความผิดที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญ คือ เป็นความผิดในความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศและผลร้ายของความผิดดังกล่าวนั้นจะมีส่วนทำลายสังคมและเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ หากเปรียบเทียบกับความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยแล้ว

ประเทศไทยได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้เพียง 8 สถานความผิดเท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับความผิดมูลฐานของประเทศสหรัฐอเมริกา

4.4.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียนี้มีโครงสร้างทางการเงินและสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการที่ผู้กระทำความผิดจะนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปเปลี่ยนสภาพเพื่อปกปิดการกระทำ ความผิดและเพื่อหาผลประโยชน์เพิ่มเติมเพราะเป็นประเทศที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญก้าวหน้าประเทศหนึ่งของโลก ด้วยเหตุนี้รัฐบาลออสเตรเลียจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นเพื่อใช้บังคับ โดยประเทศออสเตรเลียได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 4 ฉบับได้แก่¹⁰

1) Customs Act 1901

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐมีอำนาจในการยึดรายได้ที่มาจากภาษีอากรที่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะรายได้นั้นจะเป็นเงินสด เช็ค หรือทรัพย์สินก็ตาม (ตามมาตรา 229 A) รวมทั้งให้อำนาจศาลในการสั่งปรับได้สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการซื้อขายยาเสพติด (ตามมาตรา 243) อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดไว้ให้ชัดเจนถึงความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรงแต่อาจถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐานโดยอ้อม เพราะกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด เพียงแต่ให้อำนาจรัฐในการยึดทรัพย์สินและให้อำนาจศาลสั่งปรับเท่านั้น

2) Proceeds of Crime Act 1987

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งศาลสถิติยุติธรรมในการขอให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่กำลังจะกระทำความผิดข้อหาขั้นรุนแรง (serious offence) ซึ่งได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกง การฟอกเงินและการเลียงกาซี หรือแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับหรือกำลังจะได้รับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำความผิดดังกล่าว

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 78-81.

แม้ว่า Proceeds of Crime Act 1987 มิได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้โดยชัดแจ้ง แต่กฎหมายฉบับนี้ได้ยกตัวอย่างการกระทำความผิดข้อหาขั้นรุนแรง (serious offence) ไว้ จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายฉบับนี้คือการกระทำความผิดข้อหาขั้นรุนแรงโดย เกือบจะกลับไปกับมาตรการการใช้อำนาจของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น

3) Financial Transaction Report Act 1988

กฎหมายฉบับนี้เดิมเรียกว่า Cash Transaction Report Act 1988 (CTT Act) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ.1988 โดยมีวัตถุประสงค์และหลักการครอบคลุมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินทุกประเภทไม่จำกัดเฉพาะทรัพย์สินในรูปแบบที่เป็นเงินสดเท่านั้น และมีเจตนารมณ์เพื่อเป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดต่างๆ เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี การกระทำความผิดตามกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท การฟอกเงินจากการค้ายาเสพติดและจากองค์กรอาชญากรรม เป็นต้น และได้เปลี่ยนชื่อจาก Cash Transaction Report Act 1988 (CTT Act) มาเป็น Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act) เนื่องจากมีการแก้ไข เพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายโดยกำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศต่อหน่วยงานที่เรียกว่า “Australian Transaction Report and Analysis Centre (Austrac)” นอกจากนี้ Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act) ยังได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบสวนเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินทั้งในและนอกประเทศทุกประเภทพร้อมกับช่วยเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบสวน สอบสวนโดยไม่มีกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่อย่างใด

4) Telecommunications Act 1991

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถขอหมายศาลเพื่อดักฟังทางโทรศัพท์ได้เฉพาะในคดีที่สำคัญ และมีลักษณะที่ร้ายแรง เช่น คดีฆาตกรรม ยาเสพติด การลักพาตัว การหลบเลี่ยงภาษี serious fraud หรือ serious revenue เป็นต้น กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบหาข้อมูลและป้องกัน พร้อมทั้งรับทราบข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเช่นกัน

จากการศึกษากฎหมายทั้ง 4 ฉบับของประเทศออสเตรเลียดังกล่าวพบว่ากฎหมายของประเทศออสเตรเลียจะมุ่งเน้นไปในด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการออกกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นส่วนใหญ่ โดยมีได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้โดยตรงและชัดแจ้ง ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ของประเทศไทยที่ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ชัดเจนจำนวน 8 ความผิดมูลฐาน แต่มีข้อสังเกตว่า กฎหมายของประเทศออสเตรเลียได้กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นข้อหารุนแรง (serious offence) ไว้ เช่น การค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกง การฟอกเงินและการหลีกเลี่ยงภาษี เป็นต้น ซึ่งเป็นการกำหนดไว้ในลักษณะกว้างๆ เท่านั้น

4.4.3 ประเทศไต้หวัน (สาธารณรัฐประชาชนจีน)

ประเทศไต้หวันมีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคือ Money Laundering Control Act 1996 ประกาศเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2539 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2540 ซึ่งมีบทบัญญัติทั้งสิ้น 15 มาตรา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการฟอกเงินและปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรง พร้อมกับได้กำหนดบทนิยามเกี่ยวกับการฟอกเงิน และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดทั้งในทางแพ่งและทางอาญา ส่วนความผิดมูลฐานของการฟอกเงินนั้นจะเน้นอาชญากรรมที่ร้ายแรง ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่ง Money Laundering Control Act 1996 ดังนี้

มาตรา 3 อาชญากรรมร้ายแรงที่อ้างถึง ตามพระราชบัญญัตินี้ได้แก่

1. อาชญากรรมที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำเป็นเวลา 5 ปี หรือมากกว่านั้น
2. อาชญากรรมที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของไต้หวัน ตาม

มาตรา 201 I, มาตรา 240 III, มาตรา 241 II, มาตรา 243 I, มาตรา 296 I, มาตรา 297 I, มาตรา 300 I, มาตรา 340, มาตรา 345

3. อาชญากรรมที่กำหนดไว้ในมาตรการเพื่อป้องกันการค้าทางเพศเด็กและวัยรุ่น ตาม มาตรา 23 II, IV & V, มาตรา 27 II

4. อาชญากรรมที่เป็นความผิดตามกฎหมายควบคุมอาวุธปืน วัตถุระเบิด และอาวุธมีด ใน มาตรา 8 I & II, มาตรา 10 I & II, มาตรา 11 I & II

5. อาชญากรรมที่เป็นความผิดตามกฎหมายเพื่อลงโทษการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ใน มาตรา 2 I & II, มาตรา 3 I & II

6. อาชญากรรมที่ขัดต่อพระราชบัญญัติการควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์ ตามมาตรา 171 และมาตรา 175

7. อาชญากรรมที่เป็นความผิดตามกฎหมายธนาคารตามมาตรา 125 I

8. อาชญากรรมที่เป็นความผิดตามกฎหมายล้มละลาย รวมทั้งการผลิต การขนส่ง และการขายที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททั้งภายในและนอก

ดินแดนของสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามมาตรา 154 และมาตรา 155 (เว้นแต่การประกอบอาชญากรรมดังกล่าวจะไม่ถูกลงโทษตามกฎหมายของสถานที่ประกอบอาชญากรรมนั้นๆ)¹¹

จะเห็นได้ว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศได้วันนั้นได้กำหนดความผิดมูลฐานในลักษณะที่ครอบคลุมความผิดทุกประเภทที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำเป็นเวลา 5 ปีหรือมากกว่านั้น ไม่เฉพาะเจาะจงเรื่องหนึ่งเรื่องใด ตามข้อ 1. อีกทั้งยังได้กำหนดให้การประกอบอาชญากรรมที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศได้วัน ตามข้อ 2. และความผิดมูลฐานที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะ ตามข้อ 3. ถึงข้อ 8. ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมความผิดที่เกิดขึ้นและเพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยที่กำหนดความผิดมูลฐานในลักษณะที่เป็นการเฉพาะเจาะจงไว้เพียง 8 ความผิดมูลฐานเท่านั้น

4.4.4 ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 2 ฉบับคือ

1) Anti-Money Laundering Act 2001

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้มากกว่า 100 ฐานความผิดอันเช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา, ความผิดตามกฎหมายยาเสพติด, ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับระเบิด, ความผิดตามกฎหมายอาวุธปืน, ความผิดตามกฎหมายอุตสาหกรรม, ความผิดตามกฎหมายประกันภัย, ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการลักพาตัว, ความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน, ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับธนาคารและสถาบันการเงิน, ความผิดตามกฎหมายการพนัน, ความผิดตามกฎหมายเด็ก, ความผิดตามกฎหมายบริษัท, ความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์, ความผิดตามกฎหมายวัตถุระเบิดและอาวุธ, ความผิดตามกฎหมายศุลกากร, , ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตรา, ความผิดตามกฎหมายความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม¹² เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังมี

¹¹ Money Laundering Control Act 1996, Section 3.

¹² Anti-Money Laundering Act 2001, Second Schedule.

บทลงโทษที่รุนแรงและสนับสนุนอำนาจการทำงานของเจ้าหน้าที่เพื่อปราบปรามการฟอกเงินอย่างกว้างขวางโดยการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปค้นหรือจับกุมดำเนินคดีในที่เกิดเหตุได้โดยไม่ต้องอาศัยหมายค้น และเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายประตูที่รื้อฐานเพื่อเข้าไปหาพยานหลักฐานในการดำเนินคดีได้ถ้าจำเป็น กฎหมายฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นอย่างมาก อีกทั้งมีมาตรการบังคับที่รุนแรงส่งผลกระทบต่อประชาชนและขัดต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง แต่ทั้งนี้การบัญญัติดังกล่าวย่อมเป็นไปตามนโยบายและประโยชน์ในการปราบปรามการฟอกเงินในประเทศมาเลเซีย

2) Anti Money Laundering Bill 2001

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ใช้ในการปราบปรามการฟอกเงินรวมทั้งสถาบันการเงิน นอกกระบบที่อยู่ภายใต้ Labuan Offshore Financial Service Authority Act 1996 และได้กำหนดฐานความผิดในการฟอกเงินไว้กว่า 119 ฐานความผิด นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังได้ก่อตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่รับรายงานธุรกรรมทางการเงินหรือข้อมูลเกี่ยวกับการฟอกเงินที่เรียกว่า Financial Intelligence Unit (FIU) และมีการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานฟอกเงินไว้อย่างมาก โดยสามารถค้นหรือเข้าไปแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น มีการตั้งหน่วยงาน Labuan Offshore Financial Service Authority (LOFSA) ขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมายและรับผิดชอบดูแลการทำงานของสถาบันการเงินนอกกระบบที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วโลกโดยมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายควบคุมการดำเนินงานในสถาบันการเงินและมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อีกทั้งยังมีหน้าที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบธุรกิจสถาบันการเงินที่จะเกิดขึ้นใหม่ และเป็นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนด้วย

จะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศมาเลเซีย นั้นได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้มากมาย รวมทั้งกำหนดแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับการฟอกเงินไว้อย่างละเอียด อีกทั้งมีบทลงโทษที่รุนแรงเพื่อลงโทษบุคคลที่ทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติ ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยที่กำหนดความผิดมูลฐานไว้เพียง 8 ฐานเท่านั้น

4.4.5 ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Anti-Money Laundering Act of 2001) มีขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกิจการที่ผิดกฎหมายทุกชนิดและป้องกันมิให้มีการฟอกเงินในสถาบันการเงินในประเทศฟิลิปปินส์ กฎหมายฉบับนี้กำหนดฐานความผิดไว้ 14 ฐานความผิดคือ

1. ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว
2. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. ความผิดเกี่ยวกับการรับสินบน
4. ความผิดเกี่ยวกับการเรียกสินบน
5. ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์, กรรโชก
6. ความผิดเกี่ยวกับการพนัน
7. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด
8. ความผิดเกี่ยวกับ Qualified Theft
9. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน
10. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนของผิดกฎหมาย
11. ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตภายใต้กฎหมายว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
12. ความผิดเกี่ยวกับสลัดอากาศ การวางเพลิง การฆาตกรรม
13. ความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์
14. ความผิดรุนแรงที่มีบทลงโทษตามกฎหมายของต่างประเทศ

จะเห็นได้ว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฟิลิปปินส์และอาชญากรรมทางการเงิน โดยมีความผิดมูลฐาน 14 ฐานความผิดซึ่งมากกว่าประเทศไทยที่มีเพียง 8 ความผิดมูลฐานเท่านั้น ซึ่งความผิดมูลฐานที่เหมือนกันก็คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน

4.4.6 เขตการปกครองพิเศษฮ่องกง

เขตการปกครองพิเศษฮ่องกงได้มีการบัญญัติกำหนดการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ ซึ่งในสมัยนั้นฮ่องกงมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จึงนับได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางการเงินและการลงทุนที่สำคัญอีกด้วย จึงมีการกระทำความผิดหรือนำเงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายในประเทศอื่นผ่านทางเกาะฮ่องกง

เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1989 เขตการปกครองพิเศษฮ่องกงจึงได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นเป็นฉบับแรก เรียกว่า “Drug (Trafficking Recovery) of Proceeds Ordinance 1989” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้อำนาจรัฐเพื่อการติดตามและริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้จากการลักลอบค้ายาเสพติด ทำให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นเป็นความผิดมูลฐานแรกที่ได้บัญญัติไว้ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1989 (Vienna Convention) ที่มีหลักการให้ประเทศสมาชิกออกกฎหมายต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด โดยกำหนดให้การฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดมีความผิดทางอาญา และกฎหมายฉบับนี้ยังสอดคล้องกับ UN Model Law ที่กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ต่อมาในวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1994 ฮ่องกงได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินที่เรียกว่า “Organized and Serious Crimes Ordinances 1995” ตามมาตรา 25 โดยกำหนดไว้ว่า การกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดก็มีความผิดฐานฟอกเงิน มีโทษทั้งจำคุกและปรับ ซึ่งการกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หมายความว่า การรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สิน โดยการซ่อนเร้น อำพรางลักษณะที่แท้จริง การจำหน่าย การยกย้าย หรือการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน รวมทั้งการจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของเขตการปกครองพิเศษฮ่องกงนั้นได้กำหนดความผิดมูลฐานในลักษณะที่ครอบคลุมความผิดไว้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยมีได้มีการระบุฐานความผิดไว้เป็นการเฉพาะ เหตุที่ได้มีการกำหนดลักษณะของความผิดมูลฐานไว้เช่นนี้เนื่องจากเขตการปกครองพิเศษฮ่องกงเป็นเกาะที่มีระบบการค้าเสรีจึงมีอาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก การกำหนดความผิดมูลฐานจึงจำเป็นต้องกำหนดไว้ให้ครอบคลุมการกระทำความผิดให้มากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยที่กำหนดความผิดมูลฐานในลักษณะที่เป็นการเฉพาะเจาะจงเพียง 8 ความผิดมูลฐานเท่านั้น

จากการศึกษาลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วนั้นอาจสรุปได้ว่าหลักในการกำหนดความผิดมูลฐานของประเทศไทยนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทแรก เป็นการระบุฐานความผิดจำนวนมากลงในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา, ประเทศมาเลเซีย, ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นต้น

ประเภทที่สอง ไม่มีระบุความผิดออกเป็นฐานแต่จะระบุไว้กว้างๆ ครอบคลุมความผิดหลายประเภท เช่น ประเทศออสเตรเลีย, ประเทศไต้หวัน, เขตการปกครองพิเศษฮ่องกง เป็นต้น

ส่วนในประเทศไทยนั้นได้มีการกำหนดความผิดมูลฐานไว้ชัดเจน 8 ความผิดมูลฐานดังที่ปรากฏในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

4.5 เหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่ยี่สิบเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานและลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยและของต่างประเทศแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าการกำหนดความผิดมูลฐานเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับความผิดอาญาฐานต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นความผิดมูลฐาน เนื่องจากการกระทำผิดใดๆ ไม่ว่าจะความผิดนั้นจะมีความสำคัญหรือมีความร้ายแรงเพียงใดก็ตาม หากมิใช่ความผิดที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้วย่อมไม่สามารถนำเอามาตรการทางอาญาหรือมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินในทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับได้

ทั้งนี้ การกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่ยี่สิบมีรูปแบบและวิธีการที่สลับซับซ้อนขึ้น โดยมีการเข้าร่วมกระทำผิดเป็นขบวนการ มีวิธีการปกปิดและทำลายพยานหลักฐานที่แนบเนียนยากแก่การติดตามตรวจสอบ และจากการศึกษาถึงสถิติรายได้ของรัฐในแง่ของภาษีสรรพสามิต (ค่าแสตมป์ยาสูบ) อีกทั้งสถิติในการจับกุมผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการผลิต การลักลอบนำเข้า การจำหน่าย ทั้งตัวผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ จะเห็นได้ว่าการกระทำ

ความผิดมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเสียหายที่เกิดขึ้นมีวงเงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากมีการนำเอาเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวไปโอนหรือเปลี่ยนสภาพด้วยวิธีการต่างๆ อันมีลักษณะเป็นการฟอกเงินแล้วนำเอากลับมาใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชญากรรมต่อไปย่อมก่อให้เกิดเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม จึงอาจกล่าวได้ว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่งที่เป็นบ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศและก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

แม้ว่าปัจจุบันจะมีกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนอยู่แล้วก็ตาม ซึ่งได้แก่ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 แต่กฎหมายดังกล่าวเหล่านี้ก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ แม้กฎหมายดังกล่าวจะมีโทษทางอาญาคือโทษจำคุกหรือโทษปรับรวมทั้งมีการยึดสินค้าที่ผิดกฎหมายก็ตาม แต่โทษดังกล่าวไม่สามารถจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินจำนวนมากที่ได้จากการค้าบุหรี่เถื่อนซึ่งถูกโอนหรือแปรสภาพด้วยวิธีการต่างๆ อันมีลักษณะเป็นการฟอกเงินได้ เพราะทรัพย์สินเหล่านั้นมิใช่ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดอีกต่อไป จึงไม่สามารถนำเอาโทษปรับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าวได้ ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถนำเอารายได้ที่ได้จากการกระทำความผิดไปใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชญากรรมต่อไปและก่อให้เกิดเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม

นอกจากนี้แม้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ใช้บังคับแล้วก็ตามแต่เนื่องจากความผิดมูลฐานที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเพียง 8 สถานความผิดเท่านั้นซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้บังคับได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ เนื่องจากยังมีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานอื่นๆ เป็นจำนวนมากที่ยังสามารถนำเอามาสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อีก และแม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3(7) จะบัญญัติให้ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร เป็นความผิดมูลฐานหนึ่งก็ตาม แต่เนื่องจากความผิดมูลฐานดังกล่าวครอบคลุมเพียงความผิดตามที่ได้

บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ซึ่งมีการบังคับใช้แต่เฉพาะการนำผ่านสินค้าที่มีได้ปฏิบัติตามพิธีการทางศุลกากรเท่านั้น ในขณะที่การค้าเสรีหรือเดือนมีรูปแบบและวิธีการในการหลีกเลี่ยงที่หลากหลายกว่า หรือแม้แต่การลักลอบผลิตบุหรี่เถื่อนหรือไทยในต่างประเทศโดยที่ยังมิได้นำเข้ามาในประเทศ รวมทั้งบุหรี่เถื่อนหรือไทยซึ่งผลิตภายในประเทศก็ตาม จึงทำให้ไม่สามารถที่จะนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าเสรีเถื่อนได้

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเพิ่มเติมฐานความผิดในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 โดยการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าเสรีเถื่อนเป็นความผิดมูลฐานหนึ่งตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เพื่อเป็นการเพิ่มมาตรการในการตัดวงจรการค้าเสรีเถื่อนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีสรรพสามิตให้หมดไปและทำให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปให้มากที่สุด อีกทั้งการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้เสริมควบคู่กับมาตรการตามประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ย่อมจะทำให้การแก้ไขปัญหาค้าการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าเสรีเถื่อนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและยังช่วยยับยั้งมิให้มีการฟอกเงินจากรายได้ที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวอีกด้วย

4.6 การนำมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าเสรีเถื่อน

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าเสรีเถื่อนนับว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่งที่มีกระทำความผิดกันเป็นขบวนการ โดยมีรูปแบบและวิธีการในการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อนยากต่อการสืบสวนสอบสวนและจับกุม อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เป็นผู้บริโภค ตลอดจนเป็นบ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ก็ยังไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าเสรีปลอมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงนำมาซึ่ง

แนวความคิดในการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางอาญาและมาตรการทางแพ่งที่มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุนหรือเถื่อน ทั้งนี้เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและถือได้ว่าเป็นวิธีทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่สามารถช่วยยับยั้งการฟอกเงินจากรายได้ที่ได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุนหรือเถื่อนอีกด้วย

4.6.1 การนำมาตรการในทางอาญาตามความผิดฐานฟอกเงินมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุนหรือเถื่อน

4.6.1.1 การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา

การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดในทางอาญานั้นเป็นการกำหนดความผิดในลักษณะที่มุ่งหมายจะลงโทษตัวผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยเฉพาะอันเป็นลงโทษผู้ที่กระทำการใดๆ กับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยการโอน รับโอน เปลี่ยนสภาพ หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้เนื่องจากข้อกำหนดและบทลงโทษตามกฎหมายอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไม่สามารถที่จะเอาผิดและลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดในลักษณะนี้ได้ ประกอบกับเป็นลักษณะของฐานความผิดที่สอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเวียนนา 1988 (Vienna Convention 1988) ที่ให้ประเทศภาคีกำหนดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ¹³

สำหรับประเทศไทยนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 5 ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดฐานฟอกเงินไว้ดังนี้

มาตรา 5 ผู้ใด

¹³ สีนหาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542(กรุงเทพมหานคร:ส.เอเชีย เพลส,2542), หน้า 95.

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกช่อนหรือ ปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าลักษณะความผิดฐานฟอกเงินนั้นต้องประกอบด้วย

1.การกระทำความผิดฐานฟอกเงินจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิดอันเป็นความผิดมูลฐาน อันทำให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแล้วมีการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกช่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้นหากมีการกระทำความผิดใดแต่มิใช่ความผิดมูลฐานตามที่ได้กำหนดไว้หรือ แม้แต่ความผิดใดที่การกระทำความผิดจะมีลักษณะเป็นความผิดมูลฐานแต่มิได้กระทำการใดๆ ต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานตามบัญญัติไว้ตามมาตรา 5 แล้ว ย่อมไม่มีความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัตินี้

2.ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องมีเจตนาหรือต้องรู้หรือควรจะรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด กล่าวคือ

- รู้ว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน

- รู้ว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินข้างต้น

- รู้ว่าเป็นดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินทั้งที่ได้มาจากการกระทำความผิดและที่ได้จำหน่ายจ่ายโอนไปดังที่กล่าวมาทั้งหมด

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 60 ได้บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีที่เป็นนิติบุคคลกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 200,000 บาท

ถึง 1,000,000 บาท หากเป็นการกระทำความผิดโดยกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลดังกล่าวนั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 61

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน และบทลงโทษทางอาญา ซึ่งหากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้ว ผู้ใดที่กระทำการต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนตามลักษณะต่างๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้วนั้นย่อมถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 60 หรือมาตรา 61 แล้วแต่กรณี

4.6.1.2 ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแม้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร

การฟอกเงินนั้นมักจะมีการยกย้ายถ่ายโอนเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อปิดบังอำพรางแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สิน ประกอบกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินมักจะทำในรูปขององค์กรอาชญากรรมที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงไปในระหว่างประเทศทั่วโลกและมีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการกระทำความผิด ทำให้อาชญากรสามารถฟอกเงินโดยใช้รูปแบบและวิธีการต่างๆ ได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการตรวจสอบ จับกุม และปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการกระทำข้ามอาณาเขตรัฐ เช่น การโอนเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 6 เป็นบทบัญญัติที่ขยายเขตอำนาจศาล¹⁴ เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่แม้จะกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรแต่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมิได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

การนำเอาหลักการของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้นก็คือหากการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้นนอกประเทศไทยและมีการดำเนินคดีลงโทษกับผู้กระทำความผิดนั้นโดยมีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้นหรือศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษและผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก หรือถ้าหากผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้วแต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ที่ฟอกเงินในต่างประเทศแม้จะไม่ได้กระทำความผิดมูลฐาน แต่ได้กระทำกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานก็อาจต้องรับโทษในประเทศไทยได้ กล่าวคือ

1. ถ้าผู้กระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย เช่น นาย ก. เป็นบุคคลสัญชาติไทยนำเงินที่ได้มาจากการค้าบุนหรือเถื่อนของนาย A ในต่างประเทศ ไปซื้อที่ดินในต่างประเทศเพื่อเป็นการชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของเงินดังกล่าว อันเป็นการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน นาย ก. จะต้องได้รับโทษในราชอาณาจักรไทย

2. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทย เช่น นาย A ไม่ใช่คนสัญชาติไทย โอนเงินที่ได้มาจากการจำหน่ายบุนหรือเถื่อนของผู้เฒ่าจากต่างประเทศมาให้ นาย ก. ในประเทศไทย

¹⁴ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร:วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2542), หน้า 93-94.

3. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้ที่ได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมิได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เช่น นาย A มิใช่คนสัญชาติไทย กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายของประเทศนั้น ได้เดินทางหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย และประเทศนั้นๆ ไม่ได้ร้องขอให้ประเทศไทยส่งตัวนาย A ข้ามแดนเพื่อไปดำเนินคดีตามกฎหมายของประเทศนั้นๆ ในกรณีดังกล่าว นาย A อาจถูกจับกุมและดำเนินคดีในข้อหาฟอกเงินในประเทศไทยได้

ดังนั้นหากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำบู่หรือเถื่อนได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้ว ผู้ใดที่กระทำการต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำบู่หรือเถื่อน ตามลักษณะต่างๆ อันเป็นการฟอกเงินดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 นั้น แม้ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์ของมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

4.6.1.3 การกำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิดหรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นอาจเกี่ยวข้องกับบุคคลมากกว่าหนึ่งคนเพื่อหลบเลี่ยงจากการตรวจสอบและการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยการแบ่งหน้าที่กันระหว่างผู้รับประโยชน์หรือการประสานงานกับบุคคลในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ จึงมีการกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมไปถึงบุคคลต่างๆ ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือทำการสมคบกันเพื่อกระทำความผิด ตลอดจนผู้พยายามกระทำความผิดด้วย ดังนี้

(1) การกำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (Aiding or Abetting)

ตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 7 กำหนดบทลงโทษผู้สนับสนุนการกระทำความผิดหรือผู้ช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิด หรือจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ หรือกระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูก

ลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงินให้ต้องรับโทษเช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิด อันถือได้ว่าเป็นบทลงโทษที่เข้มงวด เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องมาจากความผิดอาญาร้ายแรงหรือความผิดที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก การสนับสนุนและการช่วยเหลือให้มีการฟอกเงินจึงเท่ากับเป็นการส่งเสริมการกระทำความผิดมูลฐานซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อสังคมต่อไป จึงสมควรกำหนดโทษไว้ให้สูงกว่าการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ที่ให้รับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนหรือช่วยเหลือนั้น

อย่างไรก็ตามในวรรคท้ายของมาตรา 7 ได้บัญญัติไว้ในกรณีที่ศาลอาจใช้ดุลพินิจแก่บุคคลซึ่งจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินอาจต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด การที่กฎหมายกำหนดบทบัญญัติให้มีการผ่อนปรนได้ไว้เช่นนี้ก็ด้วยเหตุผลในทางศีลธรรม วัฒนธรรม หรือความสัมพันธ์ทางสายโลหิต

(2) การกำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้พยายามกระทำความผิดในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (Attempt)

สำหรับการพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 8 กำหนดบทลงโทษผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ให้ต้องรับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศชาติอย่างร้ายแรงและอาจก่อให้เกิดอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ตามมาได้อีก ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่มีโทษสูงกว่าการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ที่ให้รับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

(3) การกำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (Association or Conspiracy)

การสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นหมายถึง การคบคิดและตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งการสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นถือเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งที่แยกต่างหากจากความผิดฐานฟอกเงินโดยไม่จำเป็นต้องให้เกิดการกระทำความผิดตามที่ได้คบคิดและตกลงกันเสียก่อน ดังนั้นแม้จะไม่มีกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามที่ได้คบคิดและตกลงกัน แต่กฎหมายก็ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถที่จะลงโทษผู้สมคบกันเช่นนั้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากความผิดฐานสมคบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถนำผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดหรือผู้ที่เป็นตัวการ มาดำเนินคดีและลงโทษได้เพราะในทางปฏิบัติผู้ที่อยู่เบื้องหลังของผู้กระทำความผิดมักจะไม่มีความประสงค์หรือผูกพันกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน แต่จะมีเพียงการกระทำในชั้นสมคบหรือวางแผนดำเนินการเท่านั้น จึงเป็นการยากที่บุคคลเหล่านี้จะถูกลงโทษตามกฎหมายอาญาทั่วไป ความผิดฐานสมคบนี้จึงเป็นมาตรการที่ช่วยให้สืบทราบไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด หรือผู้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดได้ทั้งหมด สำหรับผู้สมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 9 บัญญัติให้ผู้สมคบกันต้องระวางโทษในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ดังนี้

มาตรา 9 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่งผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้นคงรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

ดังนั้นหากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำบู่หรือเถื่อนได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้ว ผู้ใดที่สนับสนุนหรือช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิด หรือสมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินอันเกิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำบู่หรือ

เดือน ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7, มาตรา 8 หรือมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้วแต่กรณี

4.6.1.4 การกำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญกับการลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือหน้าที่ในการยุติธรรม หรือมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้นหากกระทำความผิดฐานฟอกเงินและความผิดที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวสามารถใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่ของตนในการช่วยให้การกระทำความผิดมีความสะดวกและง่ายยิ่งขึ้นมากกว่าการกระทำความผิดบุคคลธรรมดา อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเสียหายและเสื่อมเสียชื่อเสียงในวงราชการหรือต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรงอีกด้วย

ผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือผู้บริหารขององค์กรหรือสถาบัน เช่น เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการ หรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน หรือกรรมการขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ สามารถใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลของตำแหน่งในการสนับสนุนการกระทำความผิดให้เกิดความสะดวกยิ่งกว่าการกระทำความผิดของบุคคลธรรมดา ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 10 จึงกำหนดโทษให้หนักขึ้นเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นถ้าหากว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินเสียเอง นอกจากนี้ยังกำหนดให้กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการตุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หากกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 12 กำหนดให้กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการตุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นเมื่อเป็นเจ้าพนักงานและมีหน้าที่ในการตรวจสอบตุรกรรมและทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หากได้กระทำความผิดเสียเองแล้วจึงควรได้รับโทษมากกว่าบุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่หรือบุคคลที่กระทำความผิดโดยทั่วไป นอกจากนี้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 11 ได้มีการ

บัญญัติเพิ่มเติมในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรม หรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่า กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการผู้ใด กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติให้ต้องรับโทษหนักเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแก่กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการ ธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ในกรณีที่เป็นความผิดซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน

ดังนั้นหากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนได้ ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้ว เมื่อใดที่เจ้าพนักงานหรือข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กระทำความผิด มูลฐานฟอกเงินหรือความผิดที่เกี่ยวข้องอันเกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณี การค้าบุหรี่เถื่อน เจ้าพนักงานหรือข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรม หรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินผู้นั้นต้องรับโทษตามที่ บัญญัติไว้ในมาตรา 10 หรือมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แล้วแต่กรณี

จากบทบัญญัติที่เกี่ยวกับมาตรการด้านการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ตามความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่ามีโทษทางอาญาที่รุนแรงและหนักกว่าโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติ ยาสูบ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 อีกทั้งยังเป็นมาตรการที่ขยายขอบเขต ในการลงโทษทางอาญาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งความรุนแรงของโทษที่สูงกว่ามาตรการทั่วไปยังสามารถ เป็นเครื่องมือในการช่วยข่มขู่ผู้กระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษบุคคลผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่ เถื่อนที่อยู่ในรูปของขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมซึ่งหากใช้เฉพาะมาตรการทางอาญาตาม

ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ย่อมไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลผู้ที่สมคบกัน เพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินในการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มผู้ผลิต นายทุน ผู้ร่วมกระบวนการทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ นักการเมือง ผู้ทรงอิทธิพล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางรายที่กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามาตรการด้านการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เป็นมาตรการที่สามารถนำมาช่วยป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนได้ทั้งในด้านการข่มขู่และยับยั้งการกระทำความผิดและเป็นการป้องกันการฟอกเงินอันเกิดจากรายได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนอีกด้วย

4.6.2 การนำมาตรการในทางแพ่งตามความผิดฐานฟอกเงินมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์หลักในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อไม่ให้มีการนำเอาเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวขึ้นไปโอนหรือเปลี่ยนแปลงหรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อให้ดูเหมือนว่าเป็นสิ่งที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการฟอกเงินแล้วนำกลับมาใช้เป็นทุนในการกระทำความผิดครั้งต่อไป ดังนั้นนอกจากการนำมาตรการทางอาญาที่มีความรุนแรงมากกว่ามาตรการทางอาญาทั่วไปมาบังคับใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ยังได้บัญญัติหลักเกณฑ์ที่สำคัญและพิเศษกว่ากฎหมายอื่นๆ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในทางแพ่งมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินอีกด้วย โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติหลักการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไว้ในหมวด 6 มาตรา 48 – มาตรา 59 โดยกำหนดให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราว รวมทั้งการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ดังนี้

4.6.2.1 การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมได้รับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมแล้ว คณะกรรมการธุรกรรมจะทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหรือ

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่รายงานมานั้นและหากคณะกรรมการตุกรกรรมมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะอาจจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการตุกรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีจำเป็นเร่งด่วนเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปก่อนได้ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 วรรคแรก และวรรคสอง

เมื่อคณะกรรมการตุกรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้วแต่กรณีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้แล้ว ผู้ทำตุกรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินสามารถแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำตุกรกรรมที่ถูกยึดหรืออายัดนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 วรรคสี่

4.6.2.2 การขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้นำมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาใช้ คือ มาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่ง (civil forfeiture measure) โดยบัญญัติให้ศาลแพ่งมีอำนาจสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นของแผ่นดิน ได้แก่

- เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน
- เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินข้างต้น
- ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินทั้งที่ได้มาจากการกระทำความผิดและที่ได้จากการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินไปดังที่กล่าวมาทั้งหมด

ทั้งนี้ไม่ว่าทรัพย์สินที่กล่าวมานั้นจะมีการจำหน่าย จ่าย โอนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐาน

ทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใดก็ตาม ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้ถือเป็นมาตรการทางแพ่งที่เน้นตัวทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นหลักโดยไม่คำนึงว่าจะมีการโอนหรือแปรสภาพทรัพย์สินกันต่อไปอีกก็ทอดทิ้งตาม หากศาลเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแล้วศาลย่อมมีอำนาจสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินได้ แม้ผู้กระทำความผิดจะไม่ถูกตัดสินลงโทษในคดีอาญาก็ตาม นอกจากนี้มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินในทางแพ่งโดยการขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินนั้นมิได้ถือว่าเป็นโทษริบทรัพย์สินทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญาแต่อย่างใด เนื่องจากหลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินทางอาญานั้นกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้กล่าวอ้าง โดยโจทก์มีหน้าที่จะต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดและพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่จำเลยได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดจนเมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงจึงจะสามารถลงโทษโดยการริบทรัพย์สินนั้นๆ ได้ ซึ่งเป็นการยากในคดีพอกเงินที่จะให้โจทก์พิสูจน์ได้เช่นว่านั้นเพราะการกระทำความผิดมีลักษณะซับซ้อนมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดทำให้ไม่อาจพบบยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดหรือหากพบบยานหลักฐานแต่ไม่มีมีน้ำหนักพอที่จะทำให้ศาลเชื่อได้ว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าวที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าหากนำหลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินทางอาญามาดำเนินการกับคดีพอกเงินแล้วย่อมอาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินได้ ดังนั้นในการซึ่งนำพยานหลักฐานจึงเป็นไปตามกระบวนการวิธีพิจารณาความแพ่งทั่วไปโดยไม่ต้องพิสูจน์พยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัย (prove beyond reasonable doubt) เช่นในคดีอาญาและภาระการพิสูจน์ในเรื่องที่มาจากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นหน้าที่ของเจ้าของทรัพย์สินแทน

ดังนั้นมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินในทางแพ่งจึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นอิสระแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญากับบุคคล ซึ่งหากไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษหรือไม่มีคำพิพากษาลงโทษจำเลยว่าเป็นผู้กระทำความผิดแต่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็อาจตกเป็นของแผ่นดินได้ถ้าปรากฏพยานหลักฐานซึ่งเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้นเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดหรือถ้าบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเข้ามาในคดีแต่ไม่สามารถพิสูจน์ถึงที่มาของทรัพย์สินได้ ทรัพย์สินดังกล่าวย่อมตกเป็นของแผ่นดินด้วยเช่นกัน

โดยมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินในทางแพ่งดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในมาตรา 49 วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีหลักว่า

มาตรา 49 ภายใต้บังคับมาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

จากหลักเกณฑ์ตามมาตรา 49 วรรคแรกจะพบว่ากรณีที่พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินได้ 2 กรณี¹⁵ คือ กรณีทีหนึ่ง ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคณะกรรมการธุรกรรมสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวมีกำหนดเวลาไม่เกินเก้าสิบวันตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง กรณีนี้ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในกำหนดเวลาที่ยึดหรืออายัดไว้

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่ไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคณะกรรมการธุรกรรมไม่ได้สั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง และจากการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม การตรวจสอบธุรกรรม หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ปรากฏว่ามีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินในกรณีนี้จึงเป็นกรณีที่ไม่มีกการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง นอกจากนี้ตามมาตรา 49 วรรคท้าย ยังบัญญัติถึงการดำเนินการเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายไว้ด้วยว่า ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม

¹⁵ สีนหาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 (กรุงเทพมหานคร:ส.เอเชีย เพลส,2542), หน้า 153-154.

กฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน ดังนั้นการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายตามมาตรา 49 วรรคท้ายนี้ เมื่อพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 วรรคแรกแล้วและศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นต่อศาลตามมาตรา 49 วรรคห้า ถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน 8 ประเภทตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน

ในกรณีก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินอาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งโดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนทรัพย์สินโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ หรือก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินอาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

เมื่อศาลทำการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการแล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินฟังไม่ขึ้น ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้หากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริตแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในกรณีที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าศาลทำการไต่สวนคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์แล้วเห็นว่าฟังขึ้น ศาลจะมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์โดยจะกำหนดเงื่อนไขด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตามหากผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคย

เกี่ยวข้องกับสัมพันธกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินมาก่อนให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นผลประโยชน์ที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542

ในกรณีที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏในภายหลังโดย คำร้องของเจ้าของ ผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ทรัพย์สินนั้นโดยศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตกเป็นผู้รับโอนทรัพย์สินโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ ศาลจะสั่งคืนทรัพย์สินนั้นหรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทนแล้วแต่กรณี โดยคำร้องดังกล่าวนี้จะต้องยื่นภายในหนึ่งปีนับแต่คำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินถึงที่สุดและผู้ร้องต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าไม่สามารถยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา 50 ได้เพราะเป็นการไม่ทราบถึงประกาศหรือหนังสือแจ้งของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินหรือมีเหตุขัดข้องอันสมควรประการอื่น ทั้งนี้ก่อนศาลมีคำสั่งคืนทรัพย์สินให้กับเจ้าของหรือผู้รับโอนหรือคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ ศาลจะแจ้งให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินทราบถึงคำร้องดังกล่าวและให้โอกาสพนักงานอัยการเข้ามาโต้แย้งคำร้องนั้นได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 51 แล้วและหากปรากฏว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นอีกก็ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542

ดังนั้นมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ.2542 นั้น ไม่ว่าจะเป็นการยึดหรืออายัดหรือการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินนั้นเป็นมาตรการทางแพ่งที่มุ่งจะจัดการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นหลักโดยไม่คำนึงว่าจะมีการจำหน่ายจ่ายโอนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินนั้นไปกี่ครั้งและไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใดก็ตาม ซึ่งเป็นมาตรการที่สามารถป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานไปกระทำการพอกเงินแล้วนำกลับมาเป็นเงินทุนในการกระทำความผิดอื่น ๆ ต่อไป

ซึ่งการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำทุหรือเถื่อนนั้นเป็นความผิดที่ก่อให้เกิด รายได้จำนวนมหาศาลแก่ผู้กระทำผิดซึ่งหากมีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการค้ำทุหรือปลอมไป ผ่านกระบวนการฟอกเงินโดยมีการโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินดังกล่าวต่อไปหลายๆ ทอด กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการกับทรัพย์สินที่ผ่านกระบวนการฟอกเงินดังกล่าวแล้วได้เพราะไม่ใช่ทรัพย์สินที่ใช้หรือ มีไว้เพื่อใช้หรือได้มาจากการกระทำผิดแล้ว ดังนั้นจึงสมควรกำหนดให้การกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำทุหรือเถื่อนเป็นอีกหนึ่งความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ทั้งนี้เพื่อจะได้นำเอามาตรการ ดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาใช้บังคับกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษี สรรพสามิตกรณีการค้ำทุหรือเถื่อนเพื่อเป็นการสกัดกั้นหรือตัดวงจรทางเศรษฐกิจของอาชญากรเพื่อ ไม่ให้สามารถนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดดังกล่าวไปหาประโยชน์เพื่อใช้เป็น เงินทุนในการกระทำผิดต่อไป

4.7 การประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การทำงานที่ข้ตกลงในการประสานความร่วมมือนั้นก็เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ระหว่าง หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับ หน่วยงานอื่นของรัฐอาจดำเนินการทำงานที่ข้ตกลง เพื่อกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติ หน้าที่ร่วมกัน การสนับสนุน การดำเนินการ การประสานราชการ และการดำเนินการอื่นใดได้ โดย ในปัจจุบันได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ระหว่างพนักงาน สอบสวนและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.7.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม เลขานุการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการ

พอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการพอกเงินในลักษณะที่ต้องประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงาน และบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปตามกฎหมาย จึงได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 เพื่อให้การดำเนินงานตามกฎหมายของส่วนราชการ หน่วยงาน และบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมีความสะดวกรวดเร็ว มีความเข้าใจที่ตรงกัน และร่วมมือประสานงานกันในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด โดยหลักการสำคัญของระเบียบดังกล่าว มีดังนี้

ข้อ 4 “ในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือจับกุมดำเนินคดีในความผิดมูลฐานให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิดดังกล่าว ดำเนินการสืบสวนสอบสวนว่ามีหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกระทำความผิดฐานพอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินด้วยหรือไม่ หากปรากฏว่ามีการกระทำความผิดฐานพอกเงินฐานใดฐานหนึ่งดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานนั้นๆ ด้วยแล้วให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานนั้นรีบรายงานสำนักงานตามแบบทำยระเบียบนี้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ใดหรือหน่วยงานใดได้ทำการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานพอกเงินฐานใดฐานหนึ่งอยู่แล้วก็ให้ถือปฏิบัติตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

นอกจากการรายงานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน สำนักงานอาจขอให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนแจ้งหรือรายงานข้อเท็จจริงเพิ่มเติมภายในกำหนดเวลาอีกก็ได้

ลักษณะคดีที่ต้องรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ทำขึ้นตามข้อ 16 แห่งระเบียบนี้”

ข้อ 16 “ในกรณีที่มีข้อกำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เลขาธิการ ส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ อาจทำข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติการดังกล่าว ข้อตกลงที่ได้ทำขึ้นนั้นเมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินได้ให้ความเห็นชอบแล้วให้ใช้บังคับได้”

4.7.2 ข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ.2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2544)

เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 25(6) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ประกอบกับข้อ 16 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ปปง.) จึงได้กำหนดข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2544) ไว้เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติโดยกำหนดประเภทลักษณะคดีที่ต้องรายงาน หลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายอันพึงมีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติของหน่วยงานในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไว้

ดังนั้นหากมีการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้านุหรือเถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร โรงงานยาสูบ ควรมีการทำบันทึกข้อตกลงกับคณะกรรมการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่องความร่วมมือในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้านุหรือเถื่อนให้ลดน้อยลงเพื่อที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหลายเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดร่วมกันเพื่อสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้านุหรือเถื่อนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้านุหรือเถื่อนระหว่างกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร โรงงานยาสูบ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างจริงจัง รวมทั้งเพื่อให้มีการ

ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่ยี่เถื่อนโดยเร็วในกรณีที่กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร โรงงานยาสูบ ซึ่งมีผลความผิดแล้วโดยใช้มาตรการทางอาญาและมาตรการทางแพ่งแก่ผู้กระทำความผิด

4.7.3 ตารางที่ 12 การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2546

สาระสำคัญ	รายละเอียด
1. ประเภทของเงินที่จ่าย	1.1 เงินสินบน 1.2 เงินรางวัล 1.3 เงินสินบนเพิ่ม 1.4 เงินรางวัลเพิ่ม 1.5 เงินรางวัลเพิ่มเฉพาะตัว
2. อัตราการจ่ายเงินแต่ละประเภท	2.1 เงินสินบนให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละ 15 2.2 เงินรางวัลให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละ 25 (เงินสินบนและเงินรางวัลให้จ่ายได้รวมกันไม่เกินร้อยละ 40) 2.3 เงินสินบนเพิ่มให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละ 15 2.4 เงินรางวัลเพิ่มให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละ 25 (เงินสินบนเพิ่มและเงินรางวัลเพิ่มให้จ่ายได้รวมกันไม่เกินร้อยละ 40) 2.5 เงินรางวัลเพิ่มเฉพาะตัว มีเงื่อนไขดังนี้ - กรณีเสียชีวิตหรือทุพพลภาพจนต้องออกจากราชการ ไม่เกินคนละ 200,000 บาท - กรณีได้รับอันตรายสาหัสจนเสียอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใด ไม่เกินคนละ 100,000 บาท - กรณีได้รับอันตรายแก่ร่างกายเป็นบาดแผลฉกรรจ์หรืออันตรายสาหัสต้องได้รับการรักษาเกินกว่ายี่สิบวัน ไม่เกินคนละ 50,000 บาท หมายเหตุ 1. เงินสินบนและเงินรางวัล หรือเงินสินบนเพิ่มและเงิน

	<p>รางวัลเพิ่มให้จ่ายได้รวมกันไม่เกินร้อยละ 40 นั้นพิจารณาจากมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ศาลมีคำสั่งเป็นที่ยุติให้ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว โดยพิจารณาตามราคาทรัพย์สิน ณ วันที่คำสั่งศาลเป็นที่ยุติ หรือ ณ วันส่งมอบทรัพย์สินให้กับรัฐบาลไทยหรือหน่วยงานของรัฐบาลไทยสำหรับคดีที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี</p> <p>2. การจ่ายเงินสินบนเพิ่มและเงินรางวัลเพิ่มเมื่อมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินเพิ่มขึ้นอีกในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน</p>
<p>3. ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล</p>	<p>คณะกรรมการวินิจฉัยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล</p>
<p>4. ที่มาของเงินที่จะนำมาจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล</p>	<p>ให้สำนักงาน ป.ป.ง. จ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินอุดหนุนหรือเงินหมวดอื่นที่จ่ายในลักษณะเงินอุดหนุน</p>
<p>5. หลักเกณฑ์การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล</p>	<p>ให้คณะกรรมการจ่ายเงินสินบนและเงินสินบนเพิ่มแก่ผู้แจ้งความนำจับในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือแก่ผู้แจ้งความนำสืบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือ ให้คณะกรรมการจ่ายเงินรางวัลหรือเงินรางวัลเพิ่มแก่เจ้าพนักงานผู้ทำการสืบสวนหรือจับ หรือพนักงานสอบสวน ในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในคดีนั้นๆ</p> <p>ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคำสั่งศาลเป็นที่ยุติ - คดีที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน แต่ไม่มีการดำเนินคดี

ในความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน เพราะผู้ต้องหาหลบหนี หรือไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หรือคดีที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องในความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน และคำสั่งศาลเป็นที่ยุติ

- คดีความผิดฐานฟอกเงินที่ได้กระทำขึ้นนอกราชอาณาจักรตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติ ปปง. และมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในราชอาณาจักร และคำสั่งศาลเป็นที่ยุติ

- คดีความผิดฐานฟอกเงินที่ได้กระทำขึ้นนอกราชอาณาจักรโดยการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตของรัฐนั้น และมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในราชอาณาจักรตามคำร้องขอของรัฐนั้นตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา หรือตามพันธกรณีแห่งสนธิสัญญาอนุสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ แล้วแต่กรณี

- คดีที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร และมีการส่งมอบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้กับรัฐบาลไทยตามคำร้องขอของรัฐบาลไทยตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา หรือตามพันธกรณีแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ แล้วแต่กรณี

หมายเหตุ 1. คดีใดมีผู้แจ้งความนำจับหรือมีผู้แจ้งความนำสืบทรัพย์สินหลายคน ให้คณะกรรมการพิจารณาจ่ายเงินสินบนตามที่เห็นสมควร

2. การจ่ายเงินสินบนมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- เจ้าพนักงานผู้ทำการสืบสวนหรือจับ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่สืบสวน จับ หรือสอบสวนในคดีความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินอยู่แล้ว ไม่มีสิทธิได้รับเงินสินบนตามระเบียบนี้

- ผู้แจ้งความนำจับหรือผู้แจ้งความนำสืบทรัพย์สิน จะต้องไม่ใช่บุคคล นิติบุคคล หรือเจ้าพนักงานของหน่วยงานรัฐ ที่มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัติ ปปง. ในคดี

	<p>นั้นๆ</p> <p>- ผู้แจ้งความนำจับหรือผู้แจ้งความนำสืบทรัพย์สิน จะต้องนำความมาแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งความ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินนั้นโดยชัดแจ้ง และมีผลทำให้การจับ ดำเนินคดี หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นสำเร็จ และคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินที่เกิดขึ้นหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้น จะต้องไม่เป็นคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ตามปกติวิสัยจะต้องตรวจพบได้อยู่แล้ว</p>
<p>6. การขอรับเงินสินบน และเงินรางวัล</p>	<p>6.1 สำหรับคดีที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในราชอาณาจักร ให้ผู้มีสิทธิได้รับยื่นคำขอต่อเลขาธิการภายในกำหนด 180 วัน นับแต่วันที่คำสั่งศาลเป็นยุติ หรือ</p> <p>6.2 สำหรับคดีที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร ให้ผู้มีสิทธิได้รับยื่นคำขอต่อเลขาธิการ ภายในกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ได้มีการส่งมอบทรัพย์สินหรือเงินให้กับรัฐบาลไทยหรือหน่วยงานของรัฐบาลไทย หรือ</p> <p>6.3 สำหรับกรณีการขอรับเงินรางวัลเพิ่มเฉพาะตัว ให้ผู้มีสิทธิได้รับยื่นคำขอต่อเลขาธิการภายในกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เสียชีวิตหรือได้รับอันตราย</p> <p>6.4 ในกรณีที่ผู้มีสิทธิรับเงินสินบนหรือเงินรางวัลถึงแก่กรรมหรือมีความจำเป็นอื่นใดไม่สามารถยื่นคำขอรับเงินสินบนหรือเงินรางวัลได้ให้ทายาทโดยธรรม ผู้จัดการมรดก หรือผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเป็นผู้ดำเนินการ แล้วแต่กรณี</p> <p>6.5 ผู้ขอรับหรือได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับเงินสินบนหรือเงินรางวัลตามระเบียบฯ นี้</p>
<p>7. การวินิจฉัยชี้ขาด การจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัล</p>	<p>หากผู้มีสิทธิรับเงินสินบน หรือเงินรางวัล หรือส่วนราชการหลัก หรือส่วนราชการสนับสนุนที่ได้รับส่วนแบ่งเงินรางวัล เห็นว่ามติของคณะกรรมการในการให้จ่ายเงินสินบน หรือเงินรางวัล หรือส่วนแบ่ง</p>

	<p>ของเงินรางวัล มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบนี้ไม่ว่าในทางใด ผู้มีสิทธิรับเงินสินบน หรือเงินรางวัล หรือส่วนราชการสนับสนุนที่ได้รับ ส่วนแบ่งของเงินรางวัลนั้น มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านเป็นหนังสือในประเด็นดังกล่าวต่อคณะกรรมการภายในกำหนด 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ให้มีมติของคณะกรรมการ หากไม่ได้โต้แย้งคัดค้านภายในกำหนด ให้ถือว่า การจ่ายเงินสินบน และเงินรางวัล หรือส่วนแบ่งของรางวัลนั้น ให้ถือเป็นที่สุด ผู้ใดจะยกเหตุแห่งความบกพร่องนั้นขึ้นกล่าวอ้างเพื่อให้มีการพิจารณาจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัลในคดีนั้นใหม่อีกไม่ได้</p>
--	--

4.8 ผลของการบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐาน

การนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับความผิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนโดยการกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานนั้นย่อมก่อให้เกิดประโยชน์และโทษต่อประเทศไทยในหลายๆ ด้าน กล่าวคือ

4.8.1 ประโยชน์ในการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเป็นความผิดมูลฐาน

(1) การกำหนดความผิดมูลฐานเพิ่มเติมย่อมส่งผลให้ประเทศต่างๆ เห็นว่าประเทศไทยมีนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างจริงจัง อันนำมาซึ่งความร่วมมือและความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับของอารยะประเทศด้วย

(2) มาตรการต่างๆ ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เข้มงวดและรุนแรง เป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านการเมืองและการปกครองของประเทศ ทำให้การประกอบอาชญากรรมลดลง

(3) มาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นเป็นการช่วยลดเงินหมุนเวียนของกลุ่มอาชญากรที่จะนำไปใช้เป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมหรือการดำเนินธุรกิจที่ผิดกฎหมายให้ลดน้อยลงได้

(4) การปราบปรามอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลดีต่อนักลงทุนเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการตัดสินใจในการลงทุนในประเทศไทยและเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่ระบบทางการเงินของประเทศด้วย

(5) มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินช่วยส่งเสริมการปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

(6) สามารถดำเนินการทางกฎหมายกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐาน ฟอกเงินได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเนื่องจากมาตรการทางด้านทรัพย์สินของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการที่ช่วยแก้ไขปัญหาคriminalในกรณีที่เป็นทรัพย์สินของกฎหมายอื่นไม่สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นๆ ได้

(7) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่เสริมมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมต่างๆ ของกฎหมายอื่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(8) การใช้มาตรการทางแพ่งดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทำให้ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงินเกิดความสะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากการกำหนดภาระการพิสูจน์ในการได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตกเป็นของเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียตลอดจนผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน

(9) มาตรการต่างๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถตัดวงจรการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าหรือปลอมที่กระทำในรูปของขบวนการองค์กรอาชญากรรมได้และสามารถจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.8.2 โทษในการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าหรือเถื่อนเป็นความผิดมูลฐาน

(1) เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่และค่าใช้จ่ายในแต่ละส่วนของขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(2) บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เสียผลประโยชน์จากการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าหรือเถื่อนจะทำการต่อต้านและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายรวมทั้งหาวิธีหลบเลี่ยงหรือหาช่องว่างของกฎหมายเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์เช่นเดิม

(3) หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความพร้อมหรือขาดการประสานงานที่ดีแล้วนั้นจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการมุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู่หรือเถื่อน โดยการกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานนั้นมีทั้งประโยชน์และโทษ หากแต่โทษที่อาจเกิดขึ้นนั้นสามารถป้องกันได้โดยการออกกฎหมายและระเบียบในการปฏิบัติให้ชัดเจนและรัดกุมก็จะไม่ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด ดังนั้นการนำเอามาตรการทางอาญาและมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู่หรือเถื่อน จึงเป็นการขยายขอบเขตของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้ครอบคลุมการกระทำความผิดกว้างมากยิ่งขึ้นและสามารถช่วยตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและยังเป็นการจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู่หรือเถื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อมิให้มีการนำเอาเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวมาโอนหรือเปลี่ยนสภาพด้วยวิธีการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการฟอกเงินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดนั้น และเพื่อมิให้มีการนำเงินที่ผ่านกระบวนการฟอกเงินนั้นกลับมาใช้เป็นทุนในการกระทำความผิดอื่นๆ อีก ซึ่งถือเป็นการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างสมบูรณ์แบบและเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่วางไว้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ถือเป็นสถานการณ์ที่สร้างปัญหาให้แก่ประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีโทษรุนแรงกว่าคือ จำคุกตลอดชีวิตจนถึงประหาร และยังมีโทษยึดทรัพย์โดยใช้มาตรการในทางแพ่งได้ เนื่องจากเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แต่การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์นั้นมิโทษที่ไม่รุนแรงและมีการทำเป็นขบวนการซึ่งเป็นการยากที่จะป้องกันและปราบปรามให้หมดสิ้นไปได้ ซึ่งการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีมูลเหตุจูงใจมาจากผลตอบแทนซึ่งเป็นส่วนต่างของการขายปลีกราคาสูง เทียบเท่ากับที่ถูกลงกฎหมาย แต่ต้นทุนการผลิตที่มีราคาต่ำ จึงมีการลักลอบนำเข้ามนุษย์ทั้งหญิงและชายที่ทำการปลอมขึ้นและมนุษย์ต่างประเทศโดยไม่เสียค่าแถมมียาสูบให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าจะมีความเสี่ยงสูงและโทษปรับสูงถึงของละประมาณ 400 บาท ก็ตาม

ปัจจุบันมีมาตรการในทางกฎหมายควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์อยู่หลายฉบับ กล่าวคือ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 หากแต่ผู้กระทำความผิดยังคงอาศัยช่องว่างของกฎหมายเป็นโอกาสในการกระทำความผิดได้ อีกทั้งขอบเขตในการบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 นั้นก็มีข้อจำกัดและอุปสรรคดังนี้

1. การบัญญัติฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่ครอบคลุมการกระทำความผิดและบทกำหนดโทษยังไม่มีความรุนแรงที่เพียงพอจะเป็นการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้ หากเป็นกรณีที่เกิดขึ้นสู่ศาลแล้วจำเป็นต้องใช้มาตรการยึดทรัพย์ในทางอาญา หลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินทางอาญานั้นกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้กล่าวอ้าง โดยโจทก์มีหน้าที่จะต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงและพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่จำเลยได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดจนเมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลย

ได้กระทำความผิดจริงจึงจะสามารถลงโทษให้ดำเนินการริบทรัพย์นั้นๆ ได้ ซึ่งเป็นการยากในคดีฟอกเงินที่จะให้โจทก์พิสูจน์ได้เช่นนั้นเพราะการกระทำความผิดในคดีฟอกเงินมีลักษณะซับซ้อน มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดทำให้ไม่อาจพบพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือหากพบพยานหลักฐานแต่อาจจะมีมีน้ำหนักพอที่จะทำให้ศาลเชื่อได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือเป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าวที่ได้มาโดยทุจริตอันอาจจะดำเนินการริบทรัพย์นั้นๆ ได้

2. ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มีการกำหนดโทษทางอาญาไว้โดยได้กำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษที่รุนแรงกว่าประมวลกฎหมายอาญาหลายเท่า อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้จำกัดความคุ้มครองไว้เฉพาะเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งยังไม่เป็นการครอบคลุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุนหรือเถื่อนที่มีวิธีการทางการค้าอันเป็นความผิดที่หลากหลายและต้นกำเนิดหรือแหล่งผลิตบุนหรือเถื่อนก็มีใช้มีเพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น และที่สำคัญคือการค้าบุนหรือเถื่อนไม่ได้มีแต่เฉพาะบุนหรือเถื่อนยี่ห้อไทยเท่านั้นแต่ยังรวมถึงบุนหรือยี่ห้อต่างประเทศด้วย ดังนั้นเพียงแต่ฐานความผิดและบทลงโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 นั้นจึงยังไม่เป็นการเพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุนหรือเถื่อนได้

3. การบังคับใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พบว่ามีปัญหาที่สำคัญหลายประการโดยมีประเด็นดังนี้

ก. การแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของบุนหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 5 ตี (2) ต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งมาตรานี้เป็นการกำหนดมูลค่าเพื่อเป็นฐานในการคำนวณภาษีค่าแสตมป์ยาสูบ ซึ่งบุนหรือนำเข้ามาในประเทศจะใช้ราคา ซี.ไอ.เอฟ. เป็นฐานในการคำนวณภาษี แต่ราคา ซี.ไอ.เอฟ. เป็นราคาที่กำหนดในต่างประเทศ ปัญหาคือ ผู้นำเข้าบุนหรือบางรายมีการแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ. ต่ำกว่าความเป็นจริงและเป็นการยากที่จะตรวจสอบได้ว่าราคา ซี.ไอ.เอฟ. ที่ผู้นำเข้าแจ้งมาเป็นราคาที่ถูกต้องหรือไม่ ดังนั้นหากมีการแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ. ต่ำ ก็ย่อมจะเสียภาษีค่าแสตมป์ยาสูบต่ำไปด้วย

ข. การนำบุนหรือติดตัวเข้ามาในประเทศโดยผู้เดินทางมีจำนวนเกินกว่าที่ได้รับยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 28 ซึ่งกำหนดให้อธิบดีกรมสรรพสามิตมี

อำนาจผ่อนผันผู้เดินทางในบางกรณีสามารถนำยาสูบติดตัวเข้ามาในราชอาณาจักรได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร และจะผ่อนผันไม่ต้องปิดแสตมป์ยาสูบด้วยก็ได้ กรณีนี้อธิบดีกรมสรรพสามิตได้ออกประกาศกรมสรรพสามิต ลงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2509 ผ่อนผันให้ผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรนำยาสูบติดตัวเข้ามาได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงาน และยกเว้นภาษีไม่ต้องปิดแสตมป์ยาสูบในจำนวนดังนี้ ให้นำเข้าบุหรี่ยากาแรตได้ไม่เกิน 200 มวน หรือบุหรี่ยากาแรตอื่น ยาเส้นปรุง ยาเคี้ยวชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือหลายชนิดรวมกันไม่เกิน 500 กรัม แต่ถ้ามีบุหรี่ยากาแรตรวมอยู่ด้วย บุหรี่ยากาแรตจะต้องไม่เกิน 200 มวน และน้ำหนักรวมทั้งสิ้นจะต้องไม่เกิน 500 กรัม ซึ่งในความเป็นจริงตามสถิติการจับกุมผู้เดินทางเข้ามาในประเทศตามชายแดนบางรายได้นำยาสูบติดตัวเข้ามาเกินจำนวนที่ได้รับยกเว้นเสมอ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการนำเข้ามาบุหรี่ยากาแรตที่ผิดกฎหมายทั้งหมดมิใช่เพียงเฉพาะส่วนที่เกินกว่าจำนวนที่ได้รับยกเว้น หากเจ้าหน้าที่ไม่อาจตรวจจับได้ย่อมทำให้รัฐขาดรายได้จากค่าแสตมป์ยาสูบไปส่วนหนึ่ง

ค. เจ้าพนักงานสรรพสามิตไม่มีอำนาจออกหมายค้นเพื่อทำการค้น ในการออกตรวจตราและปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 อุปสรรคที่พบคือ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตออกหมายค้นในที่รโหฐานได้ ดังนั้นจึงต้องไปขอหมายค้นจากศาล ซึ่งเป็นการไม่คล่องตัวและไม่ทันต่อเหตุการณ์ในการปฏิบัติงาน หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็ตาม ในปัจจุบันก็ไม่อาจที่จะทำการค้นโดยไม่มีหมายค้นได้และต้องขอหมายค้นจากศาลด้วยเช่นกัน

ง. กฎหมายว่าด้วยยาสูบมีอัตราโทษต่ำ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ในการจับกุมยาสูบต่างประเทศตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ความผิดฐานมียาสูบที่มีได้เสียภาษีโดยปิดแสตมป์ยาสูบไว้ในครอบครองเกินกว่า 500 กรัม ต้องระวางโทษปรับ 10 เท่า ของภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิด ตามมาตรา 19 และมาตรา 49 ความผิดฐานขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งยาเส้นหรือยาสูบที่มีได้เสียภาษีโดยปิดแสตมป์ยาสูบ ต้องระวางโทษปรับ 15 เท่า ของภาษีค่าแสตมป์ยาสูบที่จะต้องปิด ตามมาตรา 24 และมาตรา 50 ซึ่งความผิดดังกล่าวนี้เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วยกล่าวคือ ตามมาตรา 27 ฐานนำของเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร กำหนดโทษไว้ว่าสำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมอากรเข้าด้วยแล้วหรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือมาตรา 27 ทวิ ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 กำหนดเกี่ยวกับความผิดฐานช่วยซ่อนเร้นช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ จำนำ หรือรับไว้ด้วยประการอื่นใดซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่

นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร มีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อนำคดีขึ้นสู่ศาล ศาลยอมลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งเป็นบทหนัก พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 จึงไม่มีสภาพบังคับใช้สำหรับคดียาสูบต่างประเทศดังกล่าวได้เลย อีกประการหนึ่งคือ มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 กำหนดให้บรรดาความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือผู้รับมอบหมายจากอธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ดังนั้นเมื่อยาสูบต่างประเทศมิได้เสียภาษีให้ถูกต้อง จึงมีการดำเนินการตามกฎหมายโดยส่งตัวให้พนักงานตำรวจและศาลก็ยอมจะลงโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมสรรพสามิตจึงไม่สามารถเปรียบเทียบปรับคดียาสูบต่างประเทศตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้

จ. การกำหนดนโยบายของคณะกรรมการอำนวยการโรงงานยาสูบในอดีต

- การอนุมัติให้ส่งบุหรี่กรองทิพย์ 90 ไปขายในประเทศที่มีคนงานไทยทำงานอยู่ โดยให้มีการยกเว้นภาษีต่างๆ ทำให้ราคาบุหรี่กรองทิพย์ 90 ที่ขายในประเทศและที่ส่งไปยังต่างประเทศมีความแตกต่างกันมาก จึงเกิดการลักลอบปลอมบรรจุภัณฑ์ (Re-Packing) ในเวลาต่อมา

- การอนุมัติให้โรงงานยาสูบร่วมลงทุนกับบริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด ณ ประเทศเวียดนาม โดยผลิตบุหรี่ภายใต้ลิขสิทธิ์ยี่ห้อ “กรองทิพย์” “สามิต 14” “กรุงทอง 90” และ “สายฝน 90” โดยให้จำหน่ายในประเทศเวียดนาม ลาว พม่า กัมพูชา ที่สำคัญคือ มีการขายยาเส้นปรุงผสมเสร็จและเครื่องจักรเก่าของโรงงานยาสูบให้แก่บริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด ณ ประเทศเวียดนาม ต่อมาโรงงานยาสูบได้บอกเลิกสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจดังกล่าวเนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีได้นำเอาเครื่องจักรเก่าของโรงงานยาสูบให้แก่บริษัท สหยาสูบ (ไทย) จำกัด กลับมาด้วย จึงทำให้เกิดการผลิตบุหรี่กรองทิพย์เถื่อนจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย โดยมีความเหมือนทั้งผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการใส่แถบรหัสของสินค้า (bar code) ในบุหรี่ทุกซองที่ผลิตขึ้นจากโรงงานยาสูบก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่หรือบุคคลลงในซึ่งทราบถึงเลขแถบรหัสดังกล่าวร่วมมือกับผู้ผลิตบุหรี่เถื่อนจากประเทศเวียดนามในการลอกเลียนแถบรหัสลงบนซองบรรจุภัณฑ์ หากมิได้มีการพิจารณาแถบรหัสของสินค้าจะทำให้บุหรี่เถื่อนและบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานยาสูบมีความเหมือนกันเกือบทุกประการ

4. ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 นั้นเป็นการที่กฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานศุลกากรในเรื่องเกี่ยวกับการตรวจและการป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร ซึ่งอำนาจต่าง ๆ ดังกล่าวมีขอบเขตการบังคับใช้อยู่ในขอบเขตของอาณาเขตประเทศไทย ณ ด่านศุลกากรเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรมีอำนาจจับเรือที่มีระวางต่ำกว่า 250 ตัน รถ เกรียน หรือยานพาหนะ หีบ ภาชนะอื่นใด ที่ถือว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด ตลอดจนสิ่งของที่เป็นสิ่งผิดกฎหมายศุลกากรนั้น เป็นอำนาจที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการขน ย้าย ถอนของต้องห้าม ของต้องจำกัด ของที่ยังไม่เสียภาษี แต่ก็ยังพบบุหรี่เถื่อนได้ตามสถานที่ต่างๆ และยังมี การจับกุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรจึงยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการป้องกันและปราบปรามการค้าบุหรี่เถื่อน ส่วนในกรณีที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เป็นความผิดมูลฐานก็ตาม ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งซึ่งเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนได้ แต่มีข้อจำกัดที่ว่าความผิดมูลฐานดังกล่าวใช้ในเฉพาะกรณีความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เท่านั้น หากกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนมิได้เกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ย่อมไม่อาจนำมาตราการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับได้อันเป็นข้อที่ต้องพิจารณาต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐจะมีมาตรการในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แต่การกระทำความผิดก็ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในปีหนึ่งๆ ค่าปรับอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดที่ปรากฏตามสถิติของกรมสรรพสามิต มีมูลค่านับร้อยล้านบาทขึ้นไป และจำนวนผู้กระทำความผิดในแต่ละปีก็มีเป็นจำนวนนับพันราย อันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของชาติเป็นอย่างมาก และเป็นการสูญเสียผลประโยชน์ให้แก่อาชญากรทางเศรษฐกิจโดยไม่เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติแต่ประการใด

เมื่อปรากฏว่ามาตรการในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนที่บังคับใช้ในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาตราการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้ โดยกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้า

บุหรี่ยี่เดือนซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การนำมาตรการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เดือนซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต โดยกำหนดให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานนั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั้ง 4 ประการดังนี้

1. ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรม
2. ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง
3. ความผิดที่เป็นกรกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม
4. ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงต่อเศรษฐกิจของประเทศ

โดยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ยี่เดือนซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตนั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นทุกประการ จึงมีความเหมาะสมในการที่จะกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญในการปราบปรามผู้กระทำความผิดต่อความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่ยี่เดือน ดังนี้

1. มาตรการด้านการลงโทษตามตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
 - การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน โดยการกำหนดโทษทางอาญาที่รุนแรงในความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
 - การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร โดยการกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
 - การลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิด หรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน มีโทษเท่ากับตัวการ ตามมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งบทลงโทษมีความรุนแรงกว่าประมวลกฎหมายอาญา

- การลงโทษหนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

2. มาตรการการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยการนำมาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่งมาบังคับใช้

- การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เมื่อได้ทำการสืบสวนสอบสวนพบทรัพย์สินที่ได้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดแล้ว หากคณะกรรมการธุรกรรมมีเหตุอันควรเชื่อว่าอาจจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้น คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว เพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินแสดงสิทธิของการเป็นเจ้าของทรัพย์สินและแจ้งที่มาของทรัพย์สินนั้น ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

- การทำให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจริง เลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ดังนั้นการนำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำทุหรือเถื่อน โดยการกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานนั้น เป็นการขยายขอบเขตของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้ครอบคลุมการกระทำความผิดกว้างมากยิ่งขึ้นและสามารถช่วยตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและยังเป็นการจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำทุหรือเถื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อมิให้มีการนำเอาเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวมาโอนหรือเปลี่ยนสภาพด้วยวิธีการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการฟอกเงินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดนั้น และเพื่อมิให้มีการนำเงินที่ผ่านกระบวนการฟอกเงินนั้นกลับมาใช้เป็นทุนในการกระทำความผิดอื่นๆ อีก อีกทั้งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่มุ่งลงโทษทั้งตัวบุคคลและริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยการดำเนินการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแตกต่างหากจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาทาง

อาญาในมูลความผิดอันเป็นความผิดมูลฐาน ดังนั้นแม้พยานหลักฐานในการกระทำความผิดมูลฐานไม่สามารถพิสูจน์ว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดจริงโดยปราศจากข้อสงสัย ทำให้ศาลไม่สามารถสั่งยึดทรัพย์ทางอาญา ก็ย่อมไม่เป็นการกระทบต่อความผิดฐานพอกเงิน เพราะการดำเนินคดีในความผิดฐานพอกเงินใช้วิธีการริบทรัพย์ในทางแพ่งโดยผู้กระทำความผิดต้องพิสูจน์ว่าตนได้ทรัพย์ดังกล่าวมาอย่างไร หากไม่สามารถพิสูจน์ว่าตนได้ทรัพย์มาโดยสุจริต ศาลย่อมสั่งให้ทรัพย์นั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ ซึ่งถือเป็นการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างสมบูรณ์แบบและเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่วางไว้

5.2 ข้อเสนอแนะ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู้หรือเถื่อนนั้นยากแก่การปราบปรามและส่งผลเสียหายต่อประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมหลายประการดังที่ได้สรุปไว้ข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. นำมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินมาบังคับใช้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู้หรือเถื่อน

การที่จะนำมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู้หรือเถื่อนได้นั้นต้องกำหนดให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542 เสียก่อน อีกทั้งควรจะต้องกำหนดขอบเขตของการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู้หรือเถื่อนอันจะเข้าลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู้หรือเถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน

การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบู้หรือเถื่อนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ

ฟอกเงินทั้ง 4 ประการคือ เป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กร
 อาชญากรรม เป็นความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง
 เป็นความผิดที่เป็นการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นความผิดที่มีลักษณะ
 เป็นภัยต่อความมั่นคงต่อเศรษฐกิจของประเทศ หากนำมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
 และปราบปรามการฟอกเงินทั้งมาตรการในทางอาญาเรื่อง ผู้ช่วยเหลือ ผู้สนับสนุน ผู้สมคบ หรือ
 มาตรการในการนำพยานหลักฐานที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะเช่น การดักฟัง เป็นต้น และมาตรการริบ
 ทรัพย์ในทางแพ่งที่กำหนดให้ภาระการพิสูจน์ที่มาแห่งทรัพย์สินตกแก่จำเลย ซึ่งเป็นมาตรการที่
 เหมาะสมสำหรับการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาการกระทำผิดที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย
 องค์กรที่ได้ผลมากกว่ามาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายที่บังคับใช้
 กับการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำบุนหรือเถื่อน อีกทั้งมาตรการด้านการ
 ดำเนินคดีที่แยกคดีความผิดมูลฐานออกจากคดีความผิดฐานฟอกเงินอันมาจากความผิดมูลฐาน
 โดยไม่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานชุดเดียวกันและไม่จำเป็นต้องรอคำพิพากษาจากคดีความผิดมูลฐาน
 เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงเหตุอันควรเชื่อว่าทรัพย์สินที่จะทำการยึดนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับ
 การกระทำผิด หากศาลเห็นสมควรก็สามารถอายัดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ได้และรอให้ผู้ที่ยัง
 เป็นเจ้าของมาพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินนั้นต่อไป

การนำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมา
 บังคับใช้กับการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้ำบุนหรือเถื่อนย่อมก่อให้เกิด
 ประโยชน์ดังนี้

- (1) การกำหนดความผิดมูลฐานเพิ่มเติมย่อมส่งผลให้ประเทศต่างๆ เห็นว่า
 ประเทศไทยมีนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างจริงจัง อันนำมาซึ่งความร่วมมือ
 และความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับของอารยะประเทศด้วย
- (2) มาตรการต่างๆ ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่
 เข้มงวดและรุนแรง เป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านการเมืองและการปกครองของประเทศ ทำให้
 การประกอบอาชญากรรมลดลง
- (3) มาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดฐานฟอกเงินนั้นเป็นการ
 ช่วยลดเงินหมุนเวียนของกลุ่มอาชญากรที่จะนำไปใช้เป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมหรือการ
 ดำเนินธุรกิจที่ผิดกฎหมายให้ลดน้อยลงได้

(4) การปราบปรามอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลดีต่อนักลงทุนเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการตัดสินใจในการลงทุนในประเทศไทยและเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่ระบบทางการเงินของประเทศด้วย

(5) มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินช่วยส่งเสริมการปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

(6) สามารถดำเนินการทางกฎหมายกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเนื่องจากมาตรการทางด้านทรัพย์สินของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการที่ช่วยแก้ไขปัญหาคriminal ที่บ่อนทำลายของกฎหมายอื่นไม่สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นๆ ได้

(7) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่เสริมมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมต่างๆ ของกฎหมายอื่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(8) การใช้มาตรการทางแพ่งดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทำให้ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงินเกิดความสะดวกรวดเร็ว เนื่องจากการกำหนดภาระการพิสูจน์ในการได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตกเป็นของเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียตลอดจนผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน

(9) มาตรการต่างๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถตัดวงจรการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่ปลอมที่กระทำในรูปของขบวนการองค์กรอาชญากรรมได้และสามารถจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการที่จะนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีความผิดเกี่ยวกับการค้าบุหรี่เถื่อนควรจะตั้งค่านิ่งถึงความพร้อมหรือการประสานงานที่ดีของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มิฉะนั้นผลของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินย่อมจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการมุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้

1.2 การกำหนดขอบเขตของการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อน อันจะเข้าลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากการวิจัยพบว่า การกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนประกอบไปด้วย

ก. การกระทำผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือแปลงแสตมป์ยาสูบ หรือบรรจุภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงเครื่องหมายการค้าหรือตราใดๆ บนบรรจุภัณฑ์ยาสูบตามประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

ข. การกระทำผิดเกี่ยวกับการครอบครองซึ่งแสตมป์ยาสูบปลอมหรือใช้แล้วเพื่อขายหรือเพื่อนำออกใช้ โดยรู้ว่าเป็นแสตมป์ยาสูบปลอมหรือใช้แล้ว ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

ค. การกระทำผิดเกี่ยวกับการมี ชาย มีไว้เพื่อขายซึ่งยาสูบที่ได้ปิดแสตมป์ยาสูบ หรือนำยาสูบเข้ามาในหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

ง. การกระทำผิดเกี่ยวกับการลักลอบนำเข้า ส่งออก บุหรี่เถื่อนทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ อันเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

การกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนที่สมควรกำหนดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นควรเป็นความผิดที่มีผลกระทบอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งการที่จะกำหนดว่าความเสียหายดังกล่าวมีจำนวนมากเท่าใดนั้นควรกำหนดไว้เป็นรายละเอียดของลักษณะแห่งการกระทำผิดให้ชัดเจนต่อไป และหากการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการกระทำผิด ก็อาจทำการพิจารณาเพื่อเพิ่มเติมลักษณะความผิดมูลฐานการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้าบุหรี่เถื่อนเข้าไปในภายหลังได้

2. การทำบันทึกข้อตกลงในการประสานความร่วมมือเพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การทำบันทึกข้อตกลงในการประสานความร่วมมือนั้นก็เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับหน่วยงานอื่นของรัฐอาจดำเนินการทำบันทึกความตกลง เพื่อกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน การสนับสนุน การดำเนินการ การประสานราชการ และการดำเนินการอื่นใดได้

ในปัจจุบันได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ระหว่างพนักงานสอบสวนและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และได้มีการกำหนดข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ.2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2544)

ดังนั้นหากมีการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้านุหรีเถื่อนเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร โรงงานยาสูบ ควรมีการทำบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่องความร่วมมือในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้านุหรีเถื่อนเพื่อให้การดำเนินงานตามกฎหมายของ ส่วนราชการ หน่วยงาน และบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมีความสะดวกรวดเร็ว มีความเข้าใจที่ตรงกัน และร่วมมือประสานงานกันในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

3. การปรับบทลงโทษตามกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีโทษรุนแรงมากยิ่งขึ้น

การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตกรณีการค้านุหรีเถื่อนนั้นยังไม่เกิดประสิทธิภาพดีเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากผู้บังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษตามกฎหมายนั้นๆ กรณีที่ปัญหาเกิดจากตัวบุคคลผู้บังคับใช้กฎหมายนั้นยอมเป็นการยากที่จะแก้ไขได้ นอกจากนี้จะมีการรณรงค์ในหน่วยราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บุคคลใน

องค์กรเกิดจิตสำนึกที่ดีทั้งต่อตัวองค์กรและต่อประเทศชาติ โดยให้บุคลากรในองค์กรเหล่านั้นเป็นผู้ดูแลและตรวจสอบซึ่งกันและกัน หากพบเห็นความผิดปกติก็ควรที่จะจัดการเพื่อไม่ให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่องค์กรและต่อประเทศชาติ ส่วนในเรื่องบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีการกำหนดบทลงโทษที่ต่ำเกินไปนั้นจะเห็นได้ว่ายอมจะไม่เป็นที่เกรงกลัวต่อผู้ที่กระทำความผิดหรือไม่เป็นที่หลาบจำต่อผู้ที่ได้กระทำความผิด ดังนั้นจึงเห็นสมควรกำหนดให้มีบทลงโทษที่มีความรุนแรงมากขึ้นทั้งที่เป็นโทษปรับและโทษจำคุก ไม่ว่าจะเป็นโทษตามประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เช่นในประเทศแคนาดาที่มีการกำหนดโทษปรับขั้นสูงถึง \$1,000,000 เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดผู้ที่กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวและผู้ที่ได้กระทำความผิดหลาบจำแล้ว การกำหนดบทลงโทษที่มีความรุนแรงยอมจะเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านการเมืองและการปกครองของประเทศเนื่องจากการประกอบอาชญากรรมลดลง ส่งผลให้ประเทศต่างๆ เห็นว่าประเทศไทยมีนโยบายทางกฎหมายที่จริงจังกับผู้กระทำความผิด อันนำมาซึ่งความร่วมมือและความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับของอารยะประเทศด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การคลัง, กระทรวง. กรมสรรพสามิต. ข่าวกรมสรรพสามิต[online]. (n.d.). Available form:

<http://excise.go.th> (29 พฤศจิกายน 2548)

ไชยยศ เหมะรัชตะ. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกราชรุ่นที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545

ดี เบอร์ดัน. เคล็ดลับเลิกบุหรี่ใน 21 วัน. พิมพ์ครั้งที่ 4. แปลโดย แก้วจันทร์ทิพย์ ไชยสุริยะ.

กรุงเทพมหานคร: สากลการพิมพ์, 2545

ธนาศักดิ์ วิวัฒน์นรินทร์. โครงการสัมมนาและดูงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามบุหรี่ปลอม. สามิตสาร 60,5 (กันยายน-ตุลาคม 2547) : 44-45.

ธนาศักดิ์ วิวัฒน์นรินทร์. สถานการณ์ยาสูบปลอม. สามิตสาร 60,6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2547) : 24.

บุญเพราะ แสงเทียน. กฎหมายอาญา 2 (ภาคความผิด) แนวประยุกต์. กรุงเทพมหานคร:

บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด, 2545

ประภาพรรณ เทวกุล ณ อยุธยา. หยุดการแพร่ภัยบุหรี่ : สิ่งที่รัฐต้องทำและผลได้ผลเสียทาง

เศรษฐกิจของการควบคุมยาสูบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2543.

ประกาศ คงเอียด. กฎหมายภาษีสรรพสามิตเปรียบเทียบ. เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมาย

เกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต หน่วยที่ 14. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541.

ประกาศ คงเอียด. คำอธิบายกฎหมายภาษีสรรพสามิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534.

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509.

พระราชบัญญัติสุลกากร พ.ศ. 2469.

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527.

โรงงานยาสูบ. รายงานประจำปี พ.ศ.2547.

วัลย์ ติงสมิตร. คำอธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม,
2545

วิชัย มากวัฒน์สุข. กฎหมายภาษีและพิธีการภาษีศุลกากร. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สามเจริญ
พาณิชย์(กรุงเทพฯ) จำกัด, 2546

วีณา ศิริสุข. ยาสูบกับคนไทย : ทบทวนองค์ความรู้ สถานการณ์ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องภายใต้
โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยสู่สุขภาพที่ยั่งยืนยาว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2541

วีรวรรณ พูลพิพัฒน์. ปัญหาในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

วีระพงษ์ บุญญากาศ. กฎหมายป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษารกรณี “ความผิดมูลฐาน” ของ
ประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย. วารสารกฎหมาย 20,3 (กรกฎาคม 2544) : 68-77.

วีระพงษ์ บุญญากาศ. กฎหมายฟอกเงินกับความจำเป็นที่ต้องพิจารณา. ประชาชาติธุรกิจ(วันที่ 19
- 21 พฤษภาคม 2537): 12.

วีระพงษ์ บุญญากาศ. ประเทศไทยกับความจำเป็นต้องมีกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน. วารสาร
ป.ป.ส. (2539) : 45.

สมคิด บางโม. ภาษีอากรธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค, 2536

สังคีต พิริยะรังสรรค์, รัตพงษ์ สอนสุภาพ, ศรัณย์ ธิติลักษณ์ และประจักษ์ น้าประสานไทย.
ขบวนการค้าบุหรี่ปลอมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาเศรษฐศาสตร์
การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547

สีหนาท ประยูรรัตน์. ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
กับมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพลในประเทศไทย.
สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2547

สีหนาท ประยูรรัตน์. คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542.
กรุงเทพมหานคร : ส.เอเชีย เพลส, 2542.

สุรพล ไตรเวทย์. คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2543.

อุทิศ ธรรมวาทีน. สัมภาษณ์พิเศษอธิบดีกรมสรรพสามิต. สามิตสาร 60,5 (กันยายน-ตุลาคม
2547) : 23.

ภาษาอังกฤษ

Anti-Money Laundering Act 2001 (Malaysia)

Anti-Money Laundering Act of 2001 (Philippines)

Anti Money Laundering Bill 2001 (Malaysia)

Bank Secrecy Act 1970 (USA)

Drug (Trafficking Recovery) of Proceeds Ordinance 1989 (Hongkong)

Excise Act (Canada)

Excise Tax Act (Canada)

Federal Crimes and Criminal Procedure (USA)

Financial Transaction Report Act 1988 (Australia)

Internal Revenue Code (USA)

Money Laundering Control Act 1986 (USA)

Money Laundering Control Act 1996 (Taiwan)

Organized and Serious Crimes Ordinances 1995 (Hongkong)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ นาย สราวุธ พิพัฒน์มโนมัย

เกิดวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2520 กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2539 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนทวีธาภิเศก
กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. 2543 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต
จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2546 เข้ารับการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย